

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

การวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจ
เธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย

Analysis of Chinese language and cultural identity in the series " I Told
Sunset About You " Through the lens of communication between
Chinese and Thai cultures

โดย

ดร. ณัฐณาภรณ์ เดชราช

สนับสนุนโดย

สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

2565

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย” ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงได้หากปราศจากการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานวิจัยมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2565 ขอขอบคุณคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยรังสิต มติรับรองโครงการวิจัย เลขที่โครงการ COA. No. RSUERB2023-034

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.จาง หง หลิง และอาจารย์ผู้ร่วมประเมินทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้คำแนะนำ องค์ความรู้ และข้อเสนอแนะอันมีคุณค่าทั้งในด้านทฤษฎีและวิธีวิทยาการวิจัย ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาเนื้อหางานวิจัยให้มีความสมบูรณ์และลุ่มลึก

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาศาสตร์ วัจนปฏิบัติศาสตร์และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่กรุณาให้คำปรึกษาในเชิงวิชาการ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมจีนและอุตสาหกรรมสื่อบันเทิง ที่ให้มุมมองและข้อมูลเชิงลึกในการวิเคราะห์เนื้อหาในซีรีส์

ขอบพระคุณเพื่อนในสายงานภาษาจีน ทุกครั้งเมื่อลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลในจังหวัดภูเก็ตและผู้ร่วมอภิปรายและให้ข้อมูลท้องถิ่นภูเก็ตทุกท่านที่ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง อันเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการวิเคราะห์และตีความข้อมูล รวมถึงขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจสำคัญตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัยนี้

ท้ายที่สุดนี้ ขอแสดงความเคารพอย่างสูงต่อผู้สร้างสรรค์ผลงานซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ และเป็นสะพานเชื่อมโยงอันงดงามระหว่างภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสารระหว่างไทยและจีนได้อย่างลึกซึ้งและประทับใจมากที่สุด

ณัฐณารณ์ เดชราช

นักวิจัย

ชื่อเรื่อง: การวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย

ผู้วิจัย: ดร.ณัฐมาภรณ์ เสงขราษ

สถาบัน: วิทยาลัยศิลปศาสตร์

ปีที่พิมพ์: 2568

สถานที่พิมพ์: มหาวิทยาลัยรังสิต

แหล่งที่เก็บรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: มหาวิทยาลัยรังสิต **จำนวนหน้างานวิจัย:** หน้า

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางภาษา, วัฒนธรรมจีน, การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม, ซีรีส์จีน, วัฒนธรรมจีน-ไทย

ลิขสิทธิ์: มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์ "แปลรักฉันด้วยใจเธอ" ผ่านมุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน-ไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่างคือ 1) ซีรีส์ที่มีคำบรรยายภาษาจีนจากเว็บไซต์ผู้จัด และการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก 2) ผู้เกี่ยวข้องจากสถานที่ถ่ายทำในภูเก็ต 10 คน ผลวิจัยพบว่า 1. อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีน 3 ประเภท คือ ภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาถิ่น (ฮกเกี้ยน) 2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีน 5 ด้าน คือ 1) ค่านิยมเรื่องการรักครอบครัว รักเกียรติศักดิ์ศรี 2) ความเชื่อ เรื่องโชคลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การตั้งโต๊ะไหว้เจ้าในบ้าน 3) การแต่งกายชุดบ๊อบ ย่าหย่า ซึ่งเป็นชุดประจำชาวจีนฮกเกี้ยน 4) สถาปัตยกรรม แบบชิโนโปรตุกีสซึ่งผสมผสานระหว่างจีน-ยุโรป และศาลเจ้าจีน (อ๋าม) 5) อาหารท้องถิ่น อย่างบะหมี่ฮกเกี้ยนและโอ้เอ๋ว 3. บทบาท ของซีรีส์ในบริบทการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน พบว่ามี 6 ประการ คือ 1) การนำเสนอวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลอย่างละเอียด 2) การผสมผสานวัฒนธรรมจีน ไทย และมลายู 3) การสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง 4) การเผยแพร่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 5) การสร้างการรับรู้และความสนใจในวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเล 6) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Title: Analysis of Chinese language and cultural identity in the series " I Told Sunset About You " Through the lens of communication between Chinese and Thai cultures

Researcher: Dr. NATCHAPORN DECHRACH

Affiliation: College of Liberal Arts

Year of Publication: 2025

Publisher: Rangsit University

Source: Rangsit University

No. of pages: pages

Keywords: Linguistic identity, Discourse, Intercultural communication, Chinese series, Chinese-Thai culture

Copyrights: Rangsit University

Abstract

This research aims to analyze the identity of Chinese language and cultural practices in the series "Translate My Love with Your Heart" through the perspective of cross-cultural communication between China and Thailand using a mixed methods research methodology. The samples are 1) the series with Chinese subtitles from the Fuji website and 2) 10 people involved in the filming location in Phuket. The research results found that 1. There are 3 types of Chinese language and cultural identities: spoken language, written language, and local language (Hokkien); 2. There are 5 aspects of Chinese cultural identities: 1) values of loving family, loving honor, loving dignity; 2) beliefs about superstitions and sacred objects, setting up an altar for deities in the house; 3) dressing in Baba and Nyonya costumes, which are the traditional costumes of Hokkien Chinese; 4) Sino-Portuguese architecture, which is a combination of Chinese and European styles, and Chinese shrines (Am); and 5) local food. Such as Hokkien noodles and Oh Aew. 3. The role of the series in the context of communication between Thai-Chinese cultures found to be 6 aspects: 1) presenting overseas Chinese culture in detail 2) blending Chinese, Thai and Malay cultures 3) creating understanding and acceptance of differences 4) disseminating local history and culture 5) creating awareness and interest in overseas Chinese culture 6) promoting cultural tourism.

สารบัญ

บทคัดย่อ	2
ABSTRACT	3
กิตติกรรมประกาศ	4
สารบัญ.....	5
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. แนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาจีน (PRAGMATICS AND (SPEECH ACTS IN CHINESE)	8
1.1 วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics).....	8
1.2 วัจนปฏิบัติภาษาจีน (Speech Acts in Chinese)	9
2. แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (CULTURAL IDENTITY).....	10
3. แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน-ไทย (CHINESE-THAI INTERCULTURAL COMMUNICATION)	13
3.1 แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	13
3.2 การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย	16
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมที่ปรากฏในซีรีส์ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์.....	17
4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชาวจีนและชาวจีนภูเก็ตในประเทศไทย.....	18
4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชาวจีนภูเก็ตดังนี้.....	19
4.4 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ”	23
บทที่ 3	25
วิธีดำเนินการวิจัย	25

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
1) เครื่องมือสำหรับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research Instrument)	26
2) เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork Instrument)	26
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4	29
ผลการวิจัย และอภิปรายผล	29
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏจากบทบรรยายได้ภาพที่ปรากฏในซีรีส์	29
1.1 วัจนปฏิบัติภาษาจีนในการดำเนินเนื้อเรื่อง	30
1.2 วัจนปฏิบัติภาษาจีนท้องถิ่นฮกเกี้ยน	36
1.3 การแผ้วถนวัฒนธรรมท้องถิ่นในชื่อตัวละครหลัก	38
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ย่านเมืองเก่าภูเก็ตและสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ตที่ปรากฏในซีรีส์	40
2.1 ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม	40
2.2 การเลือกและการปฏิเสธวัฒนธรรม	41
2.3 บทบาทของสถานที่ในการสื่อความหมายทางวัฒนธรรม	41
3. วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์	46
3.1 ด้านค่านิยม	46
3.2 ด้านความเชื่อ	48
3.3 ด้านสถาปัตยกรรม	50
3.4 ด้านการแต่งกาย	51
3.5 ด้านอาหาร	52
4. ผลการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	54
4.1 มุมมองและความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต	54
4.2 มุมมองด้านข้อมูลพื้นหลังเกี่ยวกับการผลิต เขียนบทซีรีส์	58
บทที่ 5	61
สรุป วิจัย และข้อเสนอแนะ	61
1. อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีน	61
2. อัตลักษณ์ด้านองค์ประกอบวัฒนธรรมจีน	62

3. บทบาทของซีรี่ย์ในบริบทการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน.....	64
สรุปผลการศึกษา.....	65
เอกสารอ้างอิง.....	67
ประวัติผู้วิจัย.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับเนื่องจากเมื่อครั้งที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมงานเทศกาลโทรทัศน์และภาพยนตร์นานาชาติของเซี่ยงไฮ้ เมื่อปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา กระแสนิยมละครไทย ซีรีส์ไทยจึงได้รับความนิยมจากผู้ชมชาวจีนเป็นอย่างมากเมื่อช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่ฉายเมื่อปี พ.ศ. 2550 เรื่องภาพยนตร์เรื่องรักแห่งสยาม (爱在暹罗) ภาพยนตร์เรื่อง yes or no อยากรักก็รักเลย (想爱就爱 yes or no) ปี พ.ศ. 2553 เรื่องเล็กๆ ที่เรียกว่ารัก (初恋这件小事) หรือละครโทรทัศน์และซีรีส์ที่ฉายเมื่อปี พ.ศ. 2559 เรื่อง sotus พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง (sotus 一年生) และอีกหลาย ๆ เรื่อง จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2561 ละครโทรทัศน์เรื่องบุพเพสันนิวาส (天生一对) ได้กลับมาสร้างกระแสนิยมละครโทรทัศน์ไทยและปลุกความคลั่งไคล้จนกลายเป็นกระแสนิยมไทย T-Pop (Thai pop culture) ขึ้นมา และส่งผลให้ประเทศจีนเริ่มหันมาสนใจซื้อลิขสิทธิ์ละคร ซีรีส์ไทยจากสถานีโทรทัศน์และสื่อช่องต่างๆ ของประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งผู้ชมชาวจีนส่วนใหญ่มีความสนใจและชื่นชอบในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ความรัก (ประภาภรณ์ รัตโน และหยกขาว สมหวัง, 2560) และส่วนใหญ่นิยมรับชมละครไทยผ่านช่องทางทั้งสถานีโทรทัศน์และเว็บไซต์ จึงเป็นที่มาว่าละครโทรทัศน์ไทยหลายเรื่องได้รับการแปลเป็นภาษาจีนและอัปโหลดให้ชมทางเว็บไซต์ต่างๆ เช่น 1) 爱奇艺 (<https://www.iqiyi.com>) 2) Tencent Video channel 腾讯视频 (<https://v.qq.com/channel/choice>) 3) Taiju TV 泰剧 TV (<https://www.taijutv.com>) 4) Douban 豆瓣电影 (<https://www.movie.douban.com>) เป็นต้น ซึ่งในทันทีที่หลังจากฉายซีรีส์หรือละครที่ประเทศไทยจบ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางอินเทอร์เน็ตอย่างหลากหลาย รวมถึงการเดินทางไปชมตัวพบปะแฟนคลับ และแสดงคอนเสิร์ตของนักแสดงไทยที่ประเทศจีนเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ชาวจีนส่วนใหญ่นิยมละครไทย นอกจากนี้ เนื้อหาละครเข้าใจง่าย การดำเนินเรื่องราวดึงดูดน่าสนใจ บทละครสร้างสรรค์ รวมถึงมีการสอดแทรกวิถีชีวิตแบบชาวจีนท้องถิ่นและถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนผ่านเรื่องราวของซีรีส์ (จิตติคุณ เพ็ชรกิจ และคณะ, 2563) ซึ่งมีเอกลักษณ์ชัดเจนอีกด้วย

ในขณะเดียวกัน ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสนิยมละครโทรทัศน์ ซีรีส์ไทยมีแนวโน้มในการผลิตละครที่สอดแทรกวัฒนธรรมจีน และได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งละครโทรทัศน์ ซีรีส์ของบริษัทนาดาว บางกอก เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2561 ละครเรื่องเลือดข้นคนจาง (兄弟情浓于血) เป็นละครโทรทัศน์ไทยแนวดราม่า – สืบสวนสอบสวน เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่เกิดความ

บาดหมางกันในตระกูลจนนำไปสู่การแตกหักภายในครอบครัว จากการที่ลูกชายคนโตของตระกูลซึ่งเป็นผู้นำธุรกิจและกงสีถูกยิงเสียชีวิต และละครเรื่องด้ายแดง (红线) ซึ่งเป็นเรื่องราวของครอบครัวคนจีนตระกูลมหา มงคล โดยผู้เป็นแม่มีความเชื่อในเรื่องของโชคชะตาตามขนบธรรมเนียมจีนโบราณเป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิด รอยร้าวขึ้นในครอบครัวที่ยากเกินกว่าจะแก้ไข เป็นความรักความผูกพันระหว่างแม่ลูก ซึ่งไม่มีวันสิ้นสุดจนกว่า จะตายจากกัน เป็นต้น ภาพสะท้อนชาวไทยเชื้อสายจีนที่เราเห็นในละครโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่อง ได้สะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่เปลี่ยนไป เช่นการค้าขายเจริญรุ่งเรือง การอบรมเลี้ยงดู การสร้างครอบครัว รูปแบบวิถีชีวิต ระบบตระกูลจีน พิธีกรรมและประเพณีค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ รวมถึงการผสมผสานของ วัฒนธรรมไทยท้องถิ่นกับวัฒนธรรมจีน ฯลฯ (Ma Qiang สุเมธ อาสาสมัคร, 2554) ละครโทรทัศน์หรือซี รีส์ไทยที่สอดแทรกวัฒนธรรมจีนเรื่องอื่นๆ ที่เน้นจุดขายเฉพาะเรื่องราวความรักที่ถูกกีดกัน หรือเป็นละคร โทรทัศน์แนวครอบครัวใหญ่สามรุ่น มีการประกอบธุรกิจในระบบกงสี ลูกหลานคนจีนแย่งชิงสมบัติ การให้ ความสำคัญกับลูกชาย ฯลฯ (นิโลบล วงศ์ภัทรนันท, 2564)

สังคมไทยรับเอาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมจีนมาผสมผสานอยู่ในวัฒนธรรมไทยอย่างมากมายจนแยก ไม่ออก และยังมีการนำเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีนในวรรณกรรมต่าง ๆ มาเผยแพร่โดยได้นำเรื่องราวของ คนไทยเชื้อสายจีนเขียนเป็นบทละครโทรทัศน์ (ตินาร์ บุญธรรม, 2555) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 997) ให้ความหมายว่า “ละครโทรทัศน์เป็นละครพูดที่มีการตกแต่งฉากให้เหมือนจริง เพื่อให้คนดูได้ความรู้และความบันเทิง การนำเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีนมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ก็จะทำ ให้คนดูได้เห็นและเข้าใจในวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่และบทบาทของตัวละครซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีน และละครโทรทัศน์ไทยที่มีวัฒนธรรมจีนเข้าไปแทรก ไม่เว้นแม้แต่ซีรีส์วาย เรื่องราวความรักของเพศเดียวกัน ในอดีตที่ผ่านมาภาพยนตร์ไทย ละครไทยแนวความรักเพศเดียวกันที่มีกระแสโด่งดังในประเทศก็มีมากมาย เช่น ภาพยนตร์เรื่องรักแห่งสยาม (爱在暹罗) ภาพยนตร์เรื่อง yes or no (想爱就爱 yes or no) ซีรีส์ เรื่อง SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง (SOTUS 一年生) เป็นต้น แต่ทว่าเนื้อเรื่องและเนื้อหาของ ภาพยนตร์หรือซีรีส์เหล่านั้นไม่ได้มีการสอดแทรกภาษาหรือวัฒนธรรมจีนใดเลย เว้นแต่มีกลุ่มแฟนคลับและ ผู้จัดและนายทุนชาวจีนที่นำไปแปลเป็นภาษาจีนเพื่อฉายในประเทศจีนเท่านั้น จนกระทั่งเมื่อปี 2561 บริษัท นาดาว บางกอก ค่ายละครโทรทัศน์ชื่อดังของไทย ได้ผลิตละครเรื่องเลือดข้นคนจาง (兄弟情浓于血) ละคร สายเลือดจีน เข้มข้นและดั่งเป็นพลุแตก หลังจากนั้นมาค่ายละครต่าง ๆ จึงทยอยผลิตละครที่สอดแทรก วัฒนธรรมจีนเข้าไป ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา เริ่มมีซีรีส์วาย ซึ่งเป็นซีรีส์ที่พูดถึงเรื่องสิทธิของคนที่มีความ หลากหลายทางเพศอย่างตรงไปตรงมา เน้นเรื่องราวความรักของเพศเดียวกันอย่างโจ่งแจ้ง และกระแสโด่งดัง ไปในหลายประเทศ ทั่วเอเชีย โดยเฉพาะในประเทศจีนและไต้หวัน

จนกระทั่งเมื่อปี 2563 ซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” (以你的心诠释我的爱 yi ni de xin quan shi wode ai) เป็นละครชุดแนว Romantic Coming of Age ในโปรเจกต์พิเศษ BKPP Project ของ พุดพิงค์

อัสสรตณกุล (บิวกิ้น) กับ กฤษฎ์ อำนวนยเดชกร (พีพี) ผลิตโดย นาดาวบางกอก ภายใต้ความร่วมมือกับไลน์ทีวี เขียนบทโดย นฤเบศ ภูโน และคณะ ออกอากาศให้ชมตอนแรกเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ทางแอปพลิเคชัน Line Tv จุดเริ่มต้นของการสร้างซีรีส์เรื่องนี้เกิดจากความสำเร็จของคู่จิ้นรองในละครเรื่อง “My Ambulance รักฉุกเฉินนายฉุกเฉิน” ทำให้เกิดกระแสคู่จิ้น หมอเต๋-ทิวเขา ทางบริษัท นาดาว บางกอก จึงได้นำมาต่อยอดเป็นโปรเจกต์พิเศษ BKPP Project เดิมทีผู้กำกับวางแผนสร้างซีรีส์ให้เป็นภาคต่อจากตัวละครในเรื่อง “My Ambulance รักฉุกเฉินนายฉุกเฉิน” แต่ด้วยบทที่ทำให้ตัวละครหนึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ทำให้ทีมพัฒนาบทไม่สามารถหาวิธีการจับคู่ขึ้นมาใหม่ได้ จึงทำให้ผู้กำกับตัดสินใจเขียนบทขึ้นมาใหม่ทั้งหมด โดยออกแบบให้ซีรีส์เรื่อง แพลรักฉันด้วยใจเธอ ประกอบไปด้วยทั้งหมด 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรักดั่งเกลียวคลื่น ตอนที่ 2 ชิดใกล้ ไซ้ครอบครอง ตอนที่ 3 เริ่มรักที่รักแรก ตอนที่ 4 หัวรักจุจเหวฬัก และตอนที่ 5 ตะวันลาไม่เปลี่ยนทิศ

ซีรีส์เรื่องนี้ถูกกล่าวถึงในสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก ทั้งการติดแฮชแท็กที่ได้รับความนิยมบนทวิตเตอร์เป็นอันดับหนึ่งทั้งในระดับประเทศไทยและระดับโลกในขณะที่ซีรีส์กำลังออกอากาศ และยังได้รับการกระแสตอบรับที่ดีมากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในประเทศที่ได้รับการตอบรับมากที่สุดคือประเทศจีน โดยได้คะแนนในเว็บไซต์จัดอันดับของจีนอย่าง douban (豆瓣电影) สูงถึง 9.4 คะแนนหลังจบตอนที่ 5 อีกทั้งได้รับรางวัลซีรีส์ต่างประเทศยอดเยี่ยมจากหลายเวทีในต่างประเทศ และนักแสดงนำอย่าง พีพี กฤษฎ์ อำนวนยเดชกร ได้รับรางวัลนักแสดงต่างประเทศยอดเยี่ยม ในงานWeibo TV Series Awards (微博电视剧奖) ครั้งที่ 5 (ตุลาคม โจว, 2563) ผู้เขียนบทส่วนภาษาจีน กล่าวว่า แนวคิดการเขียนบทแรกเริ่มเกิดจากการเลือกสถานที่ถ่ายทำที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเป็นวัฒนธรรมจีนผสมอยู่ ทำให้ทีมเขียนบทเกิดแนวคิดที่จะนำภาษาจีนเป็นตัวดำเนินเรื่องหลัก โดยมีเนื้อเรื่องของเพื่อนสนิทที่มีเหตุให้ต้องทะเลาะกันในวันเด็ก และได้กลับมาพบกันอีกครั้งในช่วงเวลาสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทีมเขียนบทได้เชื่อมโยงเนื้อเรื่องกับข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยของไทยอย่าง PAT7.4 ความถนัดทางด้านภาษาจีน โดยนำโครงสร้างของข้อสอบ PAT7.4 มาสร้างเป็นเนื้อเรื่องในแต่ละตอน จะเห็นได้ว่า ตอนที่ 2 ของซีรีส์ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับรากศัพท์ภาษาจีน ตอนที่ 4 ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวนจีน และในแต่ละตอนยังได้สอดแทรกวัฒนธรรมจีนไว้ด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างของข้อสอบ PAT7.4

เนื้อหาและเส้นเรื่องของซีรีส์นี้เป็นเรื่องราวของเพื่อนสมัยเด็กที่ห่างหายไปหลายปีอย่าง “เต๋ (茶 cha¹ น้ำชา)” ซึ่งรับบทโดยบิวกิ้น พุฒิพงศ์ อัสสรตณกุล และ ไอ้เอ๋ว (英薏 Yù ráo เป็นชื่อของหวานขึ้นชื่อของภูเก็ต และออกเสียงเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน) รับบทโดย พีพี กฤษฎ์ อำนวนยเดชกร โคจรกลับมาเจอกันอีกครั้งที่โรงเรียนกวดวิชาภาษาจีน (中文补习学校 zhongwen buxi xuexiao) เพื่อเตรียมสอบคัดเลือกเข้า

¹ 茶 Cha ฉา หมายถึง น้ำชา ซึ่งตลอดรายงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะกำกับตัวอักษรจีนที่ปรากฏด้วย สัทอักษรพินอิน (อักษรโรมัน) ซึ่งออกเสียงตามหลักภาษาจีนกลาง และความหมายภาษาไทยกำกับโดยตลอด

มหาวิทยาลัย (高考 gaokao) แต่ในเมื่อต่างฝ่ายต่างมุ่งมั่นจะสอบเข้าคณะนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเดียวกัน เพื่อนรักที่เคยร่วมฝัน จึงกลับกลายมาเป็นคู่แข่งคนสำคัญ เมื่อยิ่งสำคัญก็ยิ่งอยู่ในสายตาของกันและกัน การที่ “เต๋ (茶)” และ “ไ้อ์เอ๋ว (莼羹)” ได้กลับมาใกล้ชิดกันอีกครั้ง ทำให้ทั้งสองได้รู้จักกันและกันมากขึ้น จนได้นำพาไปสู่ความรู้สึกใหม่ที่ต่างก็ไม่เคยรู้สึกมาก่อนในวันที่พวกเขาายังเด็ก สนามสอบที่ใหญ่ที่สุดในชีวิตเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ จึงมีทั้งความฝันและความผูกพันของเด็กหนุ่มสองคนเป็นเดิมพัน

นอกจากนี้ ซีรีส์เรื่องนี้ยังได้สร้างปรากฏการณ์การโดยแทรกอัตลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรมจีนเข้าไปอย่างชัดเจน โดยซีรีส์เรื่องนี้มีการเลือกใช้ “ทุนทางวัฒนธรรม cultural capital” ของท้องถิ่นในบริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ตมาเป็นองค์ประกอบในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะการเป็นฉากสำคัญของเนื้อเรื่อง (จิตติคุณ เพ็ชรกิจ, 2565, p.160) ซึ่งสวนทางกับค่านิยมของละครชายรักชาย อีกทั้งเป็นการฉีกกฎหลุดจากกรอบแนวคิดการผลิตละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย รวมถึงซีรีส์วายแบบดั้งเดิมด้วยการสะท้อนวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนลูกผสม ผ่านพล็อตเรื่องและสถานที่ถ่ายทำจากการเลือกถ่ายทำที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นจังหวัดที่มีคนไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวจีนฮกเกี้ยน (福建人 fujian ren) อิทธิพลของการอพยพของชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาในเมืองภูเก็ต ส่งผลให้มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Culture diffusion) และแม้ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนผ่านมานานเพียงใด รากฐานทางวัฒนธรรมของชาวจีนฮกเกี้ยนยังคงได้รับการสืบสานและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัดสืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนานจนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป (วันจรัตน์ เดชวิสัย และ ทวนธง ครุฑจ้อน, 2557, p.5) อีกทั้งการอพยพย้ายถิ่นของกลุ่มชาวจีนย่นำเอาวัฒนธรรมเดิมของตนติดตัวมาด้วยพื้นที่ใหม่ ลักษณะดังกล่าวเรียกว่า สัมภาระทางวัฒนธรรม จึงมีการนำสัมภาระทางวัฒนธรรมจีนมาผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมพื้นถิ่น จนเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ (อาภาภรณ์ วงศ์ลักษณพันธ์ ชินศักดิ์ ตันจิกุล และวีระ อินพันทั้ง, 2562) ซึ่งประเด็นนี้เองได้สะท้อนผ่านเนื้อเรื่องในซีรีส์ออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน โดยในเรื่องได้ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนลูกผสมไว้มากมาย

รูปแบบของวัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ (以你的心诠释我的爱 yi nide xin quanshi wode ai) มีความหลากหลายทั้งสื่อสารผ่านวัจนภาษา (verbal language) และอวัจนภาษา (nonverbal language) รวมถึงการสะท้อนวัฒนธรรมจีนที่หลากหลายของท้องถิ่นภูเก็ตผ่านการเล่าเรื่องในซีรีส์ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมอาหารการกิน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมของชาวจีนภูเก็ต เช่น ความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าขอพรในวันสำคัญ การตั้งศาลตั้งโต๊ะ การติดโคมไฟจีน การติดคำมงคลจีนด้วยกระดาษสีแดง ฯลฯ หรือแม้กระทั่งเรื่องของการใช้ภาษาจีนเป็นบทพูดและส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่องของพระเอกและนางเอก รวมถึงตัวละครอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในซีรีส์ เช่น ตัวละครจีนที่ปรากฏใน ep.1 (永建 yong jian หย่งเจี้ยน) บทพูดของตัวละครที่สอดแทรกภาษาจีนแมนดาริน ตัวอักษรจีนที่ปรากฏในร้านก๋วยเตี๋ยวของแม่พระเอก (今天免费 jintian mianfei วันนี้กินฟรี) หลายช่วง หลายตอน เช่น

ชื่อพระเอก เต๋ (茶 cha) ตามภาษาจีนฮกเกี้ยน แปลว่า น้ำชา ชื่อนายเอก โอเอ๋ว (莠莠 Yù ráo) ซึ่งเป็นชื่อของหวานชนิดหนึ่งของคนภูเก็ต ชื่อโรงเรียน สถาบันกวดวิชา ชื่อป้ายร้านค้า ละครที่เล่น บัตรคำภาษาจีน (生词卡 shengci ka) ที่พระเอกทำขึ้นมามอบให้แก่ยายเอก โดยเป็นการร้อยเรียงตามอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อยายเอก เช่น 心 (xin หัวใจ)、放心 (fangxin วางใจ)、担心 (danxin กังวลใจ)、关心 (guanxin เป็นห่วงเป็นใย)、信心 (xinxin มั่นใจ)、伤心 (shangxin เสียใจ) ตลอดจนอัตลักษณ์ภาษาจีนอื่นๆ ที่ปรากฏในซีรีส์เรื่องนี้ ที่มีการสะท้อนมุมมองด้านวัฒนธรรมจีนไทยที่เชื่อมโยงกันอย่างลงตัว และด้วยการสอดแทรกวัฒนธรรม ค่านิยมและความคิดแบบชาวจีนไว้อย่างโดดเด่นและชัดเจน และจากกระแสความโด่งดังทั้งภายในประเทศไทยและประเทศจีนและต่างประเทศอื่นๆ ทั่วโลกของซีรีส์ ทำให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ในย่านเมืองเก่าภูเก็ต นั่นคือการท่องเที่ยวตามรอยซีรีส์ดัง มีกระแสด้านบันเทิง ที่กล่าวขานว่าเป็นซีรีส์วายแนวใหม่ นักวิจารณ์บันเทิงวิเคราะห์วิจัยเชิงสัญลักษณ์จากความหมายจากตัวละครเอก รวมถึงมีรายการพอดแคสต์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับซีรีส์เรื่องนี้อีกมากมาย แต่ทว่า ในบริบทของวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาจีนและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนโดยตรง ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการสร้างบทละคร และการร้อยเรียงเรื่องราวในเรื่องยังไม่มีนักวิชาการท่านใดศึกษาวิจัย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ (以你的心诠释我的爱 yi nide xin quan shi wode ai) ภายใต้มุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน-ไทย โดยศึกษาการใช้ภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์ และวิเคราะห์อัตลักษณ์ภาษาจีนที่ปรากฏ ซึ่งประโยชน์จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาจีน เกิดประโยชน์ต่อผู้สนใจภาษาและวัฒนธรรมจีน รวมถึงในบริบทของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย เป็นการสร้างคุณค่าที่เกิดจากการชื่นชมภาษาและวัฒนธรรมจีนในท้องถิ่นภูเก็ตให้สืบสานต่อไปในอนาคต

จากที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมและภาษามีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่น ภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารและถ่ายทอดวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ๆ ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วัจนปฏิบัติภาษาจึงสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้พูดอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาอัตลักษณ์วัจนปฏิบัติจะช่วยให้เข้าใจลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของกลุ่มภาษานั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิถีการใช้ภาษาของคนจีนและคนไทยได้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา คือซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ จากเว็บไซต์ผู้ใจ (腐剧 TV) ทั้งหมด 5 ตอน

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ถ่ายทำซีรีส์ในย่านเมืองเก่าภูเก็ต จำนวน 10 คน ได้แก่ ทีมเขียนบท ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติภูเก็ต ผู้จัดการโรงแรม เจ้าของกิจการ The Memory at On On Hotel เจ้าของบ้านในย่านตึกเก่า เจ้าของร้านโกปีเต๋ยม ร้านอาหารตึกเก่า เจ้าของโรงเรียนกวดวิชาภาษาจีน ผู้อำนวยการโรงเรียนจีน และผู้อำนวยการการท่องเที่ยวภูเก็ต

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เมษายน 2566 - มิถุนายน 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกตัวอย่างวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ดังนี้
 - ศึกษาเอกสารงานวิจัยและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ และอัตลักษณ์ภาษาและวัฒนธรรมจีน และศึกษาเนื้อเรื่องของซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ จากช่องทางเว็บไซต์ผู้ใจ จำนวน 5 ตอน
2. วิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่สะท้อนผ่านวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์ ดังนี้
 - จำแนกเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีวัฒนธรรมจีน (Pragmatics)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความเป็นตัวตน ความเป็นกลุ่มชน หรือชาติพันธุ์ของบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมประเพณีในอดีต และมีการสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในวิจัยนี้หมายถึง อัตลักษณ์ของวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ
2. ซีรีส์ (Series) หมายถึง ละครชุดหรือรายการทางโทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกัน ในวิจัยนี้หมายถึงซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ เป็นซีรีส์ไทยเรื่องหนึ่งซึ่งผลิตโดยบริษัทนาดาว บางกอก โดยมีนักแสดงนำคือ บิวกิ้น พุฒิพงศ์ อัสสรัตนกุล และ พีพี ฤทธิชัย อำนาจเดชกร

3. วจนปฏิบัติภาษาจีน (Chinese language pragmatism) หมายถึง การใช้ภาษาจีนเพื่อกระทำการต่างๆ ซึ่งหมายความรวมถึง การกระทำด้วยวาจา สถานการณ์การสนทนา กลวิธีในการสื่อสาร ฯลฯ ที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงอัตลักษณ์วจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ
2. เข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิถีการใช้ภาษาของคนจีนและคนไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาจีน (Chinese pragmatics)
2. แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)
3. แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย (Chinese-Thai Intercultural Communication)
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษาจีน (Chinese pragmatics)

1.1 วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics)

เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่ศึกษาถึงการใช้ภาษาในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้พูด ให้ความสำคัญกับบริบทและมุมมองของผู้พูดและผู้ฟังในการสื่อสารด้วยภาษา ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่าการถอดรหัสความหมายตามตัวอักษรเพียงอย่างเดียว โดยประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 4 ข้อคือ หลักการใช้ภาษา (Principle of Conversation) มีกฎเกณฑ์และหลักการที่ผู้พูดและผู้ฟังร่วมรับรู้ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารราบรื่นและมีประสิทธิภาพ หลักการปริชาณภาษา (Pragmatic Competence) เป็นความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม หลักการวัจนกรรมสังคม (Speech Event) คือการพูดที่มีความหมายในตัวเอง เช่น การกล่าวต้อนรับ พิธีมงคลต่างๆ โดยมีรูปแบบและกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม และหลักการกลยุทธ์การสนทนา (Conversational Strategy) เช่น การสร้างความเป็นกันเอง การรักษาน้ำ การแสดงความสุขเป็นวัฒนธรรมการใช้ภาษาของแต่ละกลุ่มชน

วัจนปฏิบัติจึงเป็นการศึกษาภาษาที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าใจความหมายและการใช้ภาษาที่แท้จริงของผู้พูดในสถานการณ์ต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่ง วัจนปฏิบัติเป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่ศึกษาการใช้ภาษาในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยมีแนวคิดหลักซึ่งประกอบด้วย 1) บริบทของการสื่อสาร (Context) เป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจความหมายของภาษา บริบทประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งความหมายของถ้อยคำขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์การสื่อสารไม่ใช่อยู่ที่ความหมายตามพจนานุกรม 2) หลักการสนทนา (Conversational Implicature) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Paul Grice ว่าในการสนทนา ผู้พูดและผู้ฟังมีความเข้าใจร่วมกันในการ

สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความหมายของถ้อยคำขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์การสื่อสาร ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับความหมายตามพจนานุกรม 3) การกระทำด้วยวาจา (Speech Acts) ตามทฤษฎีของ J.L. Austin และ John Searle ภาษาไม่ได้ใช้เพียงแค่บรรยายสิ่งต่างๆ แต่ยังเป็นการกระทำด้วย เช่น คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ ฯลฯ ซึ่งการใช้ภาษาคือการ "กระทำการ" (Speech Act) ผู้พูดมีเจตนาที่จะสื่อสารบางสิ่งผ่านการใช้ภาษา เช่น ขอร้อง คำสั่ง คำถาม คำชี้แนะ เป็นต้น 4) หลักการมุงปาฐะ (Politeness Principle) ของ Penelope Brown และ Stephen Levinson เกี่ยวกับการใช้ภาษาอย่างสุภาพเพื่อรักษาหน้า (Face) ของผู้พูดและผู้ฟัง

1.2 วัจนปฏิบัติภาษาจีน (Chinese pragmatics)

หมายถึงการใช้ภาษาจีนเพื่อกระทำการต่างๆ ไม่ใช่แค่การสื่อสารความหมายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ดังนี้ 1) การกระทำด้วยวาจา (Illocutionary Acts) เช่น การขอร้อง การสั่ง การขอบคุณ การสาบาน เป็นต้น 2) ผลที่ตามมาจากการกล่าววาจานั้น (Perlocutionary Effects) เช่น ทำให้ผู้ฟังรู้สึกโกรธ เสียใจ หรือดีใจ 3) สถานการณ์การสนทนา (Speech Situations) ซึ่งรวมถึงผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ เวลา และบริบททางสังคมวัฒนธรรม 4) กลวิธีในการสื่อสาร (Communication Strategies) เช่น การใช้ถ้อยคำสุภาพ การเลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคให้เหมาะสม ทั้งนี้ การศึกษาวัจนปฏิบัติภาษาจีนจะช่วยให้เข้าใจการใช้ภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในแง่หน้าที่การใช้ภาษา และบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแนวคิดและทฤษฎีหลักเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติภาษาจีน ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการกระทำด้วยวาจา (Speech Act Theory) ของ J.L. Austin และ John Searle ซึ่งแบ่งการกระทำด้วยวาจา ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การกระทำการปริสุทธิ์ (Locutionary Act) การกระทำการในการแสดงออก (Illocutionary Act) และการกระทำการปลายเหตุ (Perlocutionary Act) ในภาษาจีน มีการศึกษาการใช้คำสั่ง คำขอร้อง คำยืนยัน คำปฏิเสธ ฯลฯ 2) ทฤษฎีความสุภาพในภาษา (Politeness Theory) ของ Penelope Brown และ Stephen Levinson ซึ่งเน้นหลักการ "เห็นอก เห็นใจ" ในการสื่อสาร แบ่งเป็นความสุภาพทางบวก และความสุภาพทางลบ ในภาษาจีนให้ความสำคัญกับการรักษาหน้า ลดการคุกคามด้านหน้า โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น คำเรียกขาน คำลงท้าย 3) ทฤษฎีการเลือกภาษา (Language Choice Theory) ของ Roger Brown และ Albert Gilman โดยศึกษาการเลือกใช้คำสรรพนามและคำเรียกขานที่แตกต่างกันในบริบททางสังคม ในภาษาจีนมีระบบคำสรรพนามและคำเรียกขานที่ซับซ้อนสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4) แนวคิดวาทกรรม (Discourse) และวัจนปฏิบัติ (Pragmatics) ศึกษาการใช้ภาษาในบริบททางสถานการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งงานศึกษาวาทกรรมและวัจนปฏิบัติภาษาจีนมีจำนวนมาก เช่น การวิเคราะห์บทสนทนา การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

กล่าวคือ แนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงกลยุทธ์และกลวิธีในการสื่อสารด้วยภาษาจีน ช่วยให้เข้าใจการใช้ภาษาจีนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)

อัตลักษณ์ คือลักษณะเฉพาะที่บ่งชี้ตัวตนและแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะกลุ่ม เกิดได้สองรูปแบบคือ ทั้งนามธรรมและรูปธรรม นอกจากนี้ยังเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขของเวลาและประวัติศาสตร์ และยังแตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น พื้นที่ สังคมและขนาด ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยามคำว่า อัตลักษณ์ไว้ 2 ประเภท คือ 1) อัตลักษณ์ทางสังคม และ 2) อัตลักษณ์ส่วนบุคคล ซึ่งเชื่อมโยงต่อกันด้วยวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่เป็นไปตามธรรมชาติและความเป็นตัวตนในชีวิตประจำวัน ภายใต้ชุดความคิดและสิ่งที่กำหนดโดยสังคม รวมถึงการเชื่อมโยงผ่านสถานการณ์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมิติของเวลาและสถานที่ (อาภาภรณ์ วงลักษณ์ และคณะ, 2562) นอกจากนี้ (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2526, อ้างใน วันจรัตน์ เดชวิสัย และคณะ, 2557, p.10) สรุปได้ว่า อัตลักษณ์เป็นการเชื่อมต่อระหว่างความเป็นปัจเจกบุคคลกับโครงสร้างสังคม (Social aspect) อันมาจากสัญญาณต่าง ๆ ในสังคม เช่น ภาษา ศาสนา เครื่องแต่งกายหรือการบริโภค อัตลักษณ์จึงอาจถูกกำหนดจากบุคคลหรือสังคม อัตลักษณ์จึงเป็นการสร้างตัวตนเฉพาะในกลุ่มชนของตนที่มาจากสังคม วัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมอันเดียวกันนี้ เรียกว่า กลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ Charles Keyes และ Nicholas Tapp (ประสิทธิ์ ลิบริชา, 2547, p.36-37) กล่าวว่า อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการหล่อหลอมที่มีมายาวนานของความรู้สึกร่วมกันทางสายเลือด เช่น ภาษาที่กลุ่มใช้สื่อสารกันได้ นิทานหรือนิยายที่เชื่อว่ามีจุดกำเนิดร่วมกัน และบริบททางประวัติศาสตร์ที่สมาชิกในกลุ่มรับรู้ร่วมกันมา จิตสำนึกทางประวัติศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งในการกำเนิดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (Ethnic identity) โดยคนในกลุ่มชาติพันธุ์จะเลือกเอาบางเหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญต่อตนเองมาทำให้เป็นความจริงทางประวัติศาสตร์ (ศิริเพ็ญ อังสิทธิพนพร, 2556, p.225)

ประเภทของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม มี 2 รูปแบบ คือ

1. อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) หมายถึง การมองตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ของสังคมว่าเราเป็นใคร เพศสภาพ หญิงหรือชาย เกิดที่ไหน เหนือ ใต้ ออก ตก จังหวัดอะไร สถานภาพเป็นอย่างไร โสดสมรส ฯลฯ ซึ่งการมองตนเองในแง่มุมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอัตลักษณ์ส่วนบุคคลในแง่มุมต่าง ๆ ของบุคคลคนหนึ่งนั่นเอง

2. อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) หมายถึง ลักษณะอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่จะทำให้บุคคลนั้นมีความเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากผู้อื่น เช่น การมีลัทธิ การมีเชื้อสายและล่างซ้าย เป็นต้น นอกจากนี้ (Mercy, 2013) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์ทางสังคมนั้นคือการที่บุคคลหนึ่งมีการเปิดเผยตัวตนของตนเองในพื้นที่สาธารณะ กล่าวคือ บุคคลนั้นจะแสดงว่าตนชื่นชอบหรือจะแสดงทัศนคติต่อ กลุ่มที่ตนอยู่ บุคคลนั้นจะสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองขึ้นมาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ในทางสังคมวิทยา มองว่า เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันในสังคม ก็จะมีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการกระทำทางสังคมระหว่างกัน (Social Interaction) ซึ่งเชื่อมต่อกันด้วยวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่กันไปตามธรรมชาติ ภายใต้ชุดความคิดและสิ่งที่กำหนดโดยสังคม รวมถึงการเชื่อมโยงกันผ่านสถานการณ์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมิติของเวลาและสถานที่ ส่งผลให้บริบทในพื้นที่นั้น ณ ช่วงเวลาหนึ่งเป็นมากกว่าองค์ประกอบทางกายภาพ แต่เป็นการนิยามตัวตนโดยใช้สถานการณ์และตำแหน่งแห่งที่ เพื่อตอกย้ำถึงอัตลักษณ์ของตน และส่งต่อผ่านรูปแบบของการเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตซ้ำของตัวตนในชีวิตประจำวัน นำไปสู่กระบวนการแสดงอัตลักษณ์ในที่สาธารณะ

Edward T. Hall ได้พูดถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมว่า คือกระบวนการของการกลายมาเป็น (Process of becoming) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่คงที่ ไม่ถาวรและไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสามารถก่อตัวได้จากความแตกต่างที่หลากหลายระดับชั้น เช่น เรื่องชนชั้น เพศสภาพ ชนเผ่า สัญชาติ ฯลฯ ซึ่งถูกนำไปผสมผสานกับวาทกรรมทางอัตลักษณ์ที่มากมายภายใต้เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และสามารถนำมาผสมผสานใหม่ ซึ่งวิธีในการผสมผสานกันขึ้นมาใหม่ก็เกิดจากบริบทที่เฉพาะเจาะจง (Gu Xinxi, 2561) นอกจากนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) ได้ให้นิยาม อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมว่า หมายถึง ก่อตัวมาจากการใช้วาทกรรม (Discourse) และปฏิบัติการต่าง ๆ ในสังคม (Social Practice) ที่ดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น การสนทนา การพักอาศัย การประกอบพิธีกรรม ฯลฯ และบุคคลที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเดียวกันก็จะได้รับการยอมรับจากสมาชิกภายในชุมชนเดียวกันว่า “เป็นคนวงในหรือเป็นคนในวัฒนธรรมเดียวกัน” สามารถดำรงอยู่แบบหนึ่งเดียวหรืออย่างเป็นเอกภาพในแต่ละช่วงเวลาทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีลักษณะความเป็นแก่นแท้มีอัตลักษณ์และความเป็นหนึ่งเดียวไว้อย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตาม การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคน บุคคล เป็นการสร้างวัฒนธรรมขึ้นเพื่อตอบสนองในความต้องการด้านต่าง ๆ ของการดำรงชีวิตในสังคมและเป็นไปด้วยความเหมาะสมสอดคล้องกับสังคมในหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบที่อยู่อาศัย อาชีพ หน้าที่การงาน อายุ การศึกษา ความเชื่อและศาสนา เป็นต้น (ไกรวิสุทธิ์ รัตนชัยทอสกุล, 2563) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทัศนคติและสิ่งที่มีความสนใจและยอมรับร่วมกัน อยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน ถือว่าเป็นการนิยามตัวตน แสดงตัวตน แสดงอัตลักษณ์ของตนเองออกมาได้อย่างชัดเจนว่าตนเองเป็นใคร เช่น การใช้ภาษา กิจกรรม การละเล่น อาหารการกิน เป็นต้น ในขณะเดียวกัน (วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล, 2552) กล่าวว่า “อัตลักษณ์คนไทยเชื้อสายจีน (Identity of Thai-Chinese people)” เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการมีตัวตนของคนไทยเชื้อสายจีน นั่นคือเป็นการกำหนดตำแหน่งของการมีอยู่ของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคม ลักษณะดังกล่าวมีสิ่งหนึ่งที่ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนรับรู้ว่าเป็นใคร อยู่ ณ ตำแหน่งใดในสังคม นั่นคือ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ที่คนไทยเชื้อสายจีนได้เผชิญต่อ

เหตุการณ์หนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยผ่านการมองตัวเองและคนอื่นมองเราในขณะนั้น อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนจึงเป็นผลมาจากที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยามตัวเองในขณะนั้น

อัตลักษณ์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมโดยการสืบทอดผ่านประเพณีภาษาการแต่งกายดนตรีศิลปะความเชื่อค่านิยมและภูมิปัญญาในด้านต่างๆและมีการรณรงค์ให้มีการสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อผ่าน Series ภาพยนตร์ แผนภาพการจัดนิทรรศการหรือแม้กระทั่งบรรจุไว้ในหลักสูตรด้านการศึกษาทั้งหมดจึงกล่าวได้ว่า การศึกษาอัตลักษณ์ในลักษณะของสิ่งของเรื่องราวผู้คนเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์เพื่อหาความเป็นหนึ่งเดียวและเป็นสิ่งที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผสมผสานเชื่อมโยงมาสู่ยุคปัจจุบัน (ยศสัน ตะสมบัติ, 2551) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมามีความสนใจในการศึกษาวัฒนธรรมในลักษณะความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านซึ่งมีหลักมีความหลากหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การรักษาพยาบาลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรของกลุ่มชาติพันธุ์วัฒนธรรมและแนวทางอนุรักษ์สิ่งทอ กรณีศึกษาวัฒนธรรมในลักษณะภูมิปัญญาของสินค้าต่าง ๆ จากลักษณะดังกล่าวมุมมองอีกสิ่งหนึ่งทำให้เกิดภาพการมองวัฒนธรรมแบบหยุดนิ่งตายตัวเป็นการมองว่าทำแก่วิถีชีวิตความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยอาศัยลักษณะเฉพาะ เช่น ภาษาเครื่องแต่งกาย ระบบวัฒนธรรม เป็นเกณฑ์ตัดสินความเป็นกลุ่มวัฒนธรรมและชาติพันธุ์แล้วค้นหาลักษณะความเป็นเฉพาะทาง ซึ่งความเป็นจริงแล้วสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมในระยะหลังจึงไม่เพียงแต่สนใจในแง่ของศิลปวัฒนธรรม แต่มีความจำเป็นต้องศึกษาลึกไปถึงชีวิตวัฒนธรรม โดยเฉพาะชีวิตวัฒนธรรมที่กำลังดำเนินอยู่จริงในชีวิตประจำวันของสังคมปัจจุบันหรือภาษาอังกฤษที่เรียกว่า Daily Life experience ซึ่งก็คือการยอมรับว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ธรรมดาสามัญและแนบแน่นอยู่ในสังคมหรือในความคิดของทุกคนในช่วงเวลาปัจจุบัน รวมถึงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่รอบๆ ตัวของแต่ละคน

ทั้งนี้ การแสดงออกทางอัตลักษณ์ มี 2 รูปแบบ คือ 1) ลักษณะที่จับต้องไม่ได้ (Invisible Identity culture) เช่น ความเชื่อ พิธีกรรม เป็นต้น 2) ลักษณะที่จับต้องได้ (Visible Identity culture) เช่น งานสถาปัตยกรรม รูปเคารพและองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นต้น (อินทรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์, 2558, p.511-253) โดยอัตลักษณ์ทั้งสองรูปแบบถูกยึดโยงเข้าไว้ด้วยกัน จนบางครั้งไม่สามารถจำแนกออกจากกันได้ ในชุมชนเก่าแก่มักปรากฏอัตลักษณ์อยู่ 3 รูปแบบ คือ อัตลักษณ์วิถีชีวิต อัตลักษณ์ประเพณี และอัตลักษณ์สถาปัตยกรรม (นิลมล ขมหวาน, 2557, p.125-144 อ้างถึงใน อาภาภรณ์ วงศ์ลักษณพันธ์ และคณะ, 2562) โดยรวมคือ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมหมายถึงลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงความเป็นตัวตน ความเป็นกลุ่มชน หรือชาติพันธุ์ของบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมประเพณีในอดีต และมีการสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ดังนี้ 1) ภาษา เป็นสื่อกลางในการสื่อสารและถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม การใช้ภาษาสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนนั้น ๆ 2) ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติที่สืบทอดกันมา สะท้อนวิถีชีวิต

ค่านิยม และความเป็นอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม 3) ศิลปะและสถาปัตยกรรม สะท้อนรสนิยม ความคิดสร้างสรรค์ จารีตประเพณี และอารยธรรมของกลุ่มชนนั้น 4) วัฒนธรรมการกิน การแต่งกาย แสดงถึงวิถีชีวิต ค่านิยมของกลุ่มชน 5) คุณค่าและบรรทัดฐานทางสังคม เป็นกรอบความคิด กฎเกณฑ์ที่กำหนดวิถีปฏิบัติของกลุ่มชน และ 6) ระบบครอบครัวและสังคม แสดงถึงโครงสร้าง บทบาท สถานภาพ การสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม นั้น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีพลวัต เปลี่ยนแปลงได้ตามบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่ยังคงรากฐานหลักจากอดีตอันยาวนาน ทำให้ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนนั้นอยู่

การนำแนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาใช้ร่วมกับการวิเคราะห์อัตลักษณ์และความสัมพันธ์ของคนไทยเชื้อสายจีนท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมสมัยใหม่ในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ตทำให้เราเห็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกโยงกับความหลากหลายทางความคิด จินตนาการ อุดมการณ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมและลักษณะทางกายภาพ ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวมานี้มีความซับซ้อนในเรื่องของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับบรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นชาวฮกเกี้ยน ชาวฮากกา หรือชาวแต้จิ๋วในท้องถิ่นภูเก็ต วัฒนธรรมสมัยนิยม วัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมพื้นถิ่นชาวภูเก็ตในมุมมองดังกล่าวตามแนวคิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมนี้จะช่วยให้เราเห็นถึงแนวทางการปฏิบัติของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตที่ชัดเจนมากขึ้นรวมไปถึงจะเป็นแนวทางในการประสานวัฒนธรรมเพื่อที่จะผูกโยงไปสู่เรื่องราวต่างๆ ที่กลายเป็นวิถีปฏิบัติเพื่อการดำเนินชีวิต และภายใต้การเคลื่อนไหวของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ตที่เต็มไปด้วยความซับซ้อนและมีพลวัตทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ดังนั้นในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปนิยามของคำว่า อัตลักษณ์ (Identity) ไว้สามประการ ดังนี้

1. อัตลักษณ์ หมายถึง คน สิ่งของ หรือเรื่องราว ที่บ่งชี้ว่า บุคคลนั้นเป็นใคร มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างไรและมีความสัมพันธ์กับชุมชน สังคมหรือโลกนี้อย่างไร
2. อัตลักษณ์ หมายถึง คน สิ่งของ หรือเรื่องราว ที่บ่งชี้ว่า บุคคลนั้นมีความเหมือนบุคคลอื่นอย่างไร และมีความแตกต่างจากบุคคลอื่นอย่างไร
3. อัตลักษณ์ หมายถึง คน สิ่งของหรือเรื่องราว ที่บ่งชี้ว่า สิ่งนั้นมีความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นบุคคล กลุ่มบุคคลและสังคม โดยเกิดขึ้นจากพฤติกรรมและความคิดทางสังคม

3. แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน-ไทย (Chinese-Thai Intercultural Communication)

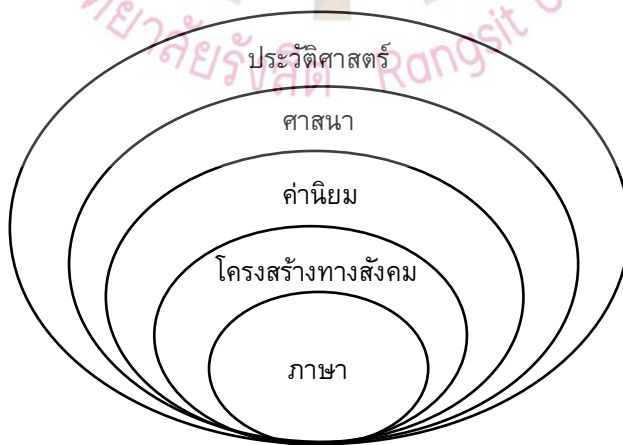
3.1 แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

การสื่อสารกับมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ ในการใช้ชีวิตประจำวันและการสร้างวัฒนธรรมอันหลากหลาย การสื่อสารมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งสื่อสารแบบวัจนภาษา (verbal communication) และ อวัจนภาษา

(nonverbal communication) โดยการสื่อสารของมนุษย์นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็นการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างกลุ่ม การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการสื่อสารภายในองค์กร (Woodward, 2003) โดยการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมถือเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นและสามารถเห็นกันได้อย่างแพร่หลายในโลกยุคปัจจุบัน (Edward T. Hall, 1976, p.113) กล่าวว่า “วัฒนธรรมคือการสื่อสาร การสื่อสารคือวัฒนธรรม” ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งก็คือการสื่อสารความต้องการ เพื่อให้ผู้ที่เรากำลังสื่อสารด้วยมีความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับเรา ทั้งนี้ ผู้คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันก็ต้องเรียนรู้ระบบภาษาร่วมกัน ซึ่งต้องพูดและเขียนภาษาเดียวกัน จนสามารถเข้าใจความหมาย และสามารถถอดรหัสความหมายโดยนัยยะของผู้ส่งสารได้ จึงกล่าวได้ว่าภาษาจึงกลายเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์และวิถีของกลุ่มนั้นๆ

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural Communication) หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนและตีความสัญลักษณ์และบริบทหนึ่ง ๆ โดยบุคคลในกระบวนการสื่อสารนั้นมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากในระดับที่มีการตีความและความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแตกต่างกัน นำไปสู่ความหมายที่ไม่เหมือนกัน (Wiwattanakul M., 2005. P.34) คู่สื่อสารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและมีการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคู่สื่อสาร จึงจะประสบความสำเร็จในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างสมบูรณ์ จากทฤษฎีหรือแนวคิดพื้นฐานการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Zhang H.L., 2007; Dechrach, N., 2019, p.72-73) ประกอบด้วย 3 ประการคือ 1) ความรู้ (Knowledge) ความรู้เกี่ยวกับภาษาจีน ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน สิ่งที่ได้รับมาจากการศึกษาการค้นคว้า หรือประสบการณ์ 2) ความตระหนักรู้ (Awareness) ตระหนักรู้ทั้งภาษาจีนและวัฒนธรรม ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมทางสังคมในบริบทต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ต้องเข้าใจการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริง และที่สำคัญต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไทย-จีนที่ถูกต้อง รวมถึงรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าทัศนคติและค่านิยมที่ต่างกันด้วย 3) สามัตถิยะ (Competence) ความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและยังรวมถึงการแสดงออกทางท่าทางและกริยาต่างๆ โดยเฉพาะสามัตถิยะภาษาต่างประเทศ และสามัตถิยะสื่อสารข้ามวัฒนธรรม กล่าวคือต้องมีความสามารถในการประยุกต์หลักการและเทคนิคของศาสตร์นั้น ๆ ให้เข้ากับสภาพหรือสถานการณ์จริงได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนและตีความสัญลักษณ์และบริบทหนึ่ง ๆ โดยบุคคลในกระบวนการสื่อสารนั้นมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากในระดับที่มีการตีความและความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแตกต่างกัน นำไปสู่ความหมายที่ไม่เหมือนกัน มักเน้นการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) ที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน แบบไม่ผ่านสื่อ (non-mediated) เน้นการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (face-to-face) และปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน (Interactive) เป็นต้น

Samovar Porter & McDaniel (2010) ได้นำเสนอองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไว้ 5 ประการได้แก่ 1) ด้านภาษา (language) ซึ่งภาษาไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้คนในการแลกเปลี่ยนความคิด อารมณ์ และข้อมูลเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อกลางของการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีกด้วย ภาษาไม่เพียงแสดงออกถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม เป็นสัญลักษณ์ของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้คน นักวิชาการบางคนถึงกับชี้ให้เห็นว่าภาษาส่งผลต่อโลกทัศน์และวิถีคิดของเรา ดังนั้น ภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรม 2) ด้านโครงสร้างทางสังคม (Social structure) ครอบครัว โรงเรียน รัฐบาล เชื้อชาติ โดยในทุกวัฒนธรรมโครงสร้างทางสังคมมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายและกำหนดบรรทัดฐานทางพฤติกรรมของสมาชิกครอบครัวเป็นโครงสร้างทางสังคมที่สำคัญและเป็นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากในการสร้างโลกทัศน์และค่านิยมของบุคคล อาทิ แนวคิดเรื่องกตัญญูและความสามัคคีของคนจีนส่วนใหญ่ล้วนส่งผลมาจากสถาบันครอบครัว 3) ด้านค่านิยม (values) สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง โดยในแต่ละสังคมหรือวัฒนธรรมก็มีค่านิยมที่แตกต่างกัน เช่น การเคารพผู้อาวุโส ความขยันขันแข็ง เป็นต้น 4) ด้านศาสนา (religion) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คน เช่น ศาสนาพุทธในประเทศไทยส่งเสริมแนวคิดเรื่องความเมตตา อภัย และความสงบ ซึ่งอาจสะท้อนออกมาในพฤติกรรมที่สุภาพและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในการสื่อสาร 5) ด้านประวัติศาสตร์ (Historically) ประวัติศาสตร์ของแต่ละสังคมมีอิทธิพลต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทัศนคติของประชาชน เช่น ประเทศที่เคยตกเป็นอาณานิคมอาจมีความรู้สึกไวต่อประเด็นความเป็นอิสระและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อวิธีการมองโลกและการสื่อสารกับวัฒนธรรมอื่น ทั้งหมดนี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และส่งผลกระทบต่อลักษณะของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ดังภาพ 1 ด้านล่างนี้

ภาพ 1 องค์ประกอบทางวัฒนธรรมของ Samovar Porter และ McDaniel

3.2 การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทยเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีหลายประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไปนี้เป็นแนวคิดและทฤษฎีบางประการที่เกี่ยวข้อง เช่น 1) ทฤษฎีมิติของวัฒนธรรม (Cultural Dimensions Theory) ของ ฮอฟสตีด (Geert Hofstede) ช่วยอธิบายความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างจีน - ไทย เช่น มิติของระยะห่างอำนาจ มิติของการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน เป็นต้น 2) ทฤษฎีสัญลักษณ์ร่วม (Theory of Symbolic Interaction) การสื่อสารเป็นกระบวนการกำหนดความหมายร่วมกันของสัญลักษณ์ ซึ่งมีรากฐานมาจากวัฒนธรรม การเข้าใจรหัสสัญลักษณ์ในแต่ละวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญ 3) แนวคิดเรื่องความไวต่อบริบททางวัฒนธรรมสูง (High Context Culture) และบริบททางวัฒนธรรมต่ำ (Low Context Culture) วัฒนธรรมจีนถือเป็นวัฒนธรรมแบบให้ความสำคัญกับบริบท ในขณะที่วัฒนธรรมไทยอยู่ระหว่างกลาง การสื่อสารจึงต้องคำนึงถึงระดับความไวต่อบริบทด้วย 4) ทฤษฎีพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism Theory) เน้นการยอมรับและเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อลดอคติและความขัดแย้งในการสื่อสาร 5) แนวคิดเรื่องความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict) พิจารณาปัญหาที่อาจเกิดจากความเข้าใจผิดหรือการตีความที่คลาดเคลื่อนเนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม 6) ทฤษฎีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Adaptation Theory) ศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ที่บุคคลใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งจำเป็นต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับอคติทางวัฒนธรรม การสื่อสารไร้คำพูด บรรทัดฐานและมารยาททางสังคมที่เป็นประเด็นสำคัญสำหรับการสื่อสารระหว่างจีนและไทย การศึกษาและเข้าใจแนวคิดเหล่านี้จะทำให้เข้าใจกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทยนับเป็นเรื่องท้าทายอย่างหนึ่ง เนื่องจากทั้งสองวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีประเด็นที่ควรพิจารณาดังนี้ 1) ความแตกต่างทางภาษา ได้แก่ ภาษาจีนและภาษาไทยมีรากเหง้าและระบบไวยากรณ์ที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง การใช้สำนวนภาษา การเลือกใช้คำ มีนัยแฝงทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน และการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งอาจมีข้อจำกัดและอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น 2) ความแตกต่างทางค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม ได้แก่ สังคมจีนมีลักษณะเน้นความชาตินิยมและรวมอำนาจ ขณะที่สังคมไทยเน้นความเท่าเทียมกันมากกว่า การให้ความสำคัญต่อครอบครัว ระบบอาวุโส มารยาทและมิตรภาพมีความแตกต่างกัน และการรับรู้เรื่องการรักษาน้ำหน้า การให้เกียรติ การแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนแตกต่างกัน 3) ความแตกต่างทางพฤติกรรมสื่อสาร ได้แก่ คนจีนมักตรงไปตรงมาและมีวาทีแข็งขี้บ่กว่าคนไทย คนไทยมักสื่อสารแบบอ้อมนัยยะ ใช้มุกตลกอารมณ์ขันเพื่อบรรเทาสถานการณ์ และการใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง แตกต่างกันไปตามแบบแผนของแต่ละวัฒนธรรม 4) การมีบุคลิกภาพเดี่ยวและกลุ่ม ได้แก่ วัฒนธรรมจีนให้ความสำคัญกับกลุ่ม สังคมนิยม และการมี

ส่วนร่วม วัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกบุคคลและอิสระส่วนตัวค่อนข้างมาก และการดำเนินกิจกรรม การตัดสินใจมักมีแบบแผนที่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม 2 ประเด็น นั่นคือ ทฤษฎีสัญลักษณ์ร่วม (Theory of Symbolic Interaction) และทฤษฎีพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism Theory) เพื่อนำมาใช้อธิบายในบริบทของเนื้อหาในซีรีส์เรื่องนี้ที่ปรากฏวัฒนธรรมปฏิบัติภาษาและวัฒนธรรมจีน ภายใต้มุมมองของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องต่อประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทยให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องเรียนรู้ ปรับตัว มีความอดทนอดกลั้น แสดงความเคารพซึ่งกันและกัน หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และหาทางประนีประนอมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีประสิทธิภาพ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์ซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ภายใต้แนวคิดทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไทย - จีน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้อย่างถ่องแท้ ผู้วิจัยจึงจำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมที่ปรากฏในซีรีส์ ละครโทรทัศน์ และภาพยนตร์

วันวิสา สันทวิจิตรกุล และ นฤมิตร สอดสุข (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมืองกว่างโจวสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาพบว่า ละครโทรทัศน์ไทยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้ชมชาวจีนเกิดความสนใจสินค้าไทยและการท่องเที่ยวเมืองไทย ขณะเดียวกันก็มีอิทธิพลช่วยสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสุภาพอ่อนโยนและมีความเป็นมิตร ทั้งยังมีบทบาทช่วยให้ชาวจีนเข้าใจคนไทยและสังคมไทยมากขึ้น

Gu Xinxi และ งามอาจ สิงห์ลำพอง (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การเล่าเรื่องและผลสะท้อนวัฒนธรรมในภาพยนตร์นอกกระแสของไทยและจีน กรณีศึกษา “Marry is Happy Marry is Happy” และ “Ne Zha” ผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง คือวัฒนธรรมระดับครอบครัว ที่ชี้ให้เห็นผลเสียของผู้คนชาวจีนในสังคมยุคนี้ที่ได้รับอิทธิพลทางความเชื่อตามวัฒนธรรมจีนแบบดั้งเดิม การใช้ชีวิตแบบพึ่งพิงครอบครัวมากเกินไป ทำให้ชีวิตไม่อิสระและเป็นทุกข์ ความสุขทางวัตถุหรือทางกายภาพเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน

ณัฐวุฒิ มีสกุล (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือ ละครเรื่อง แด จัง ก็ม จอมนางแห่งวังหลวง และละครเรื่องเจ้าหญิงวุ่นวายกับเจ้าชายเย็นชา ผลการศึกษาพบว่า การถ่ายทอดวัฒนธรรมในสื่อละครเกาหลีมีอยู่ 5 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย 2) วัฒนธรรมด้านการบริโภค 3) วัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยว 4) วัฒนธรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และ 5) วัฒนธรรมด้านการปกครอง

นิโลบล วงศ์ภัทรนนท์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง จากกลดลายมังกร สู่เลือดชั้นคนจาง : การนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นจีนที่ละครทั้งสองเรื่องคงไว้ตามขนบเดิม ได้แก่ ความเป็นครอบครัวใหญ่ของจีน สามารุ่น การประกอบกิจการค้าขายในระบบกงสี การให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว ความเคารพต่อแผ่นดินไทย ส่วนอัตลักษณ์ที่มีการสร้างสรรค์ใหม่ อาทิ ความเชื่อว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน การต่อรองบทบาทของผู้หญิง การลดบทบาทขององค์ประกอบทางกายภาพที่แสดงความเป็นจีน

พัชราภรณ์ ศรีสุพรรณ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาภาษาจีนกวางตุ้งในภาพยนตร์ไทย เรื่องแก๊งม่านาโชค" โดยการรวบรวมข้อมูลบทสนทนาภาษาจีนกวางตุ้งจากภาพยนตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภทของคำ วลี และการใช้ภาษาจีนกวางตุ้งในบริบทต่างๆ ซึ่งพบการใช้ภาษาจีนกวางตุ้งผสมกับภาษาไทยในบทสนทนาของตัวละคร พบว่าภาษาจีนกวางตุ้งมีบทบาทในการสร้างอารมณ์สลดขบขันแสดงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของกลุ่มชาวจีนกวางตุ้งในสังคมไทย สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนกวางตุ้งในเมืองไทย ทั้งนี้หน้าที่ของภาษาจีนกวางตุ้งที่พบมีทั้งแสดงอารมณ์ความรู้สึก สร้างมิติภาพ ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาจีนกวางตุ้งในภาพยนตร์ไทยช่วยสร้างอารมณ์และนำเสนอวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนกวางตุ้งให้คนดูได้รับรู้และเข้าใจมากขึ้น สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ชัดเจน เช่นเดียวกัน

ชญาณีน บุญส่งศักดิ์ และธนพร หมูคำ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การนำเสนอภาพแทนชายไทยเชื้อสายจีนผ่านละครโทรทัศน์ “เลือดชั้นคนจาง” ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องวัน 31 จำนวนทั้งสิ้น 18 ตอน ใช้แนวคิดภาพแทนและแนวคิดสื่อโทรทัศน์ในการวิเคราะห์ โดยผลการศึกษาพบว่า ภาพแทนชายไทยเชื้อสายจีนถูกผลิตซ้ำในละครโทรทัศน์ เรื่อง “เลือดชั้นคนจาง” 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ชายไทยเชื้อสายจีนเป็นผู้นำ 2) ชายไทยเชื้อสายจีนเป็นคนขยันหมั่นเพียร 3) ชายไทยเชื้อสายจีนเป็นคนรักครอบครัว ซึ่งไม่ต่างจากเดิมที่เคยปรากฏให้เห็นในละครกระแสหลักที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีน จึงส่งผลให้ผู้ชมกระแสหลักนั้นติดอยู่กับกรอบแนวคิดเดิมและไม่ได้เปิดโอกาสให้มองเห็นภาพแทนในปัจจุบัน

4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชาวจีนและชาวจีนภูเก็ตในประเทศไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชาวจีนในประเทศไทยเป็นประเด็นที่น่าสนใจและมีความซับซ้อน โดยมีประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านประวัติศาสตร์การอพยพของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทำให้เกิดชุมชนชาวจีนขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทย 2) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวและการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของคนจีนเชื้อสายในประเทศไทย ทั้งในด้านภาษา ศาสนา ประเพณี วิถีชีวิต 3) บทบาทของกลุ่มชนชาวจีนในสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการค้า ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ตนเองและการยอมรับจากคนไทย

เชื้อสายอื่นๆ 4) ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์จีนในประเทศไทย เช่น จีนแต้จิ๋ว จีนกวางตุ้ง จีนแคะหรือฮากกา จีนฮกเกี้ยน เป็นต้น ซึ่งมีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน 5) การดำรงรักษาและสืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยผ่านศาสนา ภาษา การศึกษา สถาบันครอบครัว และองค์กรชุมชน และ 6) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะกระแสโลกาภิวัตน์และความทันสมัยที่มีต่ออัตลักษณ์ของคนจีนเชื้อสายในประเทศไทย ดังตัวอย่างงานวิจัยด้านล่างนี้

ปัทมาสน์ พิณนุกูล และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภูเก็ต: พื้นที่แห่งการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นจีน ผลการศึกษาพบว่า ภูเก็ตมีพื้นที่ทางกายภาพที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และตั้งอยู่ในเส้นทางการเดินเรือสายเก่าในมหาสมุทรอินเดีย ทำให้คนจีนโพ้นทะเลกลุ่มต่าง ๆ อพยพเข้ามาเป็นแรงงานในขบวนการผลิต จนเกิดชุมชน เมือง และสังคมที่มีชาวจีนเชื้อสายฮกเกี้ยนเป็นคนหมู่มากในพื้นที่ ซึ่งคนจีนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำวัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมอันมีอัตลักษณ์ มาแสดงออกในพื้นที่ศาลเจ้าที่ได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนของตน และส่งต่อความเชื่อมาอย่างลูกหลานที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนในรุ่นต่อ ๆ มา ทำให้ภูเก็ตเป็นพื้นที่จินตนาการที่แสดงอัตลักษณ์ความเป็นจีนอันโดดเด่น และกลายเป็นทุนด้านวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่ผู้คนทั่วโลกรู้จักเป็นอย่างดี

วงศ์เดือน ภานุวัฒนากุล และ สุรพงษ์ ยิ้มละมัย (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่ พบการศึกษาพบว่า การสร้างอัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนมีลักษณะเป็น “พหุอัตลักษณ์” กล่าวคือ มีทั้งอัตลักษณ์ที่เกิดจากการนิยามจากตนเอง อัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการนิยามโดยคนกลุ่มต่าง ๆ และอัตลักษณ์ที่ถูกคาดหวังจากสังคม โดยบางช่วงบางตอนคนไทยเชื้อสายจีนเลือกบอกว่าตนคือ “คนจีน” ด้วยการใช้ภาษาจีน หรือ การเป็น “คนไทย” ด้วยการใช้ภาษาไทยพื้นถิ่น เช่น ภาษาไทยกลาง ไทย-อีสาน ไทย-เหนือ หรือ การเป็น “คนไทยเชื้อสายจีน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าร่วมพิธีกรรมวัฒนธรรมบรรพบุรุษจีน

โดยงานวิจัยเหล่านี้มักศึกษาประเด็นต่างๆ โดยผ่านมุมมองทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงพลวัตของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และความซับซ้อนในการดำรงอยู่และปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในบริบททางสังคมไทย

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชาวภูเก็ตดังนี้

เสาวนีย์ เพชรวาริ (2559) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ชาวภูเก็ตผ่านการศึกษาอนุสรณ์สถานต่างๆ เช่น บ้านพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 และงานประติมากรรม โดยพบว่าอัตลักษณ์ที่สำคัญของชาวภูเก็ตได้แก่ วิถีชีวิตคล้ายชาวมลายูหมู่เกาะ รั่ววัฒนธรรมนอกได้ดี และอาชีพประมง ซึ่งแสดงให้เห็นประวัติศาสตร์และรากเหง้าของชาวภูเก็ตที่หลากหลาย ในขณะที่ (ขนิษฐา เชื้อบุญมี, 2560) ได้ศึกษาศิลปวัฒนธรรมสะท้อนอัตลักษณ์ชาวภูเก็ต โดยวิเคราะห์งานศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรมบ้านเรือนพื้นถิ่น

ศิลปะหนังตะลุงและร้องเพลงระบำ ซึ่งศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และอัตลักษณ์ของชาวภูเก็ตทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน โดยบางองค์ประกอบได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีน มอญ และมลายูโดยมีการผสมผสานให้เป็นรูปแบบเฉพาะตัว นอกจากนี้ (สุนทรี แซ่จิ่ง, 2562) ได้ศึกษาการอนุรักษ์อัตลักษณ์ชาวภูเก็ตในบริบททางสังคมร่วมสมัย ผลวิจัยพบว่าปัจจัยเสี่ยงได้แก่ การพัฒนาสู่เมืองและกระแสวัฒนธรรมนำเข้าจากภายนอก ทั้งนี้ได้เสนอมาตรการอนุรักษ์อัตลักษณ์ผ่านการส่งเสริมการใช้ภาษา สร้างพื้นที่สาธารณะทางวัฒนธรรม และการแพร่กระจายความรู้ ฯลฯ

จากข้อมูลดังกล่าว เห็นได้ว่าการวิจัยเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจรากเหง้า ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชาวภูเก็ตที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและได้รับอิทธิพลจากความหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ดังนี้

1) มีประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน (History of settlement) โดยชาวจีนภูเก็ตเป็นกลุ่มคนจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งหลักแหล่งที่ภูเก็ตประมาณ 200 ปีก่อน มีรากเหง้าสืบเชื้อสายมาจากมณฑลกว่างตุงและฮกเกี้ยนเป็นส่วนใหญ่ย้ายมาเป็นแรงงานในกิจการประมง การค้า เหมืองแร่ และกิจการ ตัวอย่างงานวิจัยด้านประวัติศาสตร์การอพยพของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย เช่นนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การอพยพของชาวจีนเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งมีตัวอย่างงานวิจัยที่น่าสนใจดังนี้ 1) หนังสือ "คนจีนในประวัติศาสตร์ไทย" โดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชกาลที่ 5 โดยวิเคราะห์บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ส่งผลต่อการอพยพของชาวจีน 2) งานวิจัย "การอพยพของคนจีนจากแผ่นดินใหญ่สู่พม่าและประเทศไทย" โดย วิภาวดี สรรพกิจไพบูลย์ ศึกษาถึงสาเหตุและเส้นทางการอพยพของชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ผ่านประเทศพม่ามายังประเทศไทยในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-20 3) วิทยานิพนธ์เรื่องอิทธิพลของชุมชนชาวจีนในกรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2325-2435 โดย นฤมล ขาดีไพบูลย์ วิเคราะห์บทบาทของชุมชนชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในกรุงเทพฯ ตั้งแต่รัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 4) งานวิจัยเรื่องการอพยพชาวจีนในจังหวัดภาคกลาง โดย สุนทรี เสนิงค์ ศึกษาประวัติความเป็นมาและลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชาวจีนในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางของประเทศไทย 5) วิทยานิพนธ์เรื่องการอพยพของชาวจีนและมาสู่ภาคใต้ของประเทศไทย โดย พิณทิพย์ ทองแก้ว ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์จีนกลุ่มหนึ่งที่มีชื่อว่าจีนแคะ ซึ่งอพยพเข้ามายังภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้มุ่งศึกษาถึงรากเหง้า ประวัติศาสตร์ เส้นทางการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน เหตุปัจจัยและพัฒนาการของกลุ่มชาวจีนที่อพยพเข้ามาในดินแดนประเทศไทยในช่วงระยะเวลาต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้พื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีนในประเทศไทยปัจจุบัน

2) ภาษาและการสื่อสาร (Language and Communication) ซึ่งใช้ภาษาจีนกวางตุงและฮกเกี้ยนในการสื่อสารภายในชุมชน ผสมผสานการใช้ภาษาจีนกลาง ไทย และภาษามลายูถิ่น มีการสื่อสารแบบหลายภาษา และภาษาผสมจีน-ไทยที่เป็นเอกลักษณ์ โดย งานวิจัยด้านภาษาและการสื่อสารของชาวจีนใน

ประเทศไทยมีหลายชิ้นที่น่าสนใจ เช่น 1) งานวิจัยเรื่องการใช้ภาษาและอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนไทยเชื้อสายจีน โดย ศิริพร ภักดีผาสุข (2550) ศึกษาการใช้ภาษาจีน ภาษาไทย และการผสมภาษาของคนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพฯ พบว่ามีความสัมพันธ์กับการรับรู้อัตลักษณ์ของตนเอง 2) งานวิจัยเรื่องสำเนียงจีนในถิ่นไทย: กรณีศึกษาภาษาจีนแต้จิ๋วในจังหวัดสมุทรสาคร โดย จุมพต สายสุนทร (2542) ศึกษาลักษณะเฉพาะของสำเนียงจีนแต้จิ๋วที่ใช้ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแสดงถึงการผสมผสานระหว่างภาษาจีนและภาษาท้องถิ่น 3) งานวิจัยเรื่องรูปแบบการสื่อสารของคนไทยเชื้อสายจีนในงานมงคลต่างๆ โดย วรณีย์ โสมประยูร (2548) วิเคราะห์การใช้ภาษาและการสื่อสารของคนไทยเชื้อสายจีนในพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ ซึ่งแสดงถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทย 4) งานวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้ภาษาจีนในละครโทรทัศน์ไทย โดย ฐิติพร อภิชาติบุตร (2559) วิเคราะห์วิธีการนำเสนอตัวละคร การใช้คำ และวลีภาษาจีนในละครโทรทัศน์ไทย ซึ่งสะท้อนภาพตายตัวและบทบาททางสังคมของชาวจีนในมุมมองของคนไทย 5) งานวิจัยเรื่องวาทกรรมของคนไทยเชื้อสายจีนบนสื่อสังคมออนไลน์ โดย นิธิ เนื่องจำนงค์ (2562) ศึกษาการใช้ภาษาและประเด็นที่พูดถึงบนสื่อสังคมออนไลน์ของคนไทยเชื้อสายจีน เพื่อทำความเข้าใจประเด็นทางสังคมและการสร้างอัตลักษณ์ร่วมสมัย โดยงานวิจัยเหล่านี้มุ่งศึกษาภาษาและการสื่อสารในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสร้างและแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของคนจีนเชื้อสายในประเทศไทย ทั้งในระดับภาษา วัจนปฏิบัติ การใช้สื่อ เพื่อทำความเข้าใจมิติด้านภาษาและการสื่อสารในปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี (Culture and traditions) โดยนับถือศาสนาพุทธ นิกายมหายาน มีศาลเจ้า/วัดจีนเป็นศูนย์รวมจิตใจ ยึดมั่นประเพณีวัฒนธรรมสำคัญ เช่น ตรุษจีน กินเจ วันไหว้พระจันทร์ คงศิลปะการแสดงและดนตรีพื้นบ้านอย่างหนังตะลุงและเพลงกลวงตั้งสถาปัตยกรรมบ้านแบบจีนแบบผสมพื้นถิ่น อาหารจีนพื้นบ้านภูเก๊ต งานวิจัยวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสาขาสำคัญในการศึกษาวิถีชีวิต ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมต่างๆ โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ เช่น 1) งานวิจัยเรื่องพิธีกรรมการทำนาของชาวอีสาน โดย ดร.สมภาพ ประคุณหังสิต เป็นการศึกษาวิถีชีวิต ความเชื่อ และขนบธรรมเนียมพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำนาของชาวอีสานใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากเอกสารโบราณ พบว่าพิธีกรรมการทำนาของชาวอีสานมีความเชื่อมโยงกับความเชื่อทางพุทธศาสนา ผสมผสานกับขนบประเพณีดั้งเดิม มีจุดมุ่งหมายเพื่อความอุดมสมบูรณ์และขอมาแรงงานสัตว์ 2) งานวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมกะเหรี่ยงจากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ โดย ผศ.ดร.ชนิตา ชิตบัณฑิต ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีของชาวกะเหรี่ยงในประเทศไทย จากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานราชการ พบว่ามีการละทิ้งวัฒนธรรมประเพณีบางอย่าง แต่ก็พยายามคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ 3) งานวิจัยเรื่องสัญลักษณ์และความหมายในพิธีแห่นาค โดย รศ.สมศรี ประจงจิตร ศึกษา

สัญลักษณ์ ความเชื่อ และความหมายต่าง ๆ ในพิธีแห่หน้าคประจำปีของจังหวัดสุพรรณบุรี ใช้วิธีวิเคราะห์สัญลักษณ์และความหมายแฝงจากการสังเกตพิธีกรรม ประกอบกับศึกษาเอกสารโบราณ พบความเชื่อมโยงที่ผสมผสานระหว่างความเชื่อเรื่องนาค ศาสนาพราหมณ์ - พุทธ และชนบประเพณีดั้งเดิมของชาวสุพรรณ โดยตัวอย่างเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของงานวิจัยด้านวัฒนธรรมและชนบประเพณี ทั้งเนื้อหา พื้นที่ ศึกษา และวิธีการวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงลึกเพื่อค้นหาความหมาย คุณค่า และองค์ความรู้ภายใต้ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมนั้นๆ

4. ลักษณะนิสัยและวิถีชีวิต (Personality and lifestyle) โดยยังคงมีวิถีชีวิตเรียบง่าย ประกอบอาชีพประมง เกษตรกรรมแบบดั้งเดิม สังคมชาวจีนภูเก็ตมีความสามัคคี มีระบบอาวุโสเป็นผู้นำชุมชน มีนิสัยอดทน ขยันขันแข็ง และรักครอบครัว รวมถึงการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ปฏิบัติตามคำสอนของปรัชญาขงจื้อ เช่น 1) งานวิจัยเรื่องวิถีชีวิตและลักษณะนิสัยชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ดร.สุรียพร พันพื้ง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสาร ศึกษาลักษณะนิสัย ค่านิยม ความเชื่อ วิธีการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าชาวมุสลิมมีลักษณะนิสัยที่เรียบง่าย อดทน ยึดมั่นในหลักศรัทธา มีความเป็นกันเอง แต่ก็มีความระมัดระวังในการปฏิสัมพันธ์กับคนนอกกลุ่ม 2) งานวิจัยเรื่องภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน โดย ผศ.ดร.พนารัตน์ ปานสังข์ ศึกษาวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ ภูมิปัญญา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชาวกะเหรี่ยงโปในพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้นำและปราชญ์ชาวบ้าน พบว่าชาวกะเหรี่ยงโปมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับป่า เน้นความพอเพียง มีภูมิปัญญาการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน 3) งานวิจัยเรื่องลักษณะนิสัยและบทบาทสตรีในสังคมลาวเวียง โดย รศ.สิรินาถ สงวนวงศ์วาน เป็นการศึกษาบทบาทและลักษณะนิสัยของสตรีในสังคมลาวเวียงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตวิถีชีวิตจริง พบว่าสตรีลาวเวียงมีลักษณะนิสัยที่อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันขันแข็ง มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี โดยงานวิจัยเหล่านี้ใช้วิธีการศึกษาภาคสนามแบบพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะนิสัย ค่านิยม รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นองค์ความรู้สำคัญในการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

5. การปรับเปลี่ยนและกลมกลืนวัฒนธรรม (Cultural adaptation and assimilation) โดยสามารถผสมผสานวัฒนธรรมพื้นถิ่นและจากภายนอกอย่างกลมกลืน รับวัฒนธรรมมาอยู่ จินตนาการกำเนิดอื่นๆ และวัฒนธรรมไทยเข้ามาปรับใช้ และสร้างความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะที่มีรากเหง้ามาจากดั้งเดิมและมีรูปลักษณะผสมผสานใหม่ โดยผู้วิจัยขอยกตัวอย่างดังนี้ 1) งานวิจัยเรื่องกระบวนการกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีนเชื้อสายแต้จิ๋วในจังหวัดสงขลา โดย ผศ.ดร.อัครวิทย์ กระต่ายทอง ศึกษากระบวนการปรับตัวและกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวจีนเชื้อสายแต้จิ๋วในสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จีนที่อพยพมาตั้งแต่สมัยโบราณ ใช้วิธีการ

สังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสารประวัติศาสตร์ พบว่าชาวจีนแต่จิวมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านภาษา ศาสนา อาหาร และประเพณี 2) งานวิจัยเรื่อง "การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายพม่าในพื้นที่ภาคกลางจากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์" โดย รศ. สุนีย์ ละกะปัญญา ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายพม่าที่อาศัยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ ใช้วิธีการสังเกตชีวิตประจำวัน การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงบางประการ เช่น การใช้ภาษาไทยมากขึ้น การนับถือศาสนาผสมผสาน แต่ก็ยังคงรักษาประเพณีและภูมิปัญญาดั้งเดิมไว้ 3) งานวิจัยเรื่องการกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในสหรัฐอเมริกาโดย ดร.ซัมมาน อับดุลรอฮมาน ศึกษากระบวนการปรับตัวและกลมกลืนของชาวมุสลิมในสังคมสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตในชุมชนมุสลิม พบว่ามีการรักษาอัตลักษณ์และขนบประเพณีอิสลาม แต่ก็มีปรับตัวในเรื่องการแต่งกาย ภาษา และการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปรับเปลี่ยนและผสมผสานวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมที่มีความหลากหลาย โดยมีทั้งการรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมและการปรับตัวเข้าหาวัฒนธรรมหลักของสังคมด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ชาวจีนภูเก็ตรื้อฟื้นอัตลักษณ์เฉพาะเกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม วัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมนำเข้าอย่างกลมกลืนในหลายมิติ ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ภาษา วิถีชีวิต ประเพณี ศิลปะ และการปรับตัว

4.4 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ”

จิตติคุณ เพ็ชรกิจ สัญหพร จันทสร รัชวัชร อินทรีย์สังวร (2563) อิทธิพลของละครแปลรักฉันด้วยใจเธอกับการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ต ซึ่งผลวิจัยพบว่า ในอดีตย่านเมืองเก่าภูเก็ตถูกจัดจำในฐานะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ แหล่งวัฒนธรรมบาป แต่อาศัยซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอทำให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ ที่เรียกว่า มิติทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ทำให้เกิดขึ้นในย่านเมืองเก่าภูเก็ต ด้วยเหตุผลว่านี่คือสถานที่ถ่ายทำซีรีส์เรื่องดัง จนกระทั่งเกิดกระแสการท่องเที่ยวตามรอยซีรีส์

อมรวิวัฒน์ แต้มพิมาย นาฏยา พิลางาม และพิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและสัญลักษณ์ของซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ด้วยการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยผลการศึกษาพบว่า สัญลักษณ์ในซีรีส์ที่มีการสื่อสารผ่านการเล่าเรื่อง มีสัญลักษณ์ทางภาษา การกระทำของตัวละคร รวมไปถึงวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏในซีรีส์ ได้แก่ 1) น้ำมะพร้าว หมายถึง ความบริสุทธิ์จากการกดขี่ทางเพศของสังคมที่ตีตราเรื่อง ความรักของคนรักเพศเดียวกันออกไป 2) ดอกชบา หมายถึง เรื่องชู้สาว ความกล้าหาญ และชนชายขอบ 3) หนังสือ หมายถึง เรื่องราวบทเรียนชีวิต ที่มีทั้งสุขและทุกข์ 4) การออกจากข้อห้าม หมายถึง การออกจากกรอบของสังคมและการก้าวผ่านการกดขี่เรื่องเพศที่สังคมสร้างไว้ 5) ประทัด หมายถึง

การแสดงความยินดี และจุดแตกหักของความสัมพันธ์ 6) ท่าปลาตาย หมายถึง การแบกรับความกดดันจากสังคมที่เพศทางเลือกยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย 7) ชุดชั้นในสตรี หมายถึง การกดทับเรื่องเพศในสังคมว่ามีเพียงคู่หญิงชายเท่านั้น และ 8) Flashcard หมายถึง การสื่อสารแทนความใส่ใจและความไว้วางใจ

จากการสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับซีรีส์เรื่องดังกล่าว แม้ว่าอาจจะยังมีมุมมองไม่มากนักเท่าไร แต่จากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น มีงานวิจัยบางชิ้นที่อาจเกี่ยวข้องในแง่มุมอื่นๆ เช่น การศึกษาการใช้ภาษาไทยและภาษาจีนในละครไทย เนื่องจากซีรีส์เรื่องนี้มีการใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีน งานวิจัยที่ศึกษาการใช้ภาษาหลายภาษาในละครไทยอาจให้มุมมองที่น่าสนใจมากขึ้น หรืออาจเป็นการศึกษาภาพตัวแทนของคนจีนในสื่อบันเทิงไทย เนื่องจากมีตัวละครเป็นคนจีน งานวิจัยที่วิเคราะห์ภาพตัวแทนของคนจีนในสื่อประเภทนี้อาจให้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการนำเสนอประเด็นเรื่องอัตลักษณ์และสถานะทางสังคมของชาวจีนในสื่อบันเทิง เนื่องจากซีรีส์เรื่องนี้มีการนำเสนอประเด็นอัตลักษณ์และชีวิตของชนกลุ่มน้อย งานวิจัยในประเด็นนี้อาจให้มุมมองที่น่าสนใจ รวมถึงการศึกษากลวิธีการสร้างละครสำหรับซีรีส์ ถึงแม้ไม่ได้ศึกษาโดยตรงของซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ แต่งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนบท สร้างสรรค์เนื้อเรื่องละคร อาจให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเรื่องนี้เรื่องนี้น่าสนใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นงานเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผ่านมุมมองการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจีน - ไทย เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) และการสัมภาษณ์ (Deep Interview) โดยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากสองส่วน คือ

- 1) ซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ที่มีคำบรรยายใต้ภาพภาษาจีน จากช่องทางเว็บไซต์ผู้จู้ (腐剧 TV) https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_3.html ทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่ ตาราง 1 ตารางรายชื่อคลิปวิดีโอซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ในช่องทางเว็บไซต์ผู้จู้

ตอนที่	เวลา	ชื่อตอน	ที่อยู่คลิปวิดีโอ
1	01:09:33	ความรักตั้งเกลียดคลั่ง	https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_1.html
2	01:13:20	ซิดไกล้ ไซ่ครอบครอง	https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_2.html
3	01:15:34	เริ่มรักที่รักแรก	https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_3.html
4	01:24:11	ห้วงรักดุจเหวสัก	https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_4.html
5	01:22:41	ตะวันลาไม่เปลี่ยนทิศ	https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_5.html

- 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากสถานที่ถ่ายทำซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต รวมทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ทีมเขียนบทซีรีส์ จำนวน 1 คน
- 2) ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัว จำนวน 1 คน
- 3) ผู้ดูแลศาลเจ้าแสงธรรม จำนวน 1 คน
- 4) เจ้าของกิจการ The Memory at On Hotel จำนวน 1 คน
- 5) บ้านเลขที่ 123 บ้านเลขที่ 65 และบ้านเลขที่ 71 ถนนดีบุก ซอยรมณีย์ จำนวน 1 คน
- 6) ร้านโกปี้เตี้ยม จำนวน 1 คน
- 7) ร้านอาหารดีบุก จำนวน 1 คน
- 8) เจ้าของโรงเรียนกวดวิชาภาษาจีน จำนวน 1 คน
- 9) ผู้อำนวยการโรงเรียนจีน จำนวน 1 คน
- 10) ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวภูเก็ต จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้กระบวนการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) และการสัมภาษณ์ (Deep Interview) ซึ่งขอบเขตการศึกษา คือ สถานที่ถ่ายทำซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต ซึ่งประกอบด้วย 1) ทีมเขียนบท 2) พิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัว 3) ศาลเจ้าแสงธรรม 4) The Memory at On On Hotel 5) บ้านเลขที่ 123 บ้านเลขที่ 65 และบ้านเลขที่ 71 ถนนดีบุก ซอยรมณีย์ 6) ร้านโกปี้เตี้ยม 7) ร้านอาหารดีบุก 8) โรงเรียนกวดวิชาภาษาจีน 9) โรงเรียนจีน 10) การท่องเที่ยวภูเก็ต โดยทีมวิจัยได้ลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างตารางบันทึกข้อมูล แจกแจงและบันทึกภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์ดังกล่าว
- 3) สร้างแบบสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง) และทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) เครื่องมือสำหรับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research Instrument)

ใช้สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาซีรีส์ แปลรักฉันด้วยใจเธอ โดยเน้นการวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมจีนในบริบทการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลและตารางการวิเคราะห์ฉากเชิงวัฒนธรรมปฏิบัติ เช่น การใช้ภาษา สำนวน คำศัพท์ ฯลฯ

- 2) เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork Instrument)

ใช้การสังเกตการณ์ ภาพถ่าย และบันทึกวิดีโอ ตามสถานที่ถ่ายทำซีรีส์

3) เครื่องมือสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview Instrument)

ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชมซีรีส์ นักวิชาการด้านวัฒนธรรม และนักภาษาศาสตร์ โดยแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ครอบคลุมประเด็นสำคัญ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา ความรู้ภาษาจีน เพื่อให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการได้รับข้อมูลในบริบทของการดำเนินชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน ฯลฯ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นจีน จังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 ข้อ เพื่อให้ได้รับข้อมูลในบริบทของลักษณะความคิด ความเชื่อ วิถี จารีต พิธีกรรม กฎระเบียบต่างๆ รวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนท้องถิ่นของชาวภูเก็ตในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ จำนวน 4 ข้อ รวมถึงข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ได้รับข้อมูลในบริบทของวัฒนธรรมท้องถิ่นภูเก็ตที่ปรากฏในซีรีส์

โดยผ่านการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ และมีแบบบันทึกสรุปการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพภายหลัง ทั้งนี้เครื่องมือวิจัยทั้งสามประเภทนี้ได้รับการออกแบบโดยอิงจากวัตถุประสงค์การวิจัย และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมปฏิบัติและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ตีความหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1) เก็บรวบรวมและคัดเลือกตัวอย่างวัฒนธรรมปฏิบัติภาษาจีน จากบทคำบรรยายใต้ภาพภาษาจีนของซีรีส์จากเว็บไซต์ฟูจิ (腐剧 tv) https://www.fuju1.tv/video/I_Told_Sunset_About_You_1_3.html ทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

2) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้มีทั้งรูปแบบการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง เจาะลึก) และการสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม โดยเลือกสถานที่ จังหวัดภูเก็ต ตามคำบอกเล่าของทีมผู้เขียนบทซีรีส์ รวม 2 ครั้ง ในวันที่ 26-30 เมษายน 2566 และ ระหว่างวันที่ 20 - 24 มิถุนายน 2566 ซึ่งจำแนกเป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

(1) การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม โดยเลือกสถานที่เก็บข้อมูลย่านเมืองเก่าภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต (ภาพประกอบ) ซึ่งประกอบด้วย 1) ร้านโกปี้เต๋ยม 2) ร้านอาหารติบูก 3) พิพิธภัณฑ์

ภูเก็ตไทยหัว 4) The Memory at On On Hotel 5) บ้านเลขที่ 65 และบ้านเลขที่ 71 ถนนดีบุก ซอยรมณีย์ 6) รถไฟฟ้า และ 7) ศาลเจ้าแสงธรรม 8) โรงเรียนกวตริชา 9) จังหวัดภูเก็ต

(2) ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้ดูแลศาลเจ้าแสงธรรม 2) เจ้าของโรงเรียนกวตริชาภาษาจีน ในจังหวัดภูเก็ต 3) ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัว 4) เจ้าของกิจการเพชรพลอยในจังหวัดภูเก็ต 5) ประธานหมู่บ้านเมืองเก่าภูเก็ต 6) ทีมเขียนบทภาษาจีนซีรีส์เรื่องดังกล่าว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ โดยรวบรวมและวิเคราะห์วัจนปฏิบัติภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์ดังกล่าว จากนั้นศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เชิงวัจนปฏิบัติ (Pragmatics) และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) เช่น โมเดลของ Hofstede, T. Hall หรือ Ting-Toomey รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และอภิปรายผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย และอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยปฏิบัติภาษาจีนและองค์ประกอบทางวัฒนธรรมจีนต่างๆ ที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ สามารถจำแนกและวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนปฏิบัติภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน โดยผู้วิจัยขอเสนอผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมจีนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏจากบทบรรยายได้ภาพที่ปรากฏในซีรีส์
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ย่านเมืองเก่าภูเก็ตและสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ตที่ปรากฏในซีรีส์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์
4. ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมจีนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏจากบทบรรยายได้ภาพที่ปรากฏในซีรีส์

จากการศึกษาวิจัยปฏิบัติภาษาจีนและองค์ประกอบทางวัฒนธรรมจีนต่างๆ ที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ สามารถจำแนกและวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมจีนปฏิบัติภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน โดยผู้วิจัยขอเสนอผล ดังตารางด้านล่างนี้

ตาราง 2 ตารางบันทึกผลการจำแนกข้อมูลวัฒนธรรมจีนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์

ลำดับ	ตอนที่	เวลา	ประเภทของวัฒนธรรมจีน	ภาษาจีนที่ปรากฏ
1	1	01:05	ภาษาเขียน	德
2	1	03:59	ภาษาเขียน	โก๋หุน (华哥)
3	1	07:01	ภาษาเขียน	南哥福建麵
4	1	14:38-14:39	ภาษาพูด	可以吗? 可以!
5	1	17:25-17:28	ภาษาพูด	อ๋าม (神殿)
6	1	27:19	ภาษาพูด	จี้ส่วย (水姨)
7	1	28:10	ภาษาเขียน	欧儿
8	1	30:12	ภาษาเขียน	敌人
9	1	01:08:29-01:08:37	ภาษาพูด	可以吗? 可以!
10	2	13:55	ภาษาเขียน	敌人——亲密
11	2	23:15-23:31	ภาษาพูดและภาษาเขียน	放心、担心、关心、信心、伤心

12	2	49:56-50:02	ภาษาพูด	可以吗? 可以!
13	2	01:06:00-01:06:52	ภาษาพูด ภาษาเขียน	放心、关心、伤心
14	3	08:01-08:05	ภาษาพูด	说话算数
15	4	01:19:22	ภาษาเขียน	帮倒忙
16	4	01:19:51	ภาษาเขียน	如拾地芥
17	4	01:21:19	ภาษาเขียน	愚蠢 不识抬举
18	5	01:09:51	ภาษาเขียน	定光堂

จากตาราง 2 พบว่าภาษาจีนถูกใช้ในการดำเนินเนื้อเรื่อง โดยวัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 วัจนปฏิบัติภาษาจีนในการดำเนินเนื้อเรื่อง

1) การใช้คำว่า "可以 (keyi) ได้" เป็นคำถามและคำขานรับพิเศษสำหรับตัวละครหลักทั้งสองในซีรีส์ ตัวละครหลัก "เต้" และ "ไอ้เอ๋ว" ใช้คำว่า "可以吗? (keyi ma?) ได้ไหม" เป็นคำถาม และ "可以 (keyi) ได้" เป็นคำขานรับพิเศษระหว่างกัน โดยปรากฏใน 3 สถานการณ์หลัก คือ 1) "เต้" ใช้คำว่า "可以吗? (keyi ma?) ได้ไหม" เพื่อปลุกเร้าและสร้างกำลังใจให้ "ไอ้เอ๋ว" ก่อนการแสดง (ตอนที่ 1 เวลา 14:38-14:39) 2) "เต้" ใช้คำว่า "可以吗? (keyi ma?) ได้ไหม" เพื่อขอความเห็นเชิงขออนุญาต ในการตีภาษาจีนให้ไอ้เอ๋ว (ตอนที่ 1 เวลา 01:08:29-01:08:37) และ 3) "ไอ้เอ๋ว" ใช้คำว่า "可以吗? (keyi ma?) ได้ไหม" กับบาส ในตอนที่ กำลังตีภาษาจีนกันในร้านอาหาร ซึ่งบาสไม่ได้รับความหมายโดยนัยยะนี้ จึงแสดงท่าทีตอบกลับด้วยความ งงวยและยังดูสับสนว่าจะตอบตรงหรือว่าตอบอะไรดี (ตอนที่ 2 เวลา 49:56-50:02) เนื่องจากปกติแล้ว ภาษาจีนคำว่า "可以吗? (keyi ma?) ได้ไหม" และ "可以 (keyi) ได้" มีความหมายในเชิงคำถามและคำตอบทั่วไปในภาษาจีน แต่ทว่าในซีรีส์นี้ถูกใช้เป็นรหัสลับระหว่างตัวละครเอกทั้งสองตัว คือ "เต้" และ "ไอ้เอ๋ว" เท่านั้น เพื่อสร้างอัตลักษณ์ทางภาษาและผูกกับเนื้อเรื่องได้อย่างลงตัว โดยรายละเอียดของฉากดังกล่าว ดังนี้

ในซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ ตัวละครหลัก "เต้" และ "ไอ้เอ๋ว" ได้มีการใช้คำว่า "可以吗? keyi ma" เป็นคำถาม และใช้คำว่า "可以 keyi" เป็นคำขานรับพิเศษระหว่างสองตัวละคร โดยปรากฏทั้งสองคำนี้ในเนื้อเรื่องทั้งหมด 3 ตำแหน่ง ได้แก่

สถานการณ์ที่ 1 เต้ : 可以吗?

ไอ้เอ๋ว : 可以

(ตอนที่ 1 เวลา 14:38-14:39)

วันหนึ่งโรงเรียนจะจัดการแสดงละครภาษาจีนเรื่องกระบี่เย้ยจันทราที่ศาลเจ้า แล้วอยู่ ๆ “โอ้อั่ว” ได้รับเลือกให้รับบทเป็นพระเอกนามว่าหย่งเจี้ยน แม่ในใจ “เต้” จะเสียดายที่ตัวเองไม่ได้รับบทนี้ แต่เพราะรักเพื่อนจึงพร้อมสนับสนุนเต็มที่ด้วยการเป็นคู่ซ้อมและบอกบทอยู่หลังฉาก ก่อนที่ “โอ้อั่ว” จะขึ้นแสดงบนเวที “เต้” ได้ปลุกกำลังใจของ “โอ้อั่ว” โดยพูดคำว่า “可以吗? keyi ma” “โอ้อั่ว” ตามความหมายของคำนี้กลับอย่างมีนัยสน “เต้” จึงบอกความหมายว่า “ทำได้ไหม” แล้วให้ “โอ้อั่ว” ตอบกลับว่า “可以 keyi” คำนี้จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้คำขานรับพิเศษระหว่างสองตัวละคร

สถานการณ์ที่ 2 เต้ : 可以吗?

โอ้อั่ว : 可以

(ตอนที่ 1 เวลา 01:08:29-01:08:37)

หลังจากที่ “เต้” และ “โอ้อั่ว” กลับมาปรับความเข้าใจกันแล้วในเรื่องตอนวัยเด็ก “เต้” เป็นฝ่ายพูดขอโทษ “โอ้อั่ว” ก่อน เพื่อให้ทั้งสองกลับมาสนิทกันดังเดิม “เต้” จึงอาสาจะตีภาษาจีนให้ “โอ้อั่ว” เข้ารู้ขึ้นเต้รีบตื่นนอนแล้วนำหนังสือตีทั้งหมดของตัวเองไปให้ “โอ้อั่ว” ที่หน้าโรงเรียน จากนั้น “เต้” พูดกับ “โอ้อั่ว” ว่า “ให้กูตีภาษาจีนให้ไหม” “เต้” อธิบายต่อว่าอยากให้เรากลับมาสนิทกันเหมือนเดิม “เต้” จึงพูดขึ้นมาว่า “可以吗? keyi ma” “โอ้อั่ว” ตอบกลับพร้อมกับยิ้มว่า “可以 keyi”

สถานการณ์ที่ 3 โอ้อั่ว : 可以吗?

บาส : 可以

(ตอนที่ 2 เวลา 49:56-50:02)

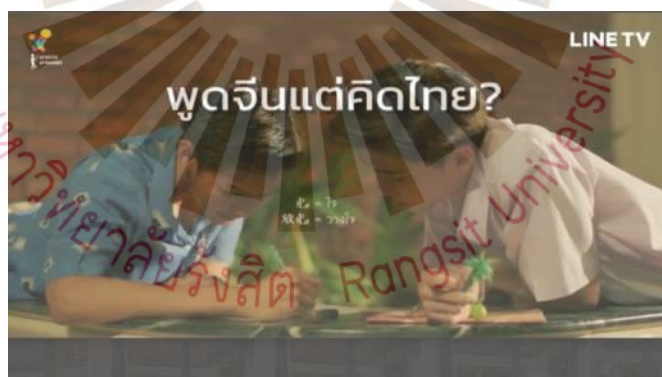
หลังจากที่ “เต้” กับ “โอ้อั่ว” ได้ใช้เวลาด้วยกันมากขึ้น ความเชื่อใจที่เคยหายไปก็ค่อย ๆ กลับมา แต่ “เต้” ยังไม่พอใจ “เต้” ต้องการเป็นเพื่อนสนิทอันดับหนึ่งเท่านั้น “โอ้อั่ว” เห็น “เต้” น้อยใจเลยยังด้วยการบอกความลับสุดยอว่าเขากำลังแอบชอบบาส ซึ่งเป็นเพื่อนในกลุ่มที่เพิ่งเข้ามาตอนมัธยมศึกษาตอนปลาย “เต้” ตื่นเต้นกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับมากจนสามารถรับบทเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านความรัก แนะนำวิธีการต่าง ๆ ให้ “โอ้อั่ว” ได้ใกล้ชิดกับบาสมากขึ้น “โอ้อั่ว” อยากรีบทำแต้มเลยชวนบาสมาตีหนังสือด้วยกัน ในช่วงที่ตีหนังสือบาสได้บอกเทคนิคการอ่านหนังสือให้ “โอ้อั่ว” แล้วบอกกับ “โอ้อั่ว” ว่า “加油 jiaoyou สู้ๆ” “โอ้อั่ว” จึงเผลอพูดกับบาสว่า “可以吗? keyi ma” บาสทำหน้าที่สนทนพร้อมตอบกลับว่า “ฮะ อ้อ 可以可以 keyi keyi ก็ได้ อะไรวะ” แสดงให้เห็นว่าบาสกำลังสับสนกับคำถามและคำขานรับที่มีนัยนี้ เพราะเป็นคำที่ใช้ระหว่าง “เต้” และ “โอ้อั่ว” เท่านั้น

หากพิจารณาคำว่า “可以吗? keyi ma” และ “可以 keyi” ตามหลักไวยากรณ์จีนแล้ว คำว่า 可以 keyi แปลว่า ได้หรือทำได้ ส่วนการเติม 吗 ma ท้ายประโยคเป็นการสร้างให้เป็นประโยคคำถาม ซึ่งจะ

แปลว่า ทำได้ไหม โดยทั้งสองคำเป็นประโยคคำถามตอบทั่วไปในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แต่ในซีรีส์เรื่องนี้ จากสถานการณ์ทั้ง 3 สถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการถาม “可以吗? keyi ma?” และ คำขานรับ “可以 keyi” ผู้ประพันธ์เจตนาใช้คำเหล่านี้ในการเป็นรหัสลับระหว่างตัวละครทั้งสอง เป็นการสร้างอัตลักษณ์การใช้ภาษาจีนของตัวละคร โดยผูกกับเนื้อเรื่องในซีรีส์ให้เรียงร้อยเรื่องราวได้อย่างลงตัว

2) วัจนปฏิบัติภาษาจีนในการดำเนินเนื้อเรื่อง โดยเป็นฉากที่ "เต้" สอน "ไอ้เอ๋ว" ให้ใช้วิธีการจำ คำศัพท์ภาษาจีนโดยใช้ Flashcard ซึ่งมีคำศัพท์เกี่ยวกับ “心 (xin) ใจ” เช่น “放心 (fang xin) วางใจ” “担心 (dan xin) กังวลใจ” “关心 (guan xin) ใส่ใจ” “信心 (xin xin) เชื่อใจ” “伤心 (shang xin) เสียใจ” คำศัพท์เหล่านี้ถูกนำมาใช้สื่ออารมณ์ของตัวละคร โดยเฉพาะคำว่า “伤心 (shang xin) เสียใจ” ที่ “เต้” ใช้เพื่อสื่อถึงความรู้สึกเสียใจที่ “ไอ้เอ๋ว” ไปตีวงหนังสือกับบาส (ตอนที่ 2 เวลา 23:15-23:31) รายละเอียดดังนี้

หลังจาก “ไอ้เอ๋ว” ตอบตกลงว่าจะให้ “เต้” ดิวิวิภาษาจีนให้แล้ว “ไอ้เอ๋ว” ไปตีวงหนังสือที่บ้าน “เต้” พบทุกเย็น “เต้” ได้นำวิธีจำคำศัพท์ภาษาจีนของตนเองถ่ายทอดให้ “ไอ้เอ๋ว” นั่นก็คือ “Flashcard” โดย “เต้” ได้เขียนคำศัพท์ภาษาจีนลงไปบน Flashcard จากนั้นให้ “ไอ้เอ๋ว” อ่านคำศัพท์ที่ปรากฏพร้อมกับบอกความหมาย หากคำไหนแปลไม่ได้ก็ต้องคัดคำนั้นลงในสมุดคัดจีนจนกว่าจะจำได้ โดยคำศัพท์ภาษาจีนที่ปรากฏอยู่บน Flashcard แล้วผู้ประพันธ์บทได้นำมาผูกเรื่องราวไว้กับเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า “放心、担心、关心、信心、伤心” (ตอนที่ 2 เวลา 23:15-23:31)

ภาพ 2 เต้ดิวิวิภาษาจีนให้ไอ้เอ๋วโดยการทำ flashcard ภาษาจีน

“ไอ้เอ๋ว” จำความหมายของคำศัพท์ไม่ได้ “เต้” จึงสอน “ไอ้เอ๋ว” ว่าจะให้จำรากศัพท์ของคำเหล่านี้ อย่างคำว่า 理想 lixiang อุดมคติ มีรากศัพท์มาจากคำว่า 心 แปลว่า ใจ จะมีคำอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องใจ เช่น “放心 (fang xin) วางใจ” “担心 (dan xin) กังวลใจ” “关心 (guan xin) ใส่ใจ” “信心 (xin xin) เชื่อใจ” “伤心 (shang xin) เสียใจ” โดยคำศัพท์เหล่านี้ผู้ประพันธ์บทได้นำมาดำเนินเนื้อเรื่องเพื่อสื่ออารมณ์ของตัวละคร ทั้งนี้คำเหล่านี้ยังปรากฏในฉากสุดท้ายของตอนที่ 2 ระหว่างที่ “ไอ้เอ๋ว” อยู่กับบาสนั้น ทางด้านของ

"เต้" ก็ไปนั่งเฝ้าตาลวาดรูป แต่จิตใจก็กระวนกระวาย วันต่อมา "เต้" ไม่ทักทาย "โอ้อั่ว" และทำตัวห่างเหินแต่สุดท้าย "เต้" เองกลับเป็นฝ่ายที่ทนไม่ได้หากจะไม่เจอกัน ดังนั้น "เต้" จึงไปตกรอบบนเรือที่ "โอ้อั่ว" จะนั่งกลับบ้าน และได้ปรับความเข้าใจกันบนเรือ โดย "เต้" ให้ "โอ้อั่ว" ทายคำศัพท์บน Flashcard ที่ทำไว้ "โอ้อั่ว" ทายทุกคำถูกต้องแต่ติดที่คำสุดท้ายคือ "伤心 shangxin เสียใจ" "เต้" จึงบอกความหมายให้ "โอ้อั่ว" ฟังว่า คำนี้แปลว่า เสียใจ แล้วอธิบายให้ "โอ้อั่ว" ฟังต่อว่า "ตัวอักษรสองตัวนี้คือรากศัพท์ของคำว่า คน 亻 เหมิน บวกกับคำว่า 力 li กำลัง พลัง แปลว่า แรง กำลัง แล้วคำนี้คือ 心 xin แปลว่า ใจ ซึ่งแปลว่า คนสองคนที่มากระทำความรุนแรงต่อใจของอีกฝ่ายหนึ่ง เลยแปลว่า เสียใจ"

จากเนื้อเรื่องข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์ได้นำคำว่า 伤心 (shangxin เสียใจ) มาสื่อความรู้สึกของ "เต้" ที่กำลังรู้สึกเสียใจและน้อยใจที่ "โอ้อั่ว" ไปติดกับบาส และกล่าวว่า "โอ้อั่ว" จะไม่มีเวลาให้ตนเหมือนแต่ก่อน การนำคำศัพท์ภาษาจีนมาสื่อความรู้สึกของตัวละครทำให้ผู้ชมเข้าใจตัวละคร และเข้าถึงเนื้อเรื่องของซีรีส์ได้อย่างลึกซึ้ง จึงเกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ผู้ประพันธ์บทได้นำคำศัพท์ที่มีรากศัพท์มาจากคำว่า 心 (xin ใจ) มาเรียงร้อยเข้ากับเนื้อหาได้เป็นอย่างดี กลายเป็นหนึ่งในความงดงามด้านบทประพันธ์

3) วัจนปฏิบัติสำนวนจีนในการดำเนินเนื้อเรื่อง โดยในตอนที่ 4 ผู้ประพันธ์ใช้สำนวนจีน 3 สำนวนเพื่อดำเนินเนื้อเรื่องซึ่งพบว่าประกอบด้วยคำว่า "帮倒忙 (bang dao mang) ยิ่งช่วยยิ่งยุ่ง" "如拾地芥 (ru she di jie) ได้มาง่ายเหมือนเก็บผักจากพื้น" "不识抬举 (bu shi tai ju) มองข้ามความหวังดีของผู้อื่น" ซึ่งสำนวนเหล่านี้ถูกใช้ในการปะทะคารมระหว่าง "เต้" และ "โอ้อั่ว" ในฉากที่ "เต้" ตัดสินใจละสัทธิหลังจากรู้ผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้สาขาที่ตนเองชอบให้กับโอ้อั่วซึ่งอยู่ในรายชื่อสำรองได้ขึ้นมาแทน แต่ "โอ้อั่ว" ก็ปฏิเสธไป (ตอนที่ 4) ซึ่งจากสำนวนทั้ง 3 สำนวน ที่ผู้ประพันธ์ได้นำมาใช้ดำเนินเรื่องราวที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้สำนวนจีนในซีรีส์นี้มีหลายฉากสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและช่วยสื่ออารมณ์ของตัวละครได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ด้านการใช้สำนวนจีนในการดำเนินเนื้อเรื่อง เนื่องจากสำนวนที่นำมาใช้ได้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ และถ่ายทอดออกมาผ่านบทประพันธ์ได้อย่างสละสลวย โดยรายละเอียดของฉากดังกล่าว ดังนี้

ในตอนที่ 4 ผู้ประพันธ์ได้ใช้สำนวนจีนดำเนินเนื้อเรื่อง โดยผูกกับเรื่องราวตอนที่ "เต้" ละสัทธิให้ "โอ้อั่ว" แต่ "โอ้อั่ว" ไม่รับสัทธินั้น "เต้" เสียใจมาก ทั้งสองได้นำสำนวนจีนมาปะทะคารมกัน โดยปรากฏสำนวนจีนที่นำมาดำเนินเนื้อเรื่องในตอนนี้ทั้งหมด 3 สำนวน ได้แก่ 帮倒忙 (bang dao mang), 如拾地芥 (ru she di jie), 不识抬举 (bu shi tai ju) ซึ่งทั้งหมดปรากฏในซีรีส์ตอนที่ 4

โดยมีเนื้อเรื่องคือ "โอ้อั่ว" สารภาพรัก "เต้" จึงทำให้ "เต้" สับสนตัวเองอย่างหนัก แต่สับสนขนาดไหนก็ยังเป็นห่วง และ "โอ้อั่ว" กล่าวว่าเขาจะสอบไม่ติด "เต้" เลยทำสมุดสำนวนจีนขึ้นมา ขณะที่ "โอ้อั่ว" ก็หมดแพชชั่นจะเรียนแล้ว ถึงกับจะไม่ไปสอบแอดมิชชัน เพื่อนทุกคนเป็นห่วงมาก แต่รู้ว่าพูดไปก็ทำอะไรไม่ได้ แก๊งเพื่อนจึงไปขอให้ "เต้" ช่วยโน้มน้าวให้ "โอ้อั่ว" กลับมาเรียนในวันที่ "เต้" จะไปยืนยันสัทธิรอบรับตรงพอดี

"เต้" จำได้ว่า "ไอ้เอ๋ว" ได้สำรองอันดับหนึ่ง ถ้ามีใครสักคนสละสิทธิ์ก็จะได้เข้าเรียนทันที "เต้" จึงตัดสินใจทำในสิ่งที่รู้แหละว่าตัวเองต้องเสียใจ แต่มันเป็นทางเดียวที่แสดงออกว่าเขารัก "ไอ้เอ๋ว" มากแค่ไหน "เต้" ยอมสละสิทธิ์รอบรับตรงของตัวเองให้ "ไอ้เอ๋ว" ด้าน "ไอ้เอ๋ว" ก็ตกใจและดีใจสุดขีดเมื่อมหาวิทยาลัยโทรมาบอกว่าเขาได้เลื่อนสิทธิ์เป็นตัวจริงแล้ว แต่จู่ ๆ ก็นึกคิดว่าใครสละสิทธิ์ให้ เลยโทรไปหาตาล เย็นวันนั้นตาลก็ไปโผล่บ้าน "เต้" เลยทันที และเค้นจนรู้ความจริงว่าเป็น "เต้" นี่เองที่สละสิทธิ์ให้ตน หลังจากที่ "ไอ้เอ๋ว" รู้ว่าเป็นฝีมือของ "เต้" เขาจึงก็ตัดสินใจว่าจะไม่รับสิทธิ์นั้นและจะไปสู้ในรอบแอดมิชชันด้วยตนเอง พอ "เต้" รู้เข้าก็ทั้งโกรธและเสียใจ เพื่อน ๆ ต่างเป็นห่วงมาก "เต้" จึงได้โพสต์สตอรี่ในอินสตาแกรมของตนเองว่า “กูเลือกแล้ว ชอบใจทุกคนมาก” จากนั้น “ไอ้เอ๋ว” ได้โพสต์สตอรี่ของตนเป็นสำนวนภาษาจีนว่า “帮倒忙 (bang dao mang)” พร้อมกับความหมายภาษาไทยว่า “ยิ่งช่วยยิ่งยุ่ง” โดยขีดเส้นใต้คำว่ายุ่ง เป็นการสื่อถึง "เต้" ว่าไม่ต้องมายุ่ง พอ "เต้" เห็นเลยหันไปหน้าผนังห้องของตนเองแล้วถ่ายรูปตัวอักษรภาษาจีนที่แม่เขียนให้ว่า 儿子妈妈买给你 妈妈以你为傲 (erzi mama mai gei ni, mama yi ni wei ao ลูกชาย แม่ซื้อให้ลูก ลูกคือความภาคภูมิใจของแม่) แล้ววงกลมที่คำว่า 给 (gei) ซึ่งแปลว่า ให้/มอบให้ นั่นเอง (ดังภาพ 3 ด้านล่างนี้)

ภาพ 3 ข้อความที่แม่ของเต้เขียนให้กำลังใจลูกชาย

จากนั้น “ไอ้เอ๋ว” จึงโพสต์สตอรี่ตอบกลับเป็นความหมายของสำนวน “如拾地芥 (ru she di jie)” ซึ่งแปลว่าเก็บผักมาจากพื้น ได้มาโดยไม่ต้องออกแรงเอง รับเอาตำแหน่ง/ชื่อเสียงมาง่าย โดย “ไอ้เอ๋ว” ขีดคำอื่นออกเหลือแต่คำว่า “不 bu ไม่” และ “要 yao เอา” ตีความได้ว่า “ไอ้เอ๋ว” ไม่รับสิ่งที่ "เต้" มอบให้ เพราะเป็นสิ่งที่ได้มาโดยง่ายเหมือนกับการเก็บผักขึ้นมาจากพื้น "เต้" จึงโพสต์ตอบกลับไปว่า “愚蠢，不知抬举 (yu cun bu zhi tai ju)” แปลว่า โง่เง่า มองข้ามความหวังดีของผู้อื่น เป็นการสื่อถึง “ไอ้เอ๋ว” ว่า โง่ ที่มองไม่เห็นความหวังดีของ "เต้" ที่มอบให้ พอ “ไอ้เอ๋ว” เข้ามาดูสตอรี่ของ "เต้" จึงถ่ายรูปหนังสือติวสอบภาษาจีนพร้อมกับข้อความที่เขียนว่า “一定能做到 (yiding neng zuo dao), ADMISSION! จะต้องทำได้ แอด

มิชชั่น” กล่าวคือ “โอ้เอ๋ว” ไม่ยอมรับในความปรารถนาดีและสิ่งที่ "เต้" มอบให้ แต่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยในรอบแอดมิชชั่นให้ได้ด้วยตนเอง "เต้" เสียใจหนักมากเหมือนกับสิ่งที่ตนพยายามมาโดยตลอดได้พังทลายลง (ดังภาพ 4 ด้านล่างนี้)

ภาพ 4 สำนวนภาษาจีนซึ่งโอ้เอ๋วส่งมาให้เต้แทนคำตอบปฏิเสธ

จากการใช้สำนวนจีนผสมผสานเข้ากับการดำเนินเรื่องราวในซีรีส์ ผู้วิจัยพบว่าเป็นการใช้สำนวนจีนได้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ อีกทั้งยังมีการใช้สำนวนในการสื่ออารมณ์ของตัวละครได้เหมาะสมเป็นอย่างดี และหากพิจารณาทั้ง 3 สำนวนที่ปรากฏในซีรีส์นี้ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

สำนวนที่ 1 帮倒忙 bang dao mang หมายถึง ยิ่งช่วยยิ่งยุ่ง โดยคำว่า 帮忙 bang mang แปลว่า ช่วยเหลือ ขณะที่ตัวอักษร 忙 mang ตัวเดียว แปลว่า ยุ่ง ส่วนคำว่า 倒 dao หมายถึง กลับกัน/ในทางตรงข้าม ดังนั้นสำนวน 帮倒忙 bang dao mang จึงหมายความว่า ช่วยแต่กลับยุ่ง หรือ "ยิ่งช่วยยิ่งยุ่ง" นั่นเอง

สำนวนที่ 2 如拾地芥 ru she di jie หมายถึง เก็บผักมาจากพื้น ใช้เปรียบเทียบสิ่งที่ได้มาง่ายเสมือนกับเก็บผักขึ้นมาจากพื้น โดยตัวอักษร 如 ru หมายความว่า เหมือน/เสมือน ตัวอักษร 拾 she หมายความว่า หยิบ/เก็บ และตัวอักษร 地 di หมายถึง พื้น/พื้นดิน ส่วนตัวอักษรสุดท้าย 芥 jie หมายถึง ผัก ดังนั้นสำนวนนี้ 如拾地芥 ru she di jie จึงหมายถึง สิ่งที่ได้รับมาโดยง่ายตายเสมือนกับการเก็บผักขึ้นมาจากพื้นดิน นั่นเอง

สำนวนที่ 3 不识抬举 bu shi ju tai หมายความว่า มองข้ามความหวังดีของผู้อื่น โดยตัวอักษรแรก 不 bu หมายถึง ไม่ ตัวอักษร 知 zhi หมายถึง รู้/ทราบ/เข้าใจ และตัวอักษร 抬 tai หมายถึง ยก/หยิบ/ชู ส่วนตัวอักษรสุดท้าย 举 ju หมายถึง ชูขึ้น/ยกขึ้น ดังนั้นสำนวนนี้ 不识抬举 bu shi tai ju จึงหมายความว่า ไม่เห็นคุณค่าของผู้อื่น หรือมองข้ามความหวังดีของผู้อื่นที่หยิบยื่นให้ นั่นเอง

จากตัวอย่างการปรากฏทั้ง 3 ส่วนในซีรีส์นี้ที่ผู้ประพันธ์ได้นำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเดินเรื่องราวที่กำลังดำเนินอยู่ได้อย่างต่อเนื่องและลงตัว ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ด้านการใช้สำนวนจีนในการดำเนินเนื้อเรื่องอย่างชัดเจน เนื่องจากสำนวนที่นำมาใช้ได้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ และถ่ายทอดออกมาผ่านบทประพันธ์ได้อย่างสละสลวยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามเนื้อเรื่อง

1.2 วัจนปฏิบัติภาษาจีนท้องถิ่นฮกเกี้ยน

จากการศึกษาพบว่าซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ปรากฏภาษาจีนฮกเกี้ยนทั้งในรูปแบบภาษาพูดและภาษาเขียน เนื่องจากซีรีส์นี้ใช้จังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่ถ่ายทำหลัก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาจีนท้องถิ่นฮกเกี้ยน ซึ่งผลวิจัยพบภาษาถิ่นฮกเกี้ยนที่ปรากฏ 2 ด้าน ดังนี้

1) การเรียกขานชื่อตัวละคร ตัวละครที่ 1 “จี๋ส่วย” เป็นชื่อแม่ของ “เต้” โดยคำว่า “จี๋” ซึ่งมาจากคำว่า “อาจี๋” (阿姊 a ji) ในภาษาจีนฮกเกี้ยนหมายถึงพี่สาว ส่วนคำว่า “ส่วย” ใช้ตัวอักษรจีน “水 shuai” แปลว่า น้ำ ดังนั้น “จี๋ส่วย” จึงหมายถึงพี่สาวที่ชื่อ ส่วย และตัวละครที่ 2 “โก๋หุน” เป็นชื่อพี่ชายของ “เต้” คำว่า “โก๋” มาจาก “อาโก๋” (阿哥 a ge) หมายถึง พี่ชาย ส่วนคำว่า “หุน” ใช้ตัวอักษรจีน “华 hua” แปลว่า รุ่งโรจน์หรือชาวจีนโพ้นทะเล ดังนั้น “โก๋หุน” จึงหมายถึง พี่ชายที่ชื่อ หุน

2) ชื่อสถานที่สำคัญที่ปรากฏในฉาก เช่น สถานที่ 1 “南哥福建麵 nan ge Fujian mian” (ร้านหมี่ฮกเกี้ยนโกหล่า) เป็นบ้านของ “เต้” และชั้นหนึ่งเป็นร้านขายบะหมี่ฮกเกี้ยนกิจการของแม่ “เต้” คำว่า “南哥 nan ge” ประกอบด้วยคำว่า “南 nan” (ภาษาฮกเกี้ยน ออกเสียงว่า หล่า) แปลว่าทิศใต้ และ “哥 ge” (โก๋) หมายถึงพี่ชาย ส่วน “福建 fujian” หมายถึง มณฑลฝูเจี้ยน หรือฮกเกี้ยน และ “麵 mian” หมายถึง บะหมี่ และสถานที่ 2 “定光堂 ding guang tang” (ศาลเจ้าแสงธรรม) ภาษาจีนฮกเกี้ยนออกเสียงว่า “เตงกวงตอง” เป็นศาลเจ้าประจำตระกูลแซ่ตัน (อักษรจีน 陈 chen) ใช้เป็นสถานที่แสดงออกร่วมกันของคนในตระกูลแซ่เดียวกัน (ปัทมาสน์ พิณกุล และคณะ, 2563) ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญในซีรีส์ เช่น ฉากซ้อมละครและฉากทะเลาะกันของ “เต้” และ “ไอ้เอ๋ว” โดยชาวภูเก็ตเรียกศาลเจ้าว่า “อ้าม” ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมจีนฮกเกี้ยนในท้องถิ่นอย่างชัดเจน รายละเอียดดังภาพ 5 ด้านล่างนี้

ภาพ 5 บรรยากาศในร้านหมี่ฮกเกี้ยนโกหล่า

หากวิเคราะห์ตามชื่อและตัวอักษรจีนที่ปรากฏ สถานที่แรกคือ “南哥福建麵 nan ge Fujian mian” หรือ ร้านหมี่ฮกเกี้ยนโกหล่า เป็นบ้านที่อยู่อาศัยของ “เต้” และได้เปิดเป็นร้านขายบะหมี่ฮกเกี้ยน จะพบว่า คำว่า 南哥 (nan ge) เป็นการผสมของคำสองคำ ได้แก่คำว่า 南 nan ไ้ (ภาษาฮกเกี้ยน ออกเสียงว่า หล่า) และ 哥 ge พี่ชาย ซึ่งคำว่า 南 nan ในภาษาจีนกลางและฮกเกี้ยน คำนี้หมายถึง ทักซิณหรือทิศใต้ ส่วนคำว่า 哥 ge ภาษาจีนฮกเกี้ยนออกเสียงว่า โก หรือ โก๋ หมายถึง พี่ชาย ส่วนคำว่า 福建 fujian หมายถึง มณฑลหนึ่งของจีนชื่อว่าฝูเจี้ยน หรือเรียกกันอย่างแพร่หลายในหมู่ชาวไทยเชื้อสายจีนว่าฮกเกี้ยน ซึ่งก็เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยจำนวนมาก โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ต (พิพิธภัณฑิ์ไทหัว, 2025, วันที่ 25 มิถุนายน 2566) ส่วนคำว่า 麵 mian เป็นอักษรจีนตัวเต็ม ส่วนปัจจุบันใช้อักษรจีนตัวย่อคือ 面 mian แต่เนื่องจากตัว “面 mian” ซึ่งเป็นตัวย่อนั้น เอามาเฉพาะส่วนที่อยู่ทางขวามือ แล้วตัดตัว 部首 (ปู้ส่ว หมายถึง ตัวที่แบ่งหมวดหมู่คำศัพท์ในพจนานุกรมภาษาจีน) ทางซ้ายมือทิ้งไป ซึ่งตัวเต็มนั้นจะเขียนว่า 麵 โดยตัว 麥 mai ที่ถูกตัดทิ้งนั้น แปลว่า ข้าวสาลี ดังนั้นคำว่า 南哥福建麥 nan ge Fujian mian จึงหมายถึง ร้านหมี่ฮกเกี้ยนที่มีชื่อว่าโกหล่า หรือ ร้านหมี่ฮกเกี้ยนโกหล่า นั่นเอง

ภาพ 6 ศาลเจ้าแสงธรรมภูเก็ต (定光堂)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสถานที่ที่สองคือ “定光堂 ding guang tang” (ภาพ 6) ภาษาจีนฮกเกี้ยนออกเสียงว่า “เตงกงต๋อง” หรือที่คนไทยภูเก็ตเรียกว่า ศาลเจ้าแสงธรรม เป็นศาลเจ้าประจำตระกูลแซ่ตัน ใช้เป็นสถานที่แสดงออกร่วมกันของคนในตระกูลแซ่เดียวกัน (ปัทมาสน์ พิณนกุล และคณะ, 2563) ในซีรีส์ได้ปรากฏสถานที่แห่งนี้หลายฉาก เช่น ฉากที่ “เต้” และ “ไอ้เอ๋ว” ซ้อมการแสดงเรื่อง กระบี่เย้ยจันทรา ฉาก “เต้” กับ “ไอ้เอ๋ว” ทะเลาะกันเรื่องสอบรอบรับตรงเข้ามหาวิทยาลัย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าสถานที่แห่งนี้มีความสำคัญในการดำเนินเนื้อเรื่องของซีรีส์ หากย้อนกลับไปมองความเกี่ยวข้องของศาลเจ้าแห่งนี้กับ “เต้” จะพบว่ามีความเกี่ยวข้องกันมาก เริ่มตั้งแต่การที่ “เต้” มีชื่อและนามสกุลภาษาไทยว่า กฤตกร แซ่ตัน ซึ่งแซ่ตัน

เป็นสกุลของศาลเจ้านี้ จึงเห็นความสอดคล้องกับศาลเจ้าแสงธรรมนี้ชัดเจน เพราะเป็นศาลเจ้าประจำตระกูลแซ่ตัน นอกจากนี้ในซีรีส์ตัวละครยังเรียกศาลเจ้าว่า “อ๋าม” เป็นความจริงที่ปรากฏในชีวิตประจำวันของชาวภูเก็ตเวลาเอ่ยถึงศาลเจ้าในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ปัทมาสน์ พิณกุล และคณะ คือชาวภูเก็ตเรียกศาลเจ้าว่าอ๋าม เป็นการผสมผสานภาษาจีนฮกเกี้ยนของชาวภูเก็ตไว้ในฉากได้อย่างลงตัวและเหมาะสม

จะเห็นว่าซีรีส์เรื่องนี้ได้นำภาษาท้องถิ่นฮกเกี้ยนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่อง เนื่องจากพื้นที่ภูเก็ตมีชาวจีนฮกเกี้ยนอาศัยอยู่จำนวนมาก ผสมกับชาวพื้นเมือง ชาวมลายู ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านภาษา ผู้ประพันธ์จึงได้นำภาษาจีนถิ่นฮกเกี้ยนมาผนวกเข้ากับเนื้อเรื่อง จึงทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ด้านการใช้ภาษา เพราะแสดงถึงตัวตนของความเป็นชาวจีนภูเก็ตได้เป็นอย่างดี

1.3 การแฝงวัฒนธรรมท้องถิ่นในชื่อตัวละครหลัก

ผลวิจัยพบว่า ซีรีส์เรื่อง “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” มีตัวละครหลักชื่อว่า “เต๋” และ “โอ้แอ่ว” โดยทั้งสองชื่อได้สอดแทรกวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ตไว้ ดังนี้

ชื่อพระเอก “เต๋” ในภาษาจีนฮกเกี้ยนแปลว่า “น้ำชา” (茶 cha) ถือเป็นหนึ่งในสิ่งจำเป็น 7 อย่างในชีวิตของชาวจีนตั้งแต่โบราณ (ประกอบด้วยพิน ข้าวสาร น้ำมัน เกลือ ซีอิ๊ว น้ำส้มสายชู และน้ำชา) หรือภาษาจีนเรียกว่า “开门七件大事 kai men qi jian da shi²” เป็นการเปรียบเปรยว่า เมื่อคนเราดำรงชีวิตประจำวัน สิ่งสำคัญพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ก็คือ “ของกินของใช้” เหล่านี้ เป็นคำกล่าวที่แสดงถึงวัฒนธรรมการกินอยู่ของชาวจีน และใช้นั้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการปัจจัยพื้นฐานในชีวิต แสดงให้เห็นว่าน้ำชาเป็นสิ่งที่หยั่งรากลึกในวิถีชีวิตของชาวจีน ในวัฒนธรรมจีนชาเป็นสื่อกลางแสดงถึงความเคารพ การขอโทษ แสดงความกตัญญูและเฉลิมฉลองงานแต่งงาน ชาจีนไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องดื่มประจำชาติ แต่เป็นรสชาติที่แทรกซึมอยู่ในวิถีตั้งแต่เกิดจนตายกลายเป็นวัฒนธรรมที่ผูกติดอยู่กับความเชื่อของชาวจีน (วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล, 2552)

นอกจากนี้ “เต๋ 茶 cha” ยังปรากฏในฉากหนึ่งที่แม่ของเต๋เรียกลูกชายโดยใช้คำว่า “เต๋จื่อ 茶子 cha zi” ซึ่งชื่อ “เต๋จื่อ” (ถอดเสียงจากไทย) อาจฟังเสียงกับ 茶子 (chá zi) ได้ในระดับหนึ่ง (หากใช้สำเนียงท้องถิ่นหรือการถอดเสียงไม่ตรงกับภาษาจีนกลาง) แต่ในความเป็นจริง คำว่า “茶子” ไม่ได้แปลว่าเพศชายในภาษาจีนมาตรฐาน จึงมีความเป็นไปได้สูงว่า “茶子” อาจเป็นคำอธิบายตามความเชื่อ/ตีความทางวัฒนธรรม ที่นำเสนอโดยผู้แปลหรือผู้เขียนบทวิเคราะห์ ไม่ใช่คำที่ใช้ทั่วไปในภาษาจีนกลางหรือเป็น คำเรียกลูกชายในภาษาท้องถิ่น/ภาษาจีนแต้จิ๋ว/ฮกเกี้ยน/กวางตุ้ง ที่อาจมีการใช้ “茶子” หรือคำที่ฟังเสียงกันใน

² คำว่า 开门七件大事 (kāi mén qī jiàn dà shì) แปลตรงตัวว่า “เจ็ดเรื่องใหญ่เมื่อเปิดประตูบ้าน” ซึ่งเป็นสำนวนจีนที่ใช้พูดถึงของใช้จำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในครัวเรือนของคนจีนสมัยก่อน ได้แก่ 柴、米、油、盐、酱、醋、茶 (chá)พินใช้หุงต้ม, mǐข้าว, yóun้ำมัน, yánเกลือ, jiàngซีอิ๊ว/เต้าเจี้ยว, cùน้ำส้มสายชู, cháน้ำชา)

บริบทครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาตามบริบทวัฒนธรรมจีน ครอบครัวจีนจำนวนมากยังคงภาคภูมิใจเมื่อมีลูกชาย และบางครั้งเสียใจเมื่อได้ลูกสาวซึ่งสะท้อนผ่านค่านิยม “重男轻女” (zhòng nán qīng nǚ ให้ค่าผู้ชาย ดูแคลนผู้หญิง) แสดงให้เห็นว่าชาวจีนให้ความสำคัญกับลูกชาย เพราะเป็นผู้สืบทอดตระกูล ส่วนลูกผู้หญิงเมื่อถึงเวลาก็ต้องแต่งงานไปใช้นามสกุลหรือแซ่อื่น ชาวจีนจึงไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก จึงทำให้ในการเขียนบทซีรีส์เรื่องนี้จึงถูกนำมาใช้เป็นคำสัญลักษณ์แทนลูกชาย เพื่อสื่ออารมณ์หรือสร้างสัญลักษณ์ด้านวัฒนธรรมให้ดูเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับค่านิยมดั้งเดิมเป็นได้

ชื่อนายเอก “ไอ้เอ๋ว” เพี้ยนมาจากภาษาจีนฮกเกี้ยน ไอ้เกี้ยว (龔堯 ò-giò) โดยเป็นชื่อของ วั่นไส คล้ายเยลลี่ เป็นชื่อของหวานที่ทำจากเมือกของเมล็ดผลไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า อ้ายอวี่ (愛玉 ai yu) ซึ่งเป็นผลไม้ที่นิยมในไต้หวันและมณฑลฮกเกี้ยนทางตอนใต้ของจีน เป็นที่นิยมในการรับประทานช่วงฤดูร้อน และเผยแพร่เข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานรวมถึงมาทำงานในภูเก็ต บางคนก็นำมาอาหาร ขนมและภาษาท้องถิ่นติดตัวมาด้วย ขนมไอ้เอ๋วจึงกลายเป็นตัวแทน รากวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเล ที่แทรกซึมสู่ชีวิตประจำวันของคนท้องถิ่นภูเก็ต จนปัจจุบันกลายเป็นขนมหวานหรือเป็นอาหารท้องถิ่นประจำจังหวัดภูเก็ต ที่มีลักษณะคล้ายน้ำแข็งใส มีส่วนผสมหลายรูปแบบและนิยมกินเพื่อแก้ร้อนใน และลดการกระหายน้ำ (ผู้ให้ข้อมูลที่ 2) สำหรับขนมหวานไอ้เอ๋วในภูเก็ต ว่ากันว่าเริ่มจากชาวจีนฮกเกี้ยนที่ได้รับอิทธิพลมาจากเกาะปันงั คนขายไอ้เอ๋วเจ้าแรกในภูเก็ตชื่อ แป๊ะเอ็ง เป็นคนจีน ขายอยู่ในตรอกสุนัขทิศ หรือตรอกแป๊ะหล่าวหนั่ว ปัจจุบันแป๊ะเอ็งเสียชีวิตแล้ว แต่ก็มีคนสืบทอดขายสืบทอดมาและขายอยู่ที่เดิม (พิพิธภัณฑสถานภูเก็ต, 2568)

ในซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” (I Told Sunset About You) ชื่อนายเอก “ไอ้เอ๋ว” ไม่ใช่เพียงชื่อเล่นธรรมดา แต่มีนัยทางวัฒนธรรมและอารมณ์ซ่อนอยู่ ไม่ว่าจะเป็น ชื่อที่ฟังดู “น่ารัก อ่อนโยน สดชื่น” เช่นเดียวกับขนมที่ใช้แก้ร้อนใน บ่งบอกและสะท้อนถึงบุคลิกของตัวละครที่อ่อนไหว ชื่อสัตย์ต่อความรู้สึก และมีความเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังอาจสะท้อนการเป็นลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลในบริบทไทย ที่เติบโตในวัฒนธรรมลูกผสม (ลูกจีนในสังคมไทย) มีความขัดแย้งภายในระหว่าง “กรอบประเพณี” กับ “ความต้องการส่วนตัว” ทำให้เห็นภาพชัดเจนว่าซีรีส์เรื่องนี้สอดแทรกวัฒนธรรมจีน-ฮกเกี้ยน อย่างมีชั้นเชิง โดยเฉพาะการสอดแทรกชื่อตัวละครหลักผ่านชื่ออาหารท้องถิ่น เช่น ขนม “ไอ้เอ๋ว” เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของตัวตนที่มาจากรากวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม แต่ก็ค่อย ๆ กลายเป็นสิ่งธรรมดาในท้องถิ่นภูเก็ต ซึ่งดูไปแล้วเหมือนกับขนมหวานไอ้เอ๋วที่เกิดจากวัฒนธรรมจีน แต่กลายเป็นขนมประจำภูเก็ตและโด่งดังในที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ได้นำความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตมาตั้งชื่อตัวละครหลักในเรื่อง เพื่อสื่อถึงว่าตัวละครทั้งสองเป็นชาวท้องถิ่นภูเก็ตที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ทำให้ผู้ชมเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านชื่อตัวละครหลักของซีรีส์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ย่านเมืองเก่าภูเก็ตและสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ตที่ปรากฏในซีรีส์

การเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะย่านเมืองเก่า ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต ระหว่างเดือนเมษายนและมิถุนายน พ.ศ. 2566 ได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่ฝังรากลึกอยู่ในบริบทเมืองเก่า สถานที่ถ่ายทำซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” ไม่เพียงแต่เป็นฉากหลังทางกายภาพเท่านั้น หากยังทำหน้าที่เป็นตัวละครทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดเรื่องราวและอัตลักษณ์ของผู้คนในพื้นที่ด้วย ผู้วิจัยจึงขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ในย่านเมืองเก่าภูเก็ต โดยนำเสนอใน 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

ผลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามระบุว่า “สถานที่” อย่างเมืองเก่าภูเก็ต ไม่ใช่เพียงภูมิทัศน์ (landscape) หรือฉากทางกายภาพ แต่ทำหน้าที่คล้ายกับ “ตัวละครทางวัฒนธรรม” ที่ถ่ายทอดความทรงจำของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ สื่ออัตลักษณ์ของคนท้องถิ่นที่ยังคงรักษารากวัฒนธรรมอย่างแข็งแรง ช่วยสร้าง “บรรยากาศ” และ “อารมณ์” ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ชม ในซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” ภูเก็ตไม่ใช่เพียงสถานที่ตกหลุมรักของตัวละคร แต่เป็นสภาพแวดล้อมที่กำหนดและกดทับ ความเป็นตัวตนของพวกเขาเช่นกัน อีกทั้งมีการอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ชาวไทยเชื้อสายจีน รักษาวัฒนธรรมผ่านอาหาร (เช่น ไอ้เอ๋ว), ศาลเจ้า, ภาษา, การแต่งกาย และความเชื่อแบบจีน ชาวมุสลิมมาเลย์ มีอัตลักษณ์โดดเด่นทางศาสนาและวิถีชีวิตที่แตกต่าง เช่น เครื่องแต่งกาย การถือศีลอด การละหมาด ชาวไทยพื้นเมืองภูเก็ต (หรือ “บาบ๋า-ย่าหยา”): เป็นกลุ่มที่ผสมผสานจีน-มลายู-ไทย มีลักษณะเฉพาะทางภาษาและประเพณี การอยู่ร่วมกันของกลุ่มเหล่านี้ก่อให้เกิดพื้นที่ “ลูกผสม” (hybrid space) ซึ่งเป็นพื้นที่แห่งการต่อรองทางอัตลักษณ์ จุดตัดระหว่าง “อดีต-ปัจจุบัน” หรือ “รากเหง้า-สมัยนิยม” สิ่งนี้สะท้อนออกมาในตัวละครของซีรีส์ ที่ต่างก็ พยายามนิยามตัวตนของตนเองในพื้นที่ที่มีแรงกดดันจากรากวัฒนธรรมอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของคนรุ่นใหม่ในภูเก็ต สะท้อนว่า พวกเขาอาจไม่ “ละทิ้ง” วัฒนธรรมดั้งเดิมเสียทีเดียว แต่เลือก “ประยุกต์ใช้” ให้เหมาะกับตน เช่น ยังคงกินไอ้เอ๋ว แต่อาจไม่พูดภาษาฮกเกี้ยนแล้ว หรืออาจมีความเป็นสากลในแนวคิด เช่น ยอมรับความหลากหลายทางเพศมากขึ้นกว่าคนรุ่นก่อน ในซีรีส์ ตัวละครหลักเช่น “เต้” และ “ไอ้เอ๋ว” คือ ภาพแทนของคนรุ่นใหม่ ที่ต้องเจรจาต่อรองกับครอบครัว ประเพณี ความคาดหวังของสังคม และความรู้สึกของตัวเอง พื้นที่เมืองเก่าภูเก็ตจึงเป็นทั้ง “ราก” และ “กำแพง” ที่พวกเขาต้องก้าวข้ามพร้อมกัน

พื้นที่ย่านเมืองเก่าภูเก็ตแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวมุสลิมมาเลย์ หรือชาวไทยพื้นเมืองภูเก็ต โดยแต่ละกลุ่มมีวิถีชีวิตและการเลือกรับวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป บางชุมชนยังคงรักษารากเหง้าทางวัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น ขณะที่บางกลุ่มโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมสมัยนิยมอย่างชัดเจน

2.2 การเลือกและการปฏิเสธวัฒนธรรม

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตพื้นที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า คนในชุมชนต่างมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการ “เลือกรับ” หรือ “ปฏิเสธ” วัฒนธรรมบางประการ เช่น เจ้าของร้านค้าและบ้านเรือนในตรอกซอยเมืองเก่าภูเก็ตส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสนิยม ขณะที่กลุ่มครูและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับศาลเจ้าในเรื่องกลับแสดงถึงการสืบทอดวัฒนธรรมจีนพื้นถิ่นไว้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากตัวอย่างร้านค้าและบ้านเรือน ในตรอกเมืองเก่าหลายแห่งมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น เปลี่ยนการตกแต่งภายนอกให้เข้ากับกระแส “ย้อนยุค” (vintage) ใช้ภาษาไทย-อังกฤษ-จีนเพื่อการสื่อสารและส่งเสริมการขาย ลดทอนหรือเลียนแบบการใช้งานพื้นที่แบบดั้งเดิม (เช่น ลานบูชาบรรพบุรุษในบ้าน) สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึง “การเลือก” วัฒนธรรมในเชิงเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ มากกว่าความเชื่อดั้งเดิม หรือแม้กระทั่งกลุ่มครูและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับศาลเจ้ายังคงรักษาพิธีกรรมแบบจีน เช่น ไหว้เจ้า เทศกาลกินเจ การเชิดสิงโต ฯลฯ ถ่ายทอดภาษาจีนพื้นถิ่น (ฮกเกี้ยน) และเพลงจีนแก่เด็กในชุมชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่ “สืบทอด” วัฒนธรรมเพื่อธำรงอัตลักษณ์ของชุมชนซึ่งสะท้อน “การเลือก” วัฒนธรรมในฐานะความศักดิ์สิทธิ์ อัตลักษณ์ และความผูกพันทางประวัติศาสตร์

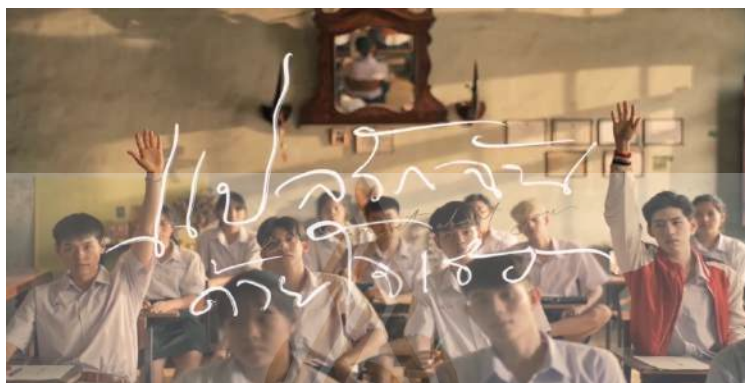
อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้ที่ปรากฏในซีรีส์แสดงให้เห็นผ่านตัวละคร เช่น เต๋ ที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากครอบครัวให้เป็น “ลูกจีนดี ๆ” แต่เลือกที่จะปฏิเสธบางกรอบวัฒนธรรม เช่น ความคาดหวังต่อเพศสภาพและอนาคต โอ้เอ๋วเองแม้จะมีเชื้อจีน/ชนมจีน แต่ก็แสดงถึง “ความกลมกลืน” และ “ความเป็นธรรมชาติ” ของวัฒนธรรมลูกผสมที่ปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ทั้งหมดนี้ของซีรีส์จึงเป็นภาพสะท้อนการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมจีนในท้องถิ่นภูเก็ตได้เป็นอย่างดีจากการ “ถูกสืบทอด” ไปสู่การ “ถูกเลือก” หรือแม้แต่ “ถูกปฏิเสธอย่างมีเหตุผล”

2.3 บทบาทของสถานที่ในการสื่อความหมายทางวัฒนธรรม

ในเชิงมานุษยวิทยาและสังคมศาสตร์ สถานที่ไม่ใช่เพียง “ฉาก” หรือ “พื้นที่ทางกายภาพ” เท่านั้น แต่ยังเป็น “พื้นที่ความหมาย” ที่อัดแน่นไปด้วยเรื่องราว อัตลักษณ์ และความทรงจำของคนในชุมชน โดยเฉพาะเมื่อสถานที่เหล่านั้นถูกนำเสนอผ่านสื่อ เช่น ภาพยนตร์หรือซีรีส์ สถานที่จึงกลายเป็นกลไกหนึ่งในการสื่อสารวัฒนธรรมอย่างทรงพลัง ในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ สถานที่ต่าง ๆ ในภูเก็ต โดยเฉพาะย่านเมืองเก่า ไม่ได้เป็นเพียงฉากหลังของเรื่องราวความรัก แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสะท้อนพลวัตของอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่ ซึ่งสามารถจำแนกตามหมวดหมู่ได้ ดังนี้

1) โรงเรียนจีนและโรงเรียนกวดวิชา สถานที่อย่างโรงเรียนจีน หรือโรงเรียนกวดวิชาในซีรีส์เป็นภาพแทนของกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านการศึกษา ซึ่งสื่อถึงการที่คนไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ตยังคงเห็นคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมบรรพบุรุษ เช่น การเรียนพิเศษภาษาจีนในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน นอกจากนี้

เพื่อการสืบสานอัตลักษณ์ ยังเป็นกลไกในการแข่งขันทางการศึกษาในสังคมร่วมสมัยอีกด้วย จะเห็นได้จากตัวอย่างที่ปรากฏในซีรีส์ เช่น ตัวละครหลักอย่าง “เต้” และ “ไอ้เอ๋ว” เดบโตในสภาพแวดล้อมที่เน้นการศึกษา และการเรียนพิเศษ ซึ่งสะท้อนถึงแรงกดดันจากครอบครัวในสังคมไทย-จีน ดังภาพ 7 ที่ปรากฏในซีรีส์

ภาพ 7 บรรยากาศในโรงเรียนกว๋อวิชาภาษาจีน

2) บ้านและร้านบะหมี่ฮกเกี้ยน ในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ “บ้าน” และ “ร้านบะหมี่ฮกเกี้ยน” ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงฉากหลังทางกายภาพ แต่ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่วัฒนธรรม” ที่สื่อถึงความเป็นจีนโพ้นทะเลในบริบทภูเก็ตอย่างลึกซึ้ง บ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของตัวละครแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างครอบครัวแบบจีนดั้งเดิม ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่น และระบบคุณค่าเรื่องหน้าที่ของลูกหลาน ส่วนร้านบะหมี่ฮกเกี้ยนซึ่งปรากฏในเรื่องหลายครั้ง ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ของความทรงจำ วัฒนธรรมอาหาร และการใช้ภาษาฮกเกี้ยนในชีวิตประจำวัน สื่อสารถึงการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ผ่านวัจนปฏิบัติ ทั้งยังเป็นสถานที่ที่ตัวละครได้เผชิญหน้าตั้งคำถาม และนิยามความเป็น “คนจีน-ภูเก็ต” ในบริบทปัจจุบันอีกด้วย

ภาพ 8 เต้พาไอ้เอ๋วมาตีวหนังสือที่บ้าน

3) ศาลเจ้าและฮำม พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่น ศาลเจ้าในย่านเมืองเก่า เป็นตัวแทนของความเชื่อและประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีน ที่ยังคงได้รับการสืบสานในกลุ่มเยาวชนผ่านบทบาทในพิธีกรรมและกิจกรรมชุมชน ตัวอย่างที่ปรากฏในซีรีส์ เช่น ฉากสำคัญที่ตัวละครเข้าร่วมกิจกรรมที่ศาลเจ้า สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนรุ่นใหม่กับวัฒนธรรมบรรพบุรุษ แม้จะเติบโตท่ามกลางความทันสมัยแต่ยังมีการเชื่อมโยงกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมอย่างกลมกลืน ดังภาพจากสถานที่จริงย่านเมืองเก่าภูเก็ต (ภาพ 9)

ภาพ 9 ศาลเจ้าที่อยู่ตรงถนนคนเดินย่านเมืองเก่า

4) พิพิธภัณฑสถานไทย พิพิธภัณฑสถานเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีเป้าหมายในการรวบรวม บันทึก และถ่ายทอดประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเน้นความเป็นมาของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ต ซึ่งทำหน้าที่เหมือน “ความทรงจำของเมือง” ตัวอย่างที่ปรากฏในซีรีส์ เช่น การกล่าวถึงหรือการเดินผ่านพิพิธภัณฑสถานบางฉาก เป็นสัญลักษณ์ของการตระหนักรู้ต่ออดีตและรากทางวัฒนธรรม แม้จะไม่ได้เน้นย้ำในบทสนทนา แต่การมีอยู่ของสถานที่ก็สื่อความหมายลึกซึ้งในระดับนัยยะ ดังภาพจากสถานที่จริง ด้านล่างนี้ (ภาพ 10)

ภาพ 10 ทางเข้าพิพิธภัณฑสถานไทยภูเก็ต

5) ย่านเมืองเก่าและอื่น ๆ ในภูเก็ตย่านเมืองเก่าคือพื้นที่ที่ยังคงความมีชีวิต มีการดำรงอยู่ของผู้คนหลายรุ่น พื้นที่นี้จึงเป็นเสมือน "เวที" ที่วัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมสมัยนิยมมาปะทะ ผสมผสาน และก่อร่างสร้างอัตลักษณ์ใหม่ ตัวอย่างที่ปรากฏในซีรีส์ เช่น การเดินเล่น การปั่นจักรยาน หรือการพูดคุยของตัวละครในตรอกซอยเมืองเก่า บ่งบอกถึงวิถีชีวิตคนเมืองที่ใกล้ชิดชุมชน แต่ก็มีไลฟ์สไตล์แบบคนรุ่นใหม่แทรกซึมอยู่เสมอ จีน ดังภาพ 11 ที่ปรากฏในซีรีส์

ภาพ 11 บรรยากาศย่านถนนเมืองเก่าภูเก็ต

นอกจากนี้ผลของการลงพื้นที่ ทำให้ทราบว่าชาวจีนในจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตมาอย่างยาวนาน โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

1) ประวัติความเป็นมายาวนาน โดยชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาตั้งรกรากในภูเก็ตตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อค้าขายและหางานทำช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 5 มีการส่งเสริมให้ชาวจีนมาทำงานในไร่ยางพารา และเหมืองแร่ของภูเก็ต

2) ชุมชนชาวจีนเข้มแข็ง โดยชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในภูเก็ตคือ ชุมชนกะรน ตั้งอยู่ในตัวเมืองภูเก็ต ซึ่งก็คือย่านชอยรมณียตามในเนื้อเรื่องของซีรีส์ที่ถ่ายทอดออกมาเลย นอกจากนั้นยังมีชุมชนชาวจีนกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ เช่น กะทู้ ถลาง เป็นต้น

3) วัฒนธรรมและประเพณีโดดเด่น โดยตลอดเวลาที่ผ่านมาชาวจีนในภูเก็ตยังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมไว้ แบบครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น วันตรุษจีน งานบุญกู่เจียงแสน ประเพณีไหว้พระจันทร์ ประเพณีถือศีลกินผัก รวมถึงการมีศาสนสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดไชยธาราม หรือวัดไชยา วัดประยูรวงศาวาส ศาลเจ้าจีนแบบดั้งเดิม เป็นต้น

4) อาชีพและธุรกิจ โดยอาชีพหลักของชาวจีนภูเก็ตในอดีตคือ การค้าขาย การทำสวนยางพารา เหมืองแร่ และปัจจุบันชาวจีน จังหวัดภูเก็ตเป็นนักธุรกิจที่สำคัญของภูเก็ต ทั้งธุรกิจโรงแรม ร้านค้า บริษัท รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

5) การมีบทบาทในสังคมภูเก็ตอย่างชัดเจน โดยชาวจีนภูเก็ตเองมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดภูเก็ตมาโดยตลอด มีชาวจีนภูเก็ตหลายคนที่เป็นบุคคลสำคัญในระดับประเทศ เช่น ตระกูลอัสวโกคิน ตระกูลอรุณหังสนานนท์ เป็นต้น แม้กระทั่งมีดารา นักร้องนักแสดงที่มีชื่อเสียง เช่น ปอย ตรีชฎา โดมจาร์วัฒน์ แก้ม เดอะสตาร์ เป็นต้น การอพยพและการผสมผสานวัฒนธรรมของชาวจีนจึงเป็นส่วนสำคัญที่หล่อหลอมเอกลักษณ์และเรื่องราวของจังหวัดภูเก็ตให้มีความโดดเด่นและน่าสนใจ

ดังกล่าวนี้นี้ การใช้สถานที่ในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ จึงไม่ใช่เพียงการสร้างบรรยากาศ แต่เป็นการใช้ “พื้นที่จริง” มาสื่อถึง “พื้นที่ความหมาย” ที่เต็มไปด้วยพลวัตทางวัฒนธรรม การเลือกรับวัฒนธรรมของผู้คนในเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงการต่อรอง การประสาน และการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องเลือกระหว่าง “อดีต” หรือ “ปัจจุบัน” หากแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยืดหยุ่นและซับซ้อนไปพร้อมกันซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีการเลือกรับวัฒนธรรม (Cultural Selectivity) โดยแนวคิดนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่กล่าวว่า บุคคลหรือกลุ่มสามารถ “เลือก” รับวัฒนธรรมบางอย่าง และ “ปฏิเสธ” บางอย่างได้อย่างมีเหตุผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประโยชน์ ความเหมาะสม หรือความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ตนเอง การเลือกรับไม่ได้เป็นการลอกเลียนวัฒนธรรมแบบ passively แต่เป็นกระบวนการแบบ active ซึ่งมักเกิดในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง เช่น ภูเก็ต ซึ่งในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ตัวละครอย่างโอ้แอ่ว แม้จะอยู่ในครอบครัวไทย-จีน แต่มีบุคลิกและค่านิยมที่ร่วมสมัย สะท้อนถึงการเลือกวัฒนธรรมสมัยนิยมในขณะที่ยังเคารพรากเหง้าทางครอบครัว เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่ศาลเจ้า แต่ก็มีอิสระในการแสดงตัวตนทางเพศ ซึ่งเป็นวาทกรรมใหม่ในวัฒนธรรมร่วมสมัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ต ท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมสมัยใหม่ของคนรุ่นใหม่ในยุคปัจจุบัน และหากพิจารณาตามบทและเส้นเรื่องของซีรีส์จะพบว่ามิตินี้ของเรื่องการศึกษาซึ่งผู้อยู่กับเนื้อเรื่องนี้อย่างแนบแน่น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ตามมุมมองของ woodward 1997 เพื่อใช้อธิบายอัตลักษณ์ของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมในย่านเมืองเก่าภูเก็ต คือการมองอัตลักษณ์ตามแนวคิดดังกล่าวนี้ไม่ได้มองว่าอัตลักษณ์เป็นคุณสมบัติหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดแต่มองว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น จากมุมมองของ woodward 1997 นี้ยังมองว่าอัตลักษณ์เป็นเรื่องของความแตกต่างที่ชี้ถึงความแตกต่างและความเหมือนเป็นการชี้ว่าใครที่มีอัตลักษณ์เดียวกันและแสดงให้เห็นประจักษ์ในการใช้คำว่าเราหรือพวกเราและของเราซึ่งชี้ให้เห็นถึงการมีอัตลักษณ์ร่วมกัน พร้อมกันนี้ก็กีดกันคนที่แตกต่างว่าเป็นคนอื่นเช่นกันและในขณะเดียวกันการก่อรูปขึ้นเป็นอัตลักษณ์นั้นก็เกี่ยวข้องกับการจัดวางความสัมพันธ์ของตัวเองกับคนอื่นอีกทั้งขอบเขตของความเป็นอัตลักษณ์ไม่ได้มีความราบรื่นหรือดำรงอยู่เช่นนั้นอย่างตายตัว

3. วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์

จากการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผู้วิจัยพบอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนทั้งประเภทวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ (visible cultural) และประเภทวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น (invisible cultural) รวม 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านค่านิยม 2) ด้านความเชื่อของชาวจีนโพ้นทะเล 3) ด้านสถาปัตยกรรม 4) ด้านการแต่งกาย และ 5) ด้านอาหาร โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ดังนี้

3.1 ด้านค่านิยม

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ด้านค่านิยมของวัฒนธรรมจีนผ่านซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” ผู้วิจัยพบค่านิยมที่ปรากฏในซีรีส์ ทั้งหมด 2 ค่านิยม ได้แก่

1) ค่านิยมรักศักดิ์ศรี ชื่อเสียง กลัวเสียหน้า

ในวัฒนธรรมจีน ค่านิยมด้านการรักศักดิ์ศรี ชื่อเสียง กลัวเสียหน้า ถือเป็น 1 ในลักษณะพิเศษของคนจีน เช่น คนจีนมักมีความคิดว่า คนอื่นทำได้เราก็คงทำได้ คนอื่นมีฉันก็ต้องมี ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมักพูดชมสามีและลูกของตัวเองต่อหน้าเพื่อน ๆ เวลาเลี้ยงข้าวก็จะสั่งอาหารเยอะ ๆ แม้กินไม่ได้ก็ต้องกินให้หมด ซึ่งจากซีรีส์นี้พบว่ามีฉากที่สะท้อนค่านิยมด้านนี้ชัดเจนที่สุดคือ ฉาก “จี๋ส่วย” แม่ของเต๋ ซึ่งเป็นางเอกผู้เกิดเชื้อสายจีน จึงมีลักษณะพิเศษของความเป็นจีนที่ถูกสั่งสอนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นั่นก็คือการรักศักดิ์ศรี ชื่อเสียง กลัวเสียหน้า ดังตัวอย่างบทสนทนา

จี๋ส่วย : “哎呀！妈妈的两个小英雄回来了” aiyā! Māma de liang ge xiao

yingxiong huilai le (อีโร่น้อยของแม่ทั้งสองคนกลับมาแล้ว)

ลูกค้า : “จี๋ส่วย ที่บอกว่าลูกไปสอบที่กรุงเทพฯ มาใช่ไหม”

จี๋ส่วย : “ใช่ เดี๋ยวไปสอบสัมภาษณ์รอบรับตรง โครงการพิเศษของนิเทศ ถ้าสอบติดจะได้ไป

งานกองถ่ายที่เมืองจีน อีกแค่สองอาทิตย์ก็รู้เลยสอบติดไม่ติด”

ลูกค้าคนที่ 1 : “ถ้าสอบติดแบบนี้ ก็สอบติดก่อนใครเลยละสิ จี๋ส่วยป็นลูกเก่งมากจริง ๆ”

ลูกค้าคนที่ 2 : “จี๋ส่วย ได้ไปเมืองนอกแล้วค่าเทอมน่าจะแพงสินะ”

จี๋ส่วย : “บานเบอะเลย ฉันถามมาแล้วถ้าไปสอบรอบแอดมิชชันที่คนอื่นเขาสอบกัน สอบเข้า

กว่าหน้อยหนึ่ง ก็อาจจะไม่ได้ไปเมืองนอก แต่มันก็ไม่ต้องแพงขนาดนี้ ตอนนี้ก็ต้อง

พึ่งไอ่หุ้นเลย หาเงินเข้าบ้าน ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแทนอาป้า วันนี้เราเลย

ถือว่าฉลองไอ่หุ้นมันเลย กินฟรี”

(แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 1, เวลา 21:00-22:25)

จากบทสนทนา เต้และโก๊หั้นกลับมาจากกรุงเทพฯ หลังจากที่ได้ไปสอบสัมภาษณ์รอบรับตรงก็กลับมาเจอแม่ติดป้ายหน้าร้านว่ากินฟรี พอแม่เห็นหน้าลูกชายทั้งสองก็ทักทาย จากนั้นมีลูกคำถามขึ้นมาแล้วจี้σύจึงกล่าวชมลูกชายของตนเองทั้งสองคน แม่ภูมิใจในตัวลูกชายทั้งสองคนมาก เนื่องจากในวันธรรมจิ้นให้ความสำคัญกับการรักหน้าตาของตัวเองมาก

2) ค่านิยมรักครอบครัว

คนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มักถูกสอนให้รักครอบครัวรักพี่น้อง กตัญญูต่อคนในตระกูลของตน เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วชาวจีนมักประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจครอบครัว จึงจำเป็นต้องสร้างความไว้วางใจให้กับคนในครอบครัวเป็นผู้ดูแลตนเอง เพื่อที่ผลประโยชน์จะได้อยู่ในครอบครัวไม่ตกไปอยู่กับคนภายนอก ดังนั้นจึงถูกปลูกฝังให้คนในครอบครัวรักกันจากรุ่นสู่รุ่น จากบทสนทนาในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ แสดงให้เห็นถึงความรักความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายกับน้องชาย ผ่านบทสนทนาที่แสดงถึงความรักที่มีต่อน้องชาย การช่วยเหลือน้องชาย และการปลอบใจ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

จี้σύ : “มาสิมไป โก๊หั้นเขาฝากก่อนไปทำงาน”

เต้ : “อะไรจ๊ะ”

จี้σύ : “โก๊หั้นเขาบอกว่าเป็นของขวัญให้กับคนสอบติดแล้ว ไปบ่นอะไรว่าปวดหลังโน่นนี้
ไซ้ไหม นี่”

เต้ : “เห้ย ตัวเครื่องบินหอรม้า จริงปะเนี่ย”

จี้σύ : “อย่าสิมไปขอบคุณโก๊หั้นนะ”

(แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 2, 02:27-02:51)

จากบทสนทนาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าโก๊หั้นผู้เป็นพี่ชายคนโต ซื้อตัวเครื่องบินให้น้องเป็นของขวัญสอบติดรอบรับตรงเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย แสดงให้เห็นถึงความรัก ความเสียสละของพี่ชายที่มีต่อน้องชาย นอกจากนี้พี่ชายยังทำงานเก็บเงินไว้ให้เป็นค่าเทอมน้องชายอีกด้วย แสดงถึงความเสียสละ และการทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแทนคุณพ่อ ภาพและข้อความด้านล่างเป็นฉากหลังจากที่เต้สละสิทธิ์เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยรอบรับตรง ทำให้ต้องทะเลาะกับแม่ พอเต้ขึ้นมาบนห้องนอนของตนเอง จึงเห็นสมุดบัญชีและข้อความจากพี่ชายว่า: เอาไป 2 เทอมก่อน ตั้งใจเรียนนะ -โก๊หั้น- (แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 2, 01:17:24)

นอกจากนี้พี่ชายยังเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับน้องชาย แสดงให้เห็นถึงความรักและความไว้วางใจของคนในครอบครัว แม้น้องชายของตนเองจะเป็นอะไร ชอบสิ่งไหน ก็สามารถรับได้ ดังตอนหนึ่งของบทสนทนาที่ว่า

โก๋หั่น : “มึงจะไปเปลี่ยนชีวิตคนทั้งโลกได้ไง ต่อให้วันนี้มึงเองจับมือผู้ชายเดินมันก็จะมีคนที่โอเคกับมึง แล้วก็จะมีคนที่ไม่โอเคกับมึง แต่กูโอเค ถ้าน้องกูจะชอบผู้ชายอะ กูโอเค”

(แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 5, 34:13-34:35)

จากบทสนทนาข้างต้นเป็นบทสนทนาของโก๋หั่น (พี่ชาย) กำลังปลอบใจเต้ (น้องชาย) เป็นฉากที่ต่อมาสารภาพว่าชอบผู้ชายต่อหน้าพี่ชาย ซึ่งพี่ชายไม่ได้ดุแต่กลับพุดคุยให้กำลังใจน้องชาย แสดงถึงความเข้าอกเข้าใจกันดีระหว่างพี่ชายกับน้องชาย นอกจากนี้ยังปรากฏข้อความของจี้ส่วย (แม่) ที่ได้เขียนให้ลูกชายเพื่อแสดงถึงความภาคภูมิใจในตัวลูกชาย ดังภาพ 12 ดังนี้

ภาพ 12 ข้อความที่จี้ส่วย (แม่) เขียนให้เต้ (ลูกชาย) พร้อมกับชุดนักศึกษาตัวใหม่

จากรูปภาพดังกล่าว จี้ส่วย (แม่) เขียนให้เต้ (ลูกชาย) พร้อมกับแขวนชุดนักศึกษาตัวใหม่เป็นของขวัญ เนื่องจากสอบรอบรับตรงเข้ามหาวิทยาลัยได้ดังใจหวัง ข้อความภาษาจีนข้างต้นหมายถึง “ลูกชายแม่ซื้อให้ลูก คือความภาคภูมิใจของแม่” แสดงถึงความรักของแม่ที่มีต่อลูก และเป็นการให้กำลังใจลูกในวันที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งบทสนทนาเหล่านี้ เปรียบเสมือนการตอกย้ำโน้ตทัศน์ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ว่าให้ความรักและความสำคัญกับคนในครอบครัวเสมอ ถ่ายทอดให้เห็นผ่านตัวละคร บทประพันธ์ ทำให้ผู้ชมส่วนใหญ่มองเห็นภาพมโนทัศน์ว่าชาวไทยเชื้อสายจีนว่ารักครอบครัว

3.2 ด้านความเชื่อ

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ด้านความเชื่อของชาวจีนโพ้นทะเลผ่านซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ” ผู้วิจัยพบความเชื่อของชาวจีนโพ้นทะเลที่ปรากฏในซีรีส์ ทั้งหมด 2 ความเชื่อ ได้แก่

- 1) ความเชื่อเรื่องโตะพระในบ้าน

ชาวจีนโพ้นทะเลอพยพมาเมืองไทย และได้นำวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศาสนาและความเชื่อมายังประเทศไทยอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดภูเก็ต หนึ่งในวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของภูเก็ตคือวัฒนธรรมจีนฮกเกี้ยน คือ โต๊ะพระในบ้าน เป็นวัฒนธรรมที่มีการผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยที่เป็นวัฒนธรรมหลักเนื่องจากเหตุผลทางด้านการเมืองและวัฒนธรรม ทั้งนี้ในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ได้ปรากฏฉากที่มีโต๊ะพระที่เป็นพุทธวัฒนธรรมอันโดดเด่นของชาวภูเก็ต ดังภาพ 13 ด้านล่างนี้

ภาพ 13 โต๊ะพระในบ้านที่ปรากฏในซีรีส์

จากภาพ 13 ด้านหลังภาพเป็นโต๊ะพระที่มีรูปเคารพคือเทพเจ้ากวนอู เป็นเทพเจ้าที่ได้รับการยอมรับยกย่องให้เป็นเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมสูงส่ง จากชาวจีนมานับพันปี เหตุการณ์ที่ทำให้คนเคารพนับถือท่านคือการได้เข้าร่วมสตั๊ตบ้านเป็นพี่น้องกับเล่าปี่และเตียวหุย ออกสู้รบทำศึกด้วยความห้าวหาญ เทพเจ้ากวนอูที่เป็นผู้มีความจงรักภักดี กตัญญูรู้คุณ มีคุณธรรมและมีความซื่อสัตย์เป็นเลิศ ทำให้ท่าน ได้ก้าวข้ามจากการเป็นสามัญชนคนธรรมดา กลายมาเป็นเทพเจ้าและเป็นที่เคารพนับถือแก่บุคคล เป็นมหาเทพแห่งคุณธรรม ความซื่อสัตย์ บริวารภักดี พกพ้อองอุปถัมภ์ การงาน คำขวยราชปรีน สำเร็จสมดังปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับแม่ของ “เต้” ที่ทำอาชีพขายเบหมีฮกเกี้ยน อยากทำให้อธุรกิจของตนคำขวยราชปรีน และประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้จึงบูชาเทพเจ้ากวนอูไว้ที่โต๊ะพระในบ้าน

2) ความเชื่อเรื่องโชคลาง

ชาวจีนโพ้นทะเลได้อพยพมาที่บริเวณจังหวัดภูเก็ตได้ดำรงเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมตามแบบอย่างบรรพบุรุษของตนเหมือนเมื่อครั้งอาศัยอยู่ในแผ่นดินจีน ดังปรากฏให้เห็นชัดเจนในด้านความเชื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ได้ปรากฏวัฒนธรรมด้านความเชื่อเรื่องโชคลางของชาวจีนโพ้นทะเลเหมือนกัน ดังบทสนทนาตัวอย่างต่อไปนี้

จัสสู : “วันนี้เริ่มเดินเมื่อไหร่ แต่ก้าวเท้าซ้ายก่อนเลย จะได้เฮงเฮง รับพลังบวก เสริมความ
มั่นใจนะลูก”

(แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 1, 45:57-46:18)

จากบทสนทนาข้างต้น จัสสู (แม่) มีความเชื่อเรื่องโชคลาง เพราะบทสนทนาข้างต้นเกิด
หลังจากที่แม่“เต้” และโก๋หั้น (พี่ชาย) ให้อำนาจในบ้านเสร็จ สิ่งที่ทำให้แม่ต้องพูดแบบนี้เพราะว่าวันนั้นเป็นวัน
ประกาศผลสอบรอบรับตรงเข้ามหาวิทยาลัยของ“เต้” ทางบ้านของ“เต้” จึงไหว้พระขอพร รวมถึงอวยพร
ให้“เต้” ทั้งนี้แม่มังมีความเชื่อของไทยผสมอยู่ด้วย เพราะแม่พูดคำว่า “วันนี้เริ่มเดินเมื่อไหร่ แต่ก้าวเท้าซ้าย
ก่อนเลย” แม่อาจจะมีความเชื่อในเรื่องที่ว่า “ขวาร้ายซ้ายดี” ซึ่งประโยคนี้อาจจะเป็นภูมิหลังของบทสนทนา
ก็ได้ ทั้งนี้พี่ชายยังมีความเชื่อเรื่องโชคลางอีกด้วย ดังตอนหนึ่งของบทสนทนาที่ว่า

โก๋หั้น : “เต้ เต้ ภู่วามังไม่ชอบกินเวย์ แต่เอาหน่อย มะพร้าวเนี่ยมันสิริมงคล”

(แปลรักฉันด้วยใจเธอ, ตอนที่ 1, 46:46-47:05)

จากบทสนทนาข้างต้นโก๋หั้น (พี่ชาย) มีความเชื่อว่ามะพร้าวเป็นสิ่งสิริมงคล เพราะมะพร้าว
นำมาหลังจากที่ให้อำนาจเสร็จ หากพิจารณาตามบริบทของสังคมไทย มะพร้าวยังเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อใน
สังคมไทยมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากคนโบราณเห็นว่า มะพร้าวที่มีเปลือกแข็งกลับมีน้ำอยู่ภายใน ซ้ำยังมีรสหวาน
จึงเชื่อว่าเป็นผลไม้วิเศษ และถือน้ำมะพร้าวเป็นน้ำบริสุทธิ์ ที่นำมาใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ตามคติความเชื่อใน
วิถีของไทยตั้งแต่เกิดจนตาย (Thai Studies CU, 1018) บทสนทนาเหล่านี้ เปรียบเสมือนการตอกย้ำโน้ต
ของชาวไทยเชื้อสายจีนในเรื่องของความเชื่อ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จนมาสู่รุ่นลูกหลานในปัจจุบัน
ถ่ายทอดให้เห็นผ่านตัวละครและบทประพันธ์ ทำให้ผู้ชมได้เข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมในด้านความเชื่อของชาว
จีนโพ้นทะเลไปด้วย

3.3 ด้านสถาปัตยกรรม

ผู้วิจัยศึกษาวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ พบวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม
ทั้งหมด 2 ด้าน ดังนี้

1) อาคารแบบชิโน - โปรตุเกส (Chinois Postugess)

ซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอได้ปรากฏวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่เป็นฉากอาคารรูปแบบ
แบบชิโน - โปรตุเกส (Chinois Postugess) ลักษณะของตัวอาคารเป็นการผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบจีน
และยุโรป ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ต สาเหตุที่ซีรีส์เรื่องนี้ปรากฏอาคารแบบชิโน - โปรตุเกส เนื่องจาก

ชีรีส์เรื่องนี้เล่าเรื่องชีวิตของเด็กหนุ่มทั้งสองคนที่เติบโตในจังหวัดภูเก็ต และได้ใช้จังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่ถ่ายทำหลัก จึงทำให้ปรากฏอาคารรูปแบบชิโน - โปรตุกีสที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ต ในอดีตภูเก็ตเคยเป็นเมืองท่าสำคัญทางตะวันตกของแหลมมลายู และมีการติดต่อค้าขายกับชาวจีนโพ้นทะเล โดยเฉพาะกลุ่มที่เดินทางมาจากสิงคโปร์ ปีนัง ซึ่งครั้งหนึ่งเคยตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกอย่าง โปรตุเกสและฮอลันดา รวมทั้งภูเก็ตยังเป็นแหล่งแร่ดีบุกที่สำคัญของประเทศ ทำให้มีผู้คนจากดินแดนแถบนี้เดินทางเข้ามามากมาย ภูเก็ตจึงเติบโตเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีความเจริญรุ่งเรือง กลายเป็นจุดนัดพบระหว่างวัฒนธรรมใหญ่จากสองมุมโลก และอาคารเก่าแก่ที่เรียงรายในตัวเมืองภูเก็ตเป็นสิ่งยืนยันความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ตึกเก่าเหล่านี้มีอายุกว่าร้อยปีแล้ว สร้างขึ้นเมื่อครั้งกิจการเหมืองแร่เฟื่องฟู มีลักษณะทาสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เรียกว่า "ชิโน - โปรตุกีส" (Sino-Portuguese) “ชิโน” แปลว่าจีน ชิโนโปรตุกีส ก็คือการผสมผสานระหว่างศิลปะตะวันออกและตะวันตกโดยเป็นอาคารชั้นเดียวหรือสองชั้น มีส่วนเล็กมากกว่าส่วนกว้าง และไม่สูงนัก กระเบื้องหลังคา ตลอดจนประตู หน้าต่างไม้ฉลุลาย และรายละเอียดต่าง ๆ ล้วนสะท้อนถึงการผสมผสานทางศิลปะระหว่างยุโรปและจีน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565)

2) ศาลเจ้า

ชีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอปรากฏฉากศาลเจ้า ซึ่งเป็นวัฒนธรรมจีนด้านสถาปัตยกรรม โดยมีลักษณะเป็นศิลปะแบบจีน ศาลเจ้าเป็นศูนย์กลางของการสืบทอดและอนุรักษ์ความเชื่อทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษจีนนำติดตัวมาจากบ้านเกิด และส่งต่อมายังลูกหลานที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน และเป็นพื้นที่จินตนาการที่ใช้แสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นจีนที่เห็นได้อย่างเด่นชัด (ปัทมาสน์ พิณนกุล และคณะ, 2564) ทั้งนี้ในชีรีส์ได้ถ่ายทอดความเป็นวัฒนธรรมจีนนี้ออกมาด้วย ปัทมาสน์ พิณนกุล และคณะ (2564) กล่าวว่า การสร้างศาลเจ้าขึ้นในพื้นที่ของชุมชนต่าง ๆ ของบรรพบุรุษชาวจีน การนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนำติดตัวจากบ้านเกิดมาประดิษฐานเพื่อการสักการบูชา และประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามที่เคยปฏิบัติกันมา เพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจร่วมกัน ทำให้เกิดการผ่อนคลายจากการทำงานหนักและความคิดถึงดินแดนที่ตนมาจากมา ศาลเจ้าจึงเป็นพื้นที่จินตนาการและพื้นที่ทางสังคมอันสำคัญที่กลุ่มชาวจีนตั้งใจสร้างขึ้นเพื่อการผลิตซ้ำซึ่งความทรงจำและวัฒนธรรม ประเพณีที่มีอัตลักษณ์ตามที่เคยปฏิบัติกันในบ้านเกิด

3.4 ด้านการแต่งกาย

ในชีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอได้ปรากฏวัฒนธรรมระหว่างจีน-มลายู ในด้านการแต่งกาย ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้จากการแต่งกายของตัวละครชื่อจี่สุ่ย (แม่ของเต้) ซึ่งได้แต่งกายชุดบาบา ย่าหยา เป็นการสะท้อน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของชาวท้องถิ่นภูเก็ตได้เป็นอย่างดี ภาพติดตามของชุดแม่เต้แทบจะทุกฉากจะเป็นชุดบาบาในรูปแบบเคบายาลินดา (Kebaya Renda) เป็นเสื้อแขนยาวเนื้อผ้าค่อนข้างยาว และไม่หนาจนเกินไป ประดับด้วยลูกไม้ฉลุลดทอนบริเวณปลายแขน สบเสื้อ และบริเวณริมสะโพกเป็น

ลักษณะลวดลายของดอกไม้ ลักษณะตัวเสื้อตัดเย็บอย่างหลวม ๆ ไม่เข้ารูปมากนัก วิกรม กรุงแก้ว (2563) กล่าวว่า การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์บาบ่า มีการผสมผสานวัฒนธรรมที่หลากหลายเชื้อชาติ ได้แก่ มลายู จีน มอญ และไทย ให้ผสมกลมกลืนกันอย่างสวยงามและลงตัว ซึ่งอาจจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับอาณาบริเวณของภูมิภาคใกล้เคียง เช่น ชาวปีนัง และมะละกาในประเทศมาเลเซีย เนื่องจากการติดต่อค้าขายทางการเดินเรือ วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีบาบ่าซึ่งมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งในรูปแบบของตัวเสื้อที่มีการผสมผสานหลายวัฒนธรรม ตลอดจนลวดลายและประเภทของเครื่องประดับ “ชาวบาบ่า” ทางภาคใต้ของประเทศไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีการผสมผสานระหว่างเชื้อชาติจีนและชาวพื้นถิ่นเข้าไว้ด้วยกัน เมื่อมีทายาทสืบสกุลเป็นบุตรชายก็จะเรียกแทนตัวว่า “บาบ่า” (Baba) เมื่อมีบุตรสาวก็จะเรียกแทนตัวว่า “ยอนหย่า” (Nyonya) แต่จังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทยนิยมใช้คำว่า “บาบ่า” เป็นคำเรียกแทนตัวของบุคคลลูกผสม รวมกันทั้งผู้หญิงและผู้ชาย โดยปรากฏพบการตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดระนอง ตรัง สตูล พังงา กระบี่ และภูเก็ต (วิกรม กรุงแก้ว, 2563)

3.5 ด้านอาหาร

ชีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอปรากฏวัฒนธรรมอาหารที่เกิดจากพหุสังคมในภูเก็ต โดยพบอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ต 2 ประเภท ได้แก่

1) บะหมี่ฮกเกี้ยน ในชีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ จี๋สูย (แม่ของเต๋) เปิดร้านขายบะหมี่ฮกเกี้ยน ซึ่งในหลาย ๆ ฉากได้ปรากฏบะหมี่ฮกเกี้ยน อาทิ ฉากในวัยเด็กที่เต๋ชวนเพื่อน ๆ มาดูละครเรื่องกระบี่เย้ยจันทรา แล้วก็ทานบะหมี่ฮกเกี้ยนไปด้วย อีกทั้งยังมีฉากที่ไอ้เอ๋มาตีหนังสือบ้านเต๋ แล้วทานบะหมี่ฮกเกี้ยนด้วยกัน ดังภาพ 14 ตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพ 14 บะหมี่ฮกเกี้ยน

จากภาพข้างต้น ตัวละครหลักทั้งสองได้ทานบะหมี่ฮกเกี้ยนด้วยกัน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกับอาหารท้องถิ่นของชาวภูเก็ต บะหมี่ฮกเกี้ยนเป็นอาหารพื้นเมืองของชาวจังหวัดภูเก็ตเชื้อสายจีนฮกเกี้ยน มีลักษณะเส้น

กลมใหญ่ สีเหลืองขาวภูเก็ตนิยมผัดใส่หมู กุ้ง ปลาหมึก เนื้อปลา และลูกชิ้น ผู้ประพันธ์ซีรีส์ได้นำอาหารท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของภูเก็ตได้นำมาถ่ายทอดผ่านตัวละครและเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ชมได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นแบบพหุวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ตได้อย่างเป็นอัตลักษณ์

2) ไอ้เอ๋ว ในซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอยังได้ปรากฏวัฒนธรรมอาหารที่เกิดจากพหุสังคม นั่นคือ “ไอ้เอ๋ว” เป็นขนมหวานของท้องถิ่นภูเก็ต ซึ่งปรากฏในซีรีส์ในตอนที่กลุ่มเพื่อน “เต้” และไอ้เอ๋วไปทานด้วยกันหลังสอบเสร็จ ดังภาพ 15 ต่อไปนี้

ภาพ 15 ขนมไอ้เอ๋ว

ไอ้เอ๋วมีลักษณะเป็นวุ้นใส ส่วนประกอบของเมนูขนมหวานชนิดนี้ทำมาจากวุ้นของเมล็ดไอ้เอ๋ว ในน้ำเชื่อม ส่วนเมนูไอ้เอ๋วที่คนภูเก็ตมักนิยมทาน ในรูปแบบของขนมหวาน “น้ำแข็งใส” ซึ่งจะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ถั่วแดง เผือก และอื่น ๆ ได้อีกมากมาย ไอ้เอ๋วเป็นเมนูท้องถิ่นประจำภูเก็ต หารับประทานได้ง่าย นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางไปท่องเที่ยว ต้องได้ทานไอ้เอ๋ว เพราะจะถือว่าได้ไปถึงภูเก็ต ผู้ประพันธ์บทซีรีส์ได้นำขนมหวานที่ขึ้นชื่อของเมืองภูเก็ตนี้ นำเสนอผ่านเนื้อเรื่องได้อย่างลงตัว ทำให้ผู้ชมเข้าถึงเนื้อเรื่องว่าเกิดขึ้นที่จังหวัดภูเก็ตจริง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอาหารพื้นเมืองภูเก็ตได้รับการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมของชาวพื้นเมืองและชาวจีนฮกเกี้ยน ด้วยเหตุผลที่ว่าในสมัยอดีตชาวจีนเป็นกลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดภูเก็ต จึงมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมด้านอาหารการกินของจังหวัดภูเก็ตมีรสชาติที่จัดแบบอาหารใต้ทั่วไป และมีกลิ่นอายของความเป็นจีนสอดแทรกอยู่ด้วย ซึ่งอาหารพื้นเมืองภูเก็ตนั้นมีความหลากหลายมาก มีทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน มีรูปแบบและวิธีการปรุงที่โดดเด่น รวมไปถึงรสชาติของอาหารที่แตกต่างจากที่อื่นอย่างสิ้นเชิง คือ หนึ่งในเหตุผลหลักที่องค์การยูเนสโกจัดให้เป็นหนึ่งในเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารระดับ

โลก เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2558 โดยภูเก็ตเป็นเมืองลำดับแรกในประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน (พลอยจันทร์ สุขคง, 2560) (อ้างใน พีริวิชญ์ สิงหาพะ และ อธิป จันทรสุริย์, 2565)

4. ผลการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) และการสัมภาษณ์ (Deep Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยกำหนดจากบุคคลผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับซีรีส์ เกี่ยวข้องกับจากสถานที่ถ่ายทำซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ บริเวณย่านเมืองเก่าภูเก็ต ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต จากบริบทที่แตกต่างกัน โดยการกำหนดประเด็นคำถามสัมภาษณ์ 3 ส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทำให้เห็นถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมปฏิบัติภาษาจีน (ท้องถิ่นภูเก็ต) ที่เชื่อมโยงกับความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่นอย่างแท้จริงและข้อมูลที่ได้รับจากทีมเขียนบทภาษาจีนของซีรีส์เรื่องนี้ ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่ภาพสะท้อนทั้งภาษา วัฒนธรรมจีนท้องถิ่นของชาวภูเก็ต ผ่านการถ่ายทอดผ่านซีรีส์เรื่องดังกล่าว

ผู้วิจัยขอสรุปผลการสัมภาษณ์ โดยนำเสนอแยกเป็น 2 มุมมอง คือ มุมมองและความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ส่วนตามโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ และมุมมองที่ 2 ข้อมูลพื้นหลังเกี่ยวกับการผลิต เขียนบทซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอ โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

4.1 มุมมองและความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์

ผลสัมภาษณ์พบว่า โดยภาพรวมผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ทีมงานผลิตซีรีส์ ผู้มีส่วนร่วมพัฒนาวัฒนธรรมในภูเก็ต คนไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ต และครูสอนภาษาจีน รวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย เพศชาย 6 คน เพศหญิง 4 คน เชื้อชาติและสัญชาติไทย ทั้ง 10 คน ประกอบอาชีพที่หลากหลาย โดยทั้งหมดจำแนกเป็น 1) กลุ่มทีมผู้กำกับและเขียนบท โดยเฉพาะในส่วนของทีมเขียนบทภาษาจีนของซีรีส์ จำนวน 2 คน 2) กลุ่มผู้ที่มีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมในพื้นที่ย่านเมืองเก่าภูเก็ต จำนวน 4 คน 3) กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่มีบทบาท ที่มีการรับรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ดำเนินและดำรงในชีวิตประจำวันของชาวภูเก็ต จำนวน 2 คน และ 4) กลุ่มคนผู้ที่เป็นครูสอนภาษาจีนในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่า จากข้อมูลทางกายภาพหลายด้านของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น เพศ อายุ อาชีพ สัญชาติ รวมถึงความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนและประสบการณ์จากกลุ่มอาชีพและความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในจังหวัดภูเก็ต สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่ามีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยนี้อย่างแน่นอน

2) ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นจีน จังหวัดภูเก็ต

ผลสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์เป็น 5 ด้าน ดังนี้

(1) ความรู้ด้านประวัติความเป็นมาภูเก็ต (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-4,7-9) การอพยพของชาวจีนฮกเกี้ยนมายังภูเก็ตในช่วงศตวรรษที่ 19 มีจุดเริ่มต้นที่เชื่อมโยงกับบริบททางภูมิรัฐศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเส้นทางการค้าทางทะเลในยุคที่สยามยังเป็นศูนย์กลางการค้าสำคัญ ชาวจีนฮกเกี้ยนซึ่งมีพื้นเพจากมณฑลฝูเจี้ยน ได้เดินทางผ่านเส้นทางค้าขายมุ่งลงใต้ เข้าสู่ท่าเรือปัตตานี จากนั้นกระจายเข้าสู่พื้นที่สำคัญในภาคใต้ของไทย เช่น สงขลา ตรัง พังงา และภูเก็ต โดยเฉพาะภูเก็ตซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรแร่ดีบุกอุดมสมบูรณ์ กิจกรรมการทำเหมืองแร่ในภูเก็ตในสมัยนั้น จึงเป็นแรงดึงดูดหลักในการอพยพเข้ามาของชาวจีน โดยชาวจีนเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำงานในเหมืองเท่านั้น แต่ยังตั้งรกราก สร้างชุมชน วัด อาม และโรงเรียน ซึ่งกลายเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยเชื้อสายจีนในภูเก็ตมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ชาวจีนฮกเกี้ยนจะทราบดีว่าพิพิธภัณฑสถานภูเก็ตไทยหัวถือเป็นสถานที่สำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราวการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนฮกเกี้ยนในภูเก็ต โดยจัดแสดงนิทรรศการที่ครอบคลุมทั้งประวัติการอพยพ รูปแบบการใช้ชีวิต ความเชื่อ ภาษา และศิลปวัฒนธรรมของชาวจีนในอดีต อาคารของพิพิธภัณฑสถานซึ่งเดิมเคยเป็นโรงเรียนจีน "ไทยหัว" ยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของการศึกษาในการรักษาภาษาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีนในภูเก็ตได้อย่างเด่นชัด

(2) ความรู้ด้านวัฒนธรรมและประเพณี (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-9) สามารถสังเคราะห์ได้ว่า วิถีชีวิตของชาวจีนฮกเกี้ยนที่ตั้งรกรากในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอันดามันของไทย เช่น ภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีลักษณะร่วมบางประการกับชาวจีนโพ้นทะเลในป็นัง มะละกา และสิงคโปร์ โดยเฉพาะกลุ่ม “เปรานากัน” (Peranakan หรือ Baba-Nyonya) ซึ่งเป็นลูกหลานของชาวจีนที่ผสมผสานวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมมลายูและท้องถิ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความเหมือนเหล่านี้สามารถสังเกตได้ในหลายมิติ เช่น ด้านอาหาร การปรุงอาหารมีการใช้วัตถุดิบพื้นถิ่นผสมกับเทคนิคการทำอาหารจีน เช่น แกงไตปลาใส่หมูฮ้อง ขนมเต้าส้อ หมี่หุ้น หมี่ฮกเกี้ยน ฯลฯ หรือจะเป็นด้านการแต่งกาย ในงานพิธีหรือเทศกาลต่าง ๆ เช่น กินเจ หรือแต่งงาน นิยมสวมชุดแบบจีนที่มีการดัดแปลงให้เข้ากับอากาศร้อนชื้น เช่น ผ้าจีน ผ้าไหมจีนปักลวดลายแบบท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งประเพณีนิยมที่ขึ้นชื่อที่สุดของชาวจีนภูเก็ต อย่างเทศกาลกินเจของภูเก็ตในเดือนสิบ ถือเป็นประเพณีสำคัญที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและแตกต่างจากการกินเจในที่อื่น ๆ ของประเทศไทย โดยมีที่มาจากคณะจีวจีนฮกเกี้ยนที่เดินทางมาทำบุญและรักษาโรคระบาดในอดีต เทศกาลนี้ไม่เพียงสะท้อนความเชื่อในเรื่องเทพเจ้าและการชำระล้างจิตใจเท่านั้น แต่ยังเป็นเวทีในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน พิธีกรรมที่เห็นได้ในช่วงเทศกาลกินเจ เช่น การแห่พระ การทรงเจ้า การเดินลุยไฟ ล้วนเป็นวัจนปฏิบัติที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์สูง และสะท้อนถึงการรักษาอัตลักษณ์ผ่านพิธีกรรมในพื้นที่สาธารณะอย่างชัดเจน

(3) ความรู้เกี่ยวกับชุมชนชาวจีน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-10) ชี้ให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนชาวจีนในภูเก็ต ซึ่งมีระบบคุณค่าและวิถีชีวิตที่ยึดโยงกับรากเหง้าทางวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็ง แม้จะอยู่ในดินแดนห่างไกลจากมาตุภูมิ อีกหนึ่งในพฤติกรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตแบบนี้ คือ การเลือกส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อที่ **ป็นัง** แทนที่จะเป็นกรุงเทพฯ ในอดีต ซึ่งไม่ได้เกิดจากเหตุผลทางภูมิศาสตร์เพียงอย่างเดียว แต่สะท้อนให้เห็นถึง “ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม” กับชุมชนจีนในป็นังที่มีรากเหง้าเดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยน การศึกษาที่ป็นังจึงเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิตแบบจีนโพ้นทะเลที่มีความกลมกลืนกับบริบทของตนเองมากกว่าวัฒนธรรมไทยภาคกลาง และสิ่งหนึ่งที่พบเห็นได้บ่อยในบ้านของชาวจีนภูเก็ตคือ “**ป้ายแสดงถิ่นกำเนิด**” หรือชื่อหมู่บ้านดั้งเดิมในจีน เช่น มณฑลฝูเจี้ยน เมืองฉงอู่ เมืองฉางเล่อ ฯลฯ ป้ายเหล่านี้มักตั้งอยู่ในจุดสำคัญของบ้าน เช่น บริเวณหิ้งบรรพบุรุษ หรือหน้าทางเข้า เปรียบเสมือนเครื่องหมายของความภาคภูมิใจในเชื้อสาย และเป็นการธำรงรากทางวัฒนธรรมผ่านพื้นที่ภายในครัวเรือน และการแสดงออกในลักษณะนี้ไม่เพียงเป็นเรื่องของ “ความจำ” (memory) ทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการผลิตอัตลักษณ์ซ้ำผ่าน “**วัจนปฏิบัติในพื้นที่**” ที่เชื่อมโยงตัวตนของปัจเจกบุคคลกับประวัติศาสตร์ร่วมของตระกูล

(4) ความรู้เกี่ยวกับภาษาจีน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-10) ภาษาฮกเกี้ยน ไม่ได้เป็นเพียงแค่ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของชาวจีนโพ้นทะเลยุคบุกเบิกเท่านั้น หากแต่เป็น มรดกทางวัฒนธรรม ที่ยังคงดำรงอยู่ในวิถีชีวิตของชาวจีนภูเก็ตอย่างแนบแน่น แม้เวลาจะผ่านไปหลายชั่วอายุคน ภาษาฮกเกี้ยนในภูเก็ตมีจุดเริ่มต้นจากแรงงานจีนที่อพยพเข้ามาทำเหมืองแร่และค้าขายในภูมิภาคนี้ตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา โดยส่วนใหญ่มาจากมณฑลฝูเจี้ยน (Fujian) ทางตอนใต้ของจีน เมื่อกลุ่มชาวจีนเหล่านี้ตั้งถิ่นฐานถาวร พวกเขาได้นำภาษาแม่เข้ามาใช้ทั้งในครัวเรือน วัด ศาลเจ้า และตลาด ซึ่งทำให้ภาษาฮกเกี้ยนกลายเป็น ภาษาชุมชน ที่สื่อสารกันอย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน แม้ในปัจจุบันการใช้ภาษาฮกเกี้ยนจะลดน้อยลงในกลุ่มคนรุ่นใหม่ แต่ภาษานี้ยังคงมีบทบาทสำคัญในหมู่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ เรียกชื่ออาหาร เครื่องปรุง และวัตถุติดพื้นบ้าน เช่น “หม้อฮกเกี้ยน” “เต้าหู้หันเตา” “โอยัก” (น้ำเต้าหู้) ฯลฯ ซึ่งไม่เพียงสะท้อนรากวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นการอนุรักษ์ “ความจำทางภาษา” (linguistic memory) ที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านครัวเรือน ภาษาฮกเกี้ยนจึงทำหน้าที่เป็น พื้นที่เชิงสัญลักษณ์ ที่เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน และช่วยธำรงความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจีนโพ้นทะเลในภูเก็ต แม้ในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

(5) ด้านอื่นๆ เช่น สถาปัตยกรรม (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-4,7-9) ได้กล่าวถึงบ้านเรือนและอาคารต่างๆ ในย่านเมืองเก่าภูเก็ตว่าแสดงถึงการผสมผสานของวัฒนธรรมจีน-โปรตุเกสอย่างชัดเจน อาคารส่วนใหญ่มีรูปแบบ “**ซิโน-โปรตุเกส**” (Sino-Portuguese) ที่มีโครงสร้างเป็นแบบตะวันตก เช่น หน้าต่างโค้ง ประตูไม้บานคู่ ผสมผสานกับลวดลายจีน เช่น กระเบื้องมังกร ลวดลายดอกไม้จีน หรือสิ่งโตหินซึ่งต่างจากสไตล์จีนดั้งเดิมในเมืองจีน ทำให้นักศึกษาจีนบางคนสับสนและคิดว่าไม่เหมือนกับที่เห็นในซีรีส์ สิ่งเหล่านี้ทำหน้าที่เป็น “**วัจนปฏิบัติที่ไม่มีคำพูด**” (non-verbal discourse practice) ที่สะท้อนรากเหง้าทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ของชาวจีนโพ้นทะเลที่เข้ามาตั้งรกรากในภูเก็ต นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ซึ่งเป็นทั้งครูสอนภาษาจีน เป็นลูกศิษย์ที่อยู่กับ อ้าม (ศาลเจ้าจีน) มาตั้งแต่เด็ก กล่าวถึงสถาปัตยกรรมอ้ามว่าเป็นอีกหนึ่งรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่ปรากฏอย่างชัดเจนในพื้นที่เมืองเก่าภูเก็ต โดยผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7-9 เน้นย้ำว่าอ้ามไม่ได้เป็นแค่สถานที่ทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ภาษาจีนอย่างต่อเนื่องในการประกอบพิธีกรรม เช่น การใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนในเทศกาลถือศีลกินเจ ซึ่งวัจนปฏิบัติในพื้นที่เหล่านี้จึงสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างภาษา พิธีกรรม และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ร่วมกันสร้างอัตลักษณ์จีน-ไทยอย่างแนบแน่น

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนท้องถิ่นของชาวภูเก็ตในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ผลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ลักษณะเด่นของซีรีส์ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าซีรีส์เรื่องแปลรักฉันด้วยใจเธอสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้คนจีนโดยเฉพาะวัยรุ่นทุกเชื้อชาติ ศาสนา อยากมาเที่ยวและศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมที่ภูเก็ตมากขึ้น เพื่อตามรอยบรรพบุรุษของตนเอง และซีรีส์เรื่องนี้ยังได้สะท้อนอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของคนภูเก็ตได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์การเข้ามาของชาวจีนในภูเก็ต บทบาทในการขุดเหมืองแร่ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแท้จริง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7) กล่าวว่าฉากที่เล่นละครจีนในโรงเรียน คือศาลเจ้า ที่ตัวเองไปใช้ชีวิตอยู่ในทุกๆ วัน หรือแม้กระทั่งฉากที่ต้องไปลาศาลเจ้า เพื่อจะเดินทางไปเรียนต่อมหาวิทยาลัยไกลบ้าน ทุกอย่างเหมือนกับในชีวิตจริงที่ตัวเองทำมาทั้งหมดเลย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6-8) กล่าวว่าการมีศูนย์วัฒนธรรมหรือพิพิธภัณฑ์ที่อธิบายรายละเอียดเบื้องหลังประเพณีเหล่านี้ จะช่วยสร้างความเข้าใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนให้หันมาสนใจศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมภูเก็ตมากขึ้น

ซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องราวรักวัยรุ่น หากแต่ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่สื่อกลาง” ที่เชื่อมโยงผู้ชม โดยเฉพาะชาวจีนรุ่นใหม่กับอดีตทางวัฒนธรรม และ “อัตลักษณ์กลุ่ม” (group identity) ของชาวจีนโพ้นทะเลในภูเก็ต ผ่านการเล่าเรื่องที่ใช้ “วัจนปฏิบัติ” และ “การกระทำผ่านภาษา” (speech acts) ในบริบทที่มีความหมายทางวัฒนธรรม ตามแนวคิดของนักภาษาศาสตร์สังคมอย่าง Pierre Bourdieu หรือ Judith Butler อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่ “มีอยู่โดยกำเนิด” แต่เป็นสิ่งที่ถูก “แสดงออก” หรือ “กระทำซ้ำ” ผ่านภาษาและพฤติกรรมในบริบทสังคม (Identity as performed and constructed). ในกรณีนี้ซีรีส์ได้นำเสนอการแสดงออกของอัตลักษณ์เชิงชาติพันธุ์จีนในพื้นที่ภูเก็ต ผ่านวัตถุ ภาษา สถาปัตยกรรม และพิธีกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น ฉาก ลาศาลเจ้าเพื่อเดินทางไปเรียนต่อ หรือ การเล่นละครจีนในโรงเรียน ไม่ได้เป็นเพียงภาพในเรื่องสมมติ แต่เป็น “วัจนปฏิบัติประวัติศาสตร์” (historical discursive practice) ที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของความเชื่อ วัฒนธรรม และระบบคุณค่าที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางคน (เช่น คนที่ 7) ยืนยันว่าฉากเหล่านั้น “ตรงกับชีวิตจริง” ของตน — นั่นคือ ภาพแทนความทรงจำส่วนบุคคลได้ถูกสร้างซ้ำในพื้นที่สาธารณะผ่านซีรีส์

2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5-7) หากต้องการสื่อสารและเชื่อมโยงวัฒนธรรมไทย-จีนในภูเก็ตให้คงอยู่ตลอดไป สิ่งสำคัญ คือ ต้องเน้นย้ำเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่สวยงามของภูเก็ต นอกจากนี้ ควรนำเสนอเรื่องราววัฒนธรรมไทยดั้งเดิม เช่น ประวัติศาสตร์การต่อสู้ป้องกันเมืองของท้าวเทพกระษัตรีท้าวศรีสุนทร เพิ่มเติมเข้าไปด้วย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6,8-9) กล่าวว่าจุดเด่นและเอกลักษณ์ของภูเก็ตที่ไม่ได้ถูกนำเสนอในซีรีส์ คือ ประเพณี "เทศกาลกินเจ" ซึ่งเป็นเทศกาลสำคัญที่มีการสืบทอดมานานของคนภูเก็ต จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวภูเก็ต ลูกเล็กเด็กแดง ไม่ว่าจะเป็นคนยุคไหน ซึ่งแทบแยกไม่ออก แต่ในซีรีส์ไม่ได้กล่าวถึงเลย กล่าวโดยสรุปคือ การนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และการดำรงชีวิตดั้งเดิมของภูเก็ตอย่างลึกซึ้ง จะทำให้เกิดความเข้าใจและรักชมารดกวัฒนธรรมไว้ได้อย่างยั่งยืน

4.2 มุมมองด้านข้อมูลพื้นหลังเกี่ยวกับการผลิต เขียนบทซีรีส์

ผลการสัมภาษณ์และผลจากเวทีสนทนากลุ่มหลายสถาบัน หลายหลายสื่อเกี่ยวกับซีรีส์เรื่องนี้ พบว่า ทีมผู้สร้างและทีมเขียนบทภาษาจีนมีการศึกษาค้นคว้าและได้ตัดสินใจเลือกโลเคชันถ่ายทำเป็นจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากเป็นจังหวัดสถานที่ท่องเที่ยวใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย มีความชัดเจนและโดดเด่นในด้านพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีมิติของการทำหนัง ซีรีส์เข้าไปผสมผสานให้เกิดความใกล้ชิดกับคนดูคนชมมากขึ้น จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ทีมงานใช้กลวิธีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1) การออกแบบตัวละครที่มีมิติและพัฒนาการ โดยทีมงานเล่าว่าออกแบบตัวละครหลักให้มีความ “เป็นมนุษย์” คือไม่สมบูรณ์แบบแต่มีความลึก มีแรงจูงใจ มีบาดแผล และเติบโตจากสิ่งเหล่านั้น เช่น ตัวละครพระเอก เต๋ ตัวละครที่ภายนอกดูเข้มแข็ง มั่นใจ แต่ภายในกลับเต็มไปด้วยความเปราะบาง ความกดดันจากครอบครัวจีนที่มีความคาดหวังสูง เป็นตัวแทนของเยาวชนจีนภูเก็ตที่อยู่ท่ามกลางรอยต่อของวัฒนธรรม “เก่า” กับ “ใหม่” หรือตัวละครนายเอกอย่าง โอ้เอ๋ว ตัวแทนของเยาวชนที่พยายามค้นหาตัวเองท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม การตั้งชื่อเขาด้วยชื่อของ “ขนมพื้นเมืองจีน-ภูเก็ต” ก็มีเจตนาเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสะท้อนความเชื่อมโยงของรากเหง้าและการแปรเปลี่ยนในสังคมร่วมสมัย ซึ่งการออกแบบพัฒนาการของตัวละครจึงไม่ได้เน้นเพียงมิติของความรัก แต่ยังสอดแทรกการเติบโตทางอารมณ์ การเผชิญหน้ากับความคาดหวังของครอบครัว ความเป็นชาย ความเป็นคนจีน และความเป็นคนรุ่นใหม่ที่ต้องนิยามตัวเองในสังคมที่มีกรอบวัฒนธรรมเข้มข้น

2) การสะท้อนอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จีนในภูเก็ต ทีมงานให้ข้อมูลและเล่าว่า ผ่านการเล่าเรื่อง การสอดแทรกเนื้อหาความรู้ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ จีนไว้ในเรื่องราวการนำเอาโครงเรื่องวรรณคดีจีน นิทานพื้นบ้าน มาดัดแปลงเป็นบทละคร การผสมผสานแนวเรื่องดราม่า ตลก และสอดแทรกเนื้อหาสาระรอบด้าน ทีมงานให้ข้อมูลว่าตั้งใจนำเสนอวัฒนธรรมจีนภูเก็ตไม่ใช่เพียง “ภาพประกอบฉาก” แต่เป็น “แก่น

เนื้อเรื่อง” ที่ขับเคลื่อนพฤติกรรมตัวละคร และสะท้อนรากวัฒนธรรมผ่านประสบการณ์ชีวิต เช่น การไหว้เจ้า ลาศาล การเข้าร่วมประเพณีกินเจ ซึ่งประเพณีเหล่านี้ล้วนถูกใช้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของตัวละคร นอกจากนี้ ยังมีการแสดงใจในโรงเรียนซึ่งไม่ใช่เพียงกิจกรรม แต่เป็นพื้นที่ของการเจออัตลักษณ์ตนเองของแต่ละ ผู้ที่เคย ปฏิเสธวัฒนธรรมดั้งเดิม หรือกระทั่งการใช้ภาษาจีนฮกเกี้ยนในชีวิตประจำวันของตัวละครผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการ ช่วยสะท้อนความสัมพันธ์เชิงรุ่นระหว่างวัย (intergenerational identity) และสร้างพื้นฐานทางภาษา หรือ วัจนปฏิบัติของชุมชน

3) การผสมผสานภาษาไทย ภาษาจีนกลาง และภาษาฮกเกี้ยน ทีมงานให้ข้อมูลสำคัญว่า ในซีรีส์ แพลร์รักฉันด้วยใจเธอ นั้นภาษาไม่ได้เป็นเพียง “เครื่องมือสื่อสาร” แต่ถูกใช้เป็น “สัญลักษณ์แห่งตัวตน” และ “พาหะของวัฒนธรรม” ที่เชื่อมโยงระหว่างตัวละคร ผู้ชม และบริบททางประวัติศาสตร์ของภูเก็ตอย่าง หลากหลาย เช่น ภาษาฮกเกี้ยน มักปรากฏในบทสนทนาระหว่างตัวละครสูงวัย เช่น ปู่ ย่า หรือผู้ดูแลศาลเจ้า โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึงอาหาร ประเพณี หรือความเชื่อ เป็นการยืนยันถึงร่องรอยของวัจนปฏิบัติของกลุ่มชาติพันธุ์จีนที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน ภาษาจีนกลาง ถูกใช้ในฉากที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสื่อสารอย่างเป็นทางการ หรือบทพูดของตัวละครที่มีการศึกษา หรือมาจากต่างประเทศ (จีน, สิงคโปร์ ฯลฯ) ซึ่งช่วยสะท้อนมิติสมัยใหม่ และความเป็นสากลของตัวละคร ภาษาไทย ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโลกท้องถิ่นกับโลกภายนอก ตัวละคร หลักที่เติบโตในภูเก็ตใช้ภาษาไทยปนกับภาษาฮกเกี้ยนเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนความเป็น ไฮบริดของอัตลักษณ์ และการสลับเปลี่ยนภาษาตามบริบทและบุคคลที่สื่อสาร จึงไม่ใช่แค่เรื่องความจริงเท่านั้น แต่ยังเป็นการยืนยันถึง “ความหลากหลายทางภาษา (linguistic diversity)” ที่ดำรงอยู่ในภูมิภาคนี้มา ช้านาน รวมถึงการใช้สำนวนสุภาษิต คำพังเพย เพื่อแสดงวัฒนธรรมและสร้างอารมณ์ในการชมละคร การใช้ ศิลปะการแปลเพื่อถ่ายทอดความหมายข้ามวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง

4) การใช้ชีวิตประจำวันเป็นพื้นที่วางอัตลักษณ์ ในแต่ละตอนของซีรีส์ เราใช้ชีวิตประจำวันของตัวละครเป็นช่องทางแสดงออกอัตลักษณ์จีนอย่างแนบเนียน เช่น ฉากในครัวที่พูดถึงอาหารจีน-ภูเก็ต ด้วยภาษาฮกเกี้ยน ฉากในโรงเรียนที่นักเรียนต้องแต่งชุดจีว/ชุดพื้นเมืองเพื่อร่วมงานเทศกาล หรือแม้กระทั่งฉากที่ตัวละครพูดถึงความฝันที่จะ “ไปเรียนปิ้งย่างแทนกรุงเทพ” เพราะรู้สึกใกล้ชิดกับวัฒนธรรมมากกว่า ฉากเหล่านี้เป็นวัจนปฏิบัติที่ยืนยันว่า “ความเป็นจีน” มิใช่สิ่งสืบทอดทางสายเลือด แต่เป็นสิ่งที่ถูก กระทำซ้ำ ผ่านภาษา พิธีกรรม และปฏิสัมพันธ์ในสังคม นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศและฉากต่างๆ การออกแบบฉากและบรรยากาศให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมจีนหรือสังคมไทย-จีน การใช้ดนตรี เครื่องแต่งกาย งานศิลปะจีน เพื่อสร้างกลิ่นอายวัฒนธรรม รวมถึงการเลือกถ่ายทำในสถานที่จริง เพื่อความสมจริงและเสมือนนำผู้ชมย้อนเข้าไปสู่เรื่องราวเหล่านั้นด้วย

จึงกล่าวได้ว่ามุมมองจากทีมงานผู้ผลิตซีรีส์นี้ ได้สะท้อนการผลิตสื่อร่วมสมัยที่ตระหนักถึงบริบทของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง โดยทีมผู้สร้างได้ออกแบบตัวละคร

ฉาก และภาษาที่แสดงให้เห็นถึง “วาทปฏิบัติ” ของกลุ่มชาติพันธุ์จีนในภูเก็ต ผ่านประสบการณ์ชีวิตประจำวันของตัวละคร การใช้ภาษาไทย จีนกลาง และภาษาฮกเกี้ยนอย่างมีนัยเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงพิธีกรรม ความเชื่อ และความทรงจำร่วมทางประวัติศาสตร์เข้ากับการเติบโตของตัวละคร จึงทำให้ซีรีส์เรื่องนี้มิใช่เพียงผลิตภัณฑ์บันเทิง แต่เป็นพื้นที่ของการต่อรองอัตลักษณ์ และการกระทำซ้ำเชิงวัฒนธรรมที่มีชีวิตอยู่จริงในสังคมร่วมสมัย ทั้งนี้ แนวคิดของวาทปฏิบัติศาสตร์ (historical discourse practice) และอัตลักษณ์ในฐานะสิ่งที่ถูก “ทำให้เป็น” (identity as performance) ช่วยให้เข้าใจกลยุทธ์เชิงสื่อที่แฝงอยู่ในการออกแบบเนื้อหาอย่างมีเป้าหมายทางสังคมและวัฒนธรรม.

บทที่ 5

สรุป วิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีนที่ปรากฏในซีรีส์ "แปลรักฉันด้วยใจเธอ" ผ่านมุมมองการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษาจีน

ผลการวิจัย พบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาถิ่น (สกเกี้ยน) ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนในหลายมิติ ดังนี้

1.1 ภาษาพูด (口语) ภาษาพูดในซีรีส์สะท้อนลักษณะการสื่อสารที่ตรงไปตรงมาและมีนัยยะเชิงวัฒนธรรม เช่น ประโยค “可以吗? keyi ma (ได้ไหม?) 可以! keyi (ได้)” ซึ่งแม้จะเป็นประโยคสั้น ๆ แต่ช่วยบ่งบอกในการสนทนา มีความหมายตรงคือขออนุญาต และตอบรับได้ และยังมีความหมายลึกซึ้งในบริบทต่าง ๆ ทั้งการขออนุญาต การยินยอม หรือการแสดงความเห็นชอบ แสดงให้เห็นลักษณะตรงไปตรงมา นอกจากนี้ยังพบการใช้คำหรือสำนวนที่มีนัยเชิงลบ และใช้ในการดูต่ำ ประณาม ตู้อก บอกถึงการใช้อัยยคำรุนแรง ไม่สุภาพในการแสดงความรู้สึก เช่น “敌人 di ren (ศัตรู) “帮倒忙 bang dao mang” (ช่วยแต่ทำให้แย่ลง) “愚蠢不识抬举 yu cun bushi tai ju” (โง่ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง) ซึ่งสะท้อนค่านิยมการรักษาหน้า (Face-saving) ของวัฒนธรรมจีน หากมีการเสียหน้า มักจะมีการโต้เถียงหรือใช้อัยยคำรุนแรงเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งประเด็นนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมาและการรักษาหน้าในวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ทางวัจนปฏิบัติที่เด่นชัด

1.2 ภาษาเขียน (书面语) ภาษาเขียนในซีรีส์สะท้อนความสำคัญของมิติด้านจิตใจในวัฒนธรรมจีนผ่านคำศัพท์ที่มีคำว่า “心 xin” (หัวใจ/ใจ) เป็นส่วนประกอบ เช่น “放心 fang xin” (ไม่กังวล) “担心 dan xin” (กังวล) “关心 guan xin” (ห่วงใย) “信心 xin xin” (เชื่อมั่น) “伤心 shang xin” (เสียใจ) คำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการให้คุณค่ากับอารมณ์และความรู้สึกภายในใจ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมจีนที่เน้นการแสดงออกทางจิตใจผ่านภาษาที่มีเอกลักษณ์ การใช้ภาษาประเภทประกาศชี้แจง (expressives) ในลักษณะนี้ยังสะท้อนถึงความละเอียดอ่อนในการสื่อสารของชาวจีน ที่มักแสดงความรู้สึกผ่านอัยยคำที่มี

ความหมายลึกซึ้ง สะท้อนความสำคัญของมิติด้านจิตใจในวัฒนธรรมจีน มีความหมายถึงอารมณ์และความรู้สึกประเภทต่างๆ เป็นวิธีการพูดซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวจีน

1.3 ภาษาถิ่น (方言) (ภาษาถิ่นฮกเกี้ยน) ภาษาถิ่นฮกเกี้ยนที่ปรากฏในซีรีส์ เช่น “德 de” (เต๋อ) “南哥福建麵 nan ge Fujian mian” (ก้วยเตี้ยฮกเกี้ยนหนานเกอ) “欧儿 ou er” (โอเอ๋อ) สะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของชุมชนจีนในภูเก็ต คำว่า “德 de” นอกจากจะเป็นชื่อพระเอก ยังมีความหมายเชิงคุณธรรม ซึ่งสะท้อนค่านิยมการตั้งชื่อที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะนิสัย ส่วนคำว่า “欧儿 ou er” เป็นคำเรียกที่แสดงถึงความน่ารักและความสัมพันธ์อันใกล้ชิดในครอบครัว การใช้ภาษาถิ่นในซีรีส์นี้ไม่เพียงแต่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางภาษาของชุมชนจีนภูเก็ต แต่ยังสะท้อนสะท้อนอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมจีนในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการให้คุณค่ากับจิตใจ ความเคารพผู้อาวุโสและท้องถิ่น ตลอดจนการรักษาหน้าและการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทยในพื้นที่ดังกล่าว

ภายใต้บริบทการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจีน – ไทย จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานที่ถ่ายทำซีรีส์ พบว่าซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ มีลักษณะที่โดดเด่นในการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย การใช้ภาษาถิ่นฮกเกี้ยนและการนำเสนอวิถีชีวิตของชุมชนจีนในภูเก็ต การใช้ชื่อสถานที่และชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น “南哥福建麵 nan ge Fujian mian” (ก้วยเตี้ยฮกเกี้ยนหนานเกอ) ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชนจีนในไทย นอกจากนี้ การใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก เช่น การใช้คำว่า “心 xin” (หัวใจ/ใจ) เพื่อสื่อสารอารมณ์และความรู้สึก ยังสะท้อนถึงการสื่อสารที่คำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมของทั้งชาวจีนและชาวไทย ดังนั้นจะเห็นว่าซีรีส์นี้ไม่เพียงแต่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนผ่านการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาถิ่น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทยได้อย่างลึกซึ้ง ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจทั้งวิถีชีวิตและค่านิยมทางวัฒนธรรมของชุมชนจีนในจังหวัดภูเก็ตของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

2. อัตลักษณ์ด้านองค์ประกอบวัฒนธรรมจีน

ผลการวิจัย พบว่าซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนผ่านค่านิยม ความเชื่อ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร การผสมผสานวัฒนธรรมจีน มลายู และไทย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านค่านิยม (In terms of values) ค่านิยมรักศักดิ์ศรี ชื่อเสียง กลัวเสียหน้า วัฒนธรรมจีนให้ความสำคัญกับการรักษาหน้าตาและชื่อเสียง ตัวอย่างเช่น แม่ของ“เต๋” (จี๋ส่วย) แสดงความภูมิใจในความสำเร็จของลูกชายต่อสาธารณะ และจัดงานฉลองเพื่อแสดงความสำเร็จของลูก สะท้อนถึงค่านิยมการรักศักดิ์ศรีและกลัวเสียหน้าที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมจีน ค่านิยมรักครอบครัว เน้นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัว เช่น พี่ชายของ“เต๋” (โก๋หั่น) ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจ“เต๋” รวมถึงแม่ที่แสดงความภาคภูมิใจในตัวลูก สะท้อน

ถึงค่านิยมการรักครอบครัวและการเสียสละเพื่อคนในตระกูล ซึ่งตัวละครในซีรีส์ได้รับการออกแบบให้สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนในภูเก็ตอย่างชัดเจน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3-5)

2.2 ด้านความเชื่อของชาวจีนโพ้นทะเล (Beliefs of overseas Chinese) ความเชื่อเรื่องโຕະพระในบ้าน ชาวจีนโพ้นทะเลในซีรีส์ยังรักษาความเชื่อในการบูชาเทพเจ้า เช่น การตั้งโຕະพระบูชาเทพเจ้ากวนอูเพื่อความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ความเชื่อเรื่องโชคกลาง ความเชื่อเรื่องโชคกลางยังคงปรากฏในชีวิตประจำวัน เช่น การก้าวเท้าซ้ายเพื่อเสริมความมั่นใจ และการกินมะพร้าวหลังไหว้เจ้าเพื่อความเป็นสิริมงคล สะท้อนถึงการผสมผสานวัฒนธรรมจีนและไทย ซีรีส์ใช้การเล่าเรื่องที่เน้นการนำเสนอประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตท้องถิ่นของภูเก็ต ทำให้ผู้ชมเข้าใจวัฒนธรรมจีนในภูเก็ตได้อย่างลึกซึ้ง การเล่าเรื่องยังช่วยให้ผู้ชมเห็นถึงการผสมผสานวัฒนธรรมต่าง ๆ ในสังคมภูเก็ต เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และการรักษาประเพณีต่าง ๆ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4-6)

2.3 ด้านสถาปัตยกรรม (Architectural aspect) อาคารแบบซิโน - โปรตุเกส ซีรีส์ถ่ายทำในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีสถาปัตยกรรมแบบซิโน - โปรตุเกสที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและยุโรป ศาลเจ้า (อ๋าม) ศาลเจ้าเป็นสถานที่สำคัญสำหรับการประกอบพิธีกรรมและสักการะเทพเจ้า เช่น ศาลเจ้าแสงธรรม ซึ่งเป็นศาลเจ้าประจำตระกูลของ“เต้” สะท้อนถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมจีนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซีรีส์สร้างบรรยากาศที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมจีนในภูเก็ตผ่านสถานที่ต่าง ๆ เช่น ศาลเจ้า อาคารแบบซิโน - โปรตุเกส และร้านอาหารท้องถิ่น การสร้างบรรยากาศยังช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงวิถีชีวิตและประเพณีของชาวจีนโพ้นทะเลในภูเก็ตได้อย่างชัดเจน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1-4)

2.4 ด้านการแต่งกาย (In terms of dress) ซีรีส์แสดงการแต่งกายที่สะท้อนพหุวัฒนธรรม เช่น ชุดบาบ๋า ย่าหยา ของแม่ “เต้” ในวันปกติ ในวันพิเศษ หรือตามเทศกาลต่างๆ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีน มลายู และไทย แสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของชาวภูเก็ต (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

2.5 ด้านอาหาร (Food) บะหมี่ฮกเกี้ยน อาหารจีนฮกเกี้ยนที่ปรากฏในซีรีส์ผ่านร้านบะหมี่ฮกเกี้ยนของแม่ “เต้” สะท้อนวัฒนธรรมการค้าขายและอาหารท้องถิ่นของชาวจีนโพ้นทะเลในภูเก็ต โอ้เอ๋ว ขนมหวานท้องถิ่นของภูเก็ตที่ได้รับอิทธิพลจากชาวจีนฮกเกี้ยน กลายเป็นสัญลักษณ์ของภูเก็ตที่นักท่องเที่ยวต้องลอง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8-9)

ซีรีส์ปลารักฉันด้วยใจเธอ สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลผ่านค่านิยม ความเชื่อ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร การผสมผสานวัฒนธรรมจีน มลายู และไทยได้อย่างลงตัวและเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ในซีรีส์ยังช่วยให้ผู้ชมเข้าใจวัฒนธรรมพหุสังคมของจังหวัดภูเก็ตและชาวภูเก็ตได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

3. บทบาทของซีรี่ย์ในบริบทการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน

ซีรี่ย์แปลรักฉันด้วยใจเธอ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน ผ่านการนำเสนอองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีความลึกซึ้ง ดังนี้

3.1 การนำเสนอวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลอย่างละเอียด (A detailed presentation of overseas Chinese culture) ซีรี่ย์นำเสนอวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลผ่านค่านิยม ความเชื่อ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจวิถีชีวิตและรากเหง้าของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดภูเก็ต เช่น การเน้นความสำคัญของครอบครัว การบูชาเทพเจ้า และการรักษาประเพณีต่าง ๆ

3.2 การผสมผสานวัฒนธรรมจีน ไทย และมลายู (A fusion of Chinese, Thai and Malay cultures) ซีรี่ย์แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานวัฒนธรรมจีน ไทย และมลายู ผ่านการแต่งกาย อาหาร และวิถีชีวิตประจำวัน เช่น ชุดบาบ๋า ยาหย่า ที่ผสมผสานวัฒนธรรมจีนและมลายู หรืออาหารท้องถิ่นอย่างบะหมี่ฮกเกี้ยนและไอ้เอ๋ว ที่สะท้อนวัฒนธรรมพหุสังคมของภูเก็ต การผสมผสานนี้ช่วยให้ผู้ชมเห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน

3.3 การสร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง (Creating understanding and acceptance of differences) ซีรี่ย์นำเสนอเรื่องราวของตัวละครที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต แต่ยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเต๋ และเฟื่อน ๆ ที่มาจากต่างวัฒนธรรม แต่ยังเข้าใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การยอมรับความแตกต่างทางเพศและการสนับสนุนจากครอบครัวและเพื่อน ๆ ช่วยส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายในสังคม

3.4 การเผยแพร่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Dissemination of local history and culture) ซีรี่ย์ถ่ายทอดประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของภูเก็ตผ่านสถาปัตยกรรมแบบชิโน - โปรตุเกส และศาลเจ้าที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การค้าขายและความเจริญรุ่งเรืองของภูเก็ตในอดีต

3.5 การสร้างการรับรู้และความสนใจในวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเล (Creating awareness and interest in overseas Chinese culture) ซีรี่ย์สร้างการรับรู้และความสนใจในวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลให้กับผู้ชมทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ การนำเสนอวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลในรูปแบบที่ทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย ช่วยให้ผู้ชมเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้เพิ่มเติม

3.6 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Promotion of cultural tourism) ซีรี่ย์ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต โดยการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว อาหารท้องถิ่น และประเพณีต่าง

ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของภูเก็ต เช่น บะหมี่ฮกเกี้ยนและโอ้เอ๋ว ที่กลายเป็นสัญลักษณ์ของภูเก็ตและดึงดูดนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยดังกล่าว กล่าวโดยรวมคือซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ไม่เพียงแต่สะท้อนอัตลักษณ์ทางภาษา และวัฒนธรรมจีน แต่ยังเป็นสะพานเชื่อมระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทย ผ่านการนำเสนอค่านิยม ความเชื่อ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร การผสมผสานวัฒนธรรมจีน ไทย และมลายูในซีรีส์ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนในสังคมไทย ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ (วันจรัตน์ เดชวิสัย และ ทวนธง ครุฑจ้อน, 2557) นอกจากนี้ ซีรีส์เรื่องนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนโพ้นทะเลให้กับผู้ชมทั้งในและต่างประเทศ

สรุปผลการศึกษา

ซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนได้อย่างชัดเจนผ่านการออกแบบตัวละคร การเล่าเรื่อง การใช้ภาษา และการสร้างบรรยากาศ โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. อัตลักษณ์วัจนปฏิบัติภาษา (Language pragmatics identity)

ซีรีส์ใช้ภาษาจีนท้องถิ่น (ฮกเกี้ยน) ภาษาจีนกลาง และภาษาไทย ในการสื่อสาร สะท้อนถึงวัจนปฏิบัติภาษาจีนที่เชื่อมโยงกับความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวจีนโพ้นทะเลในภูเก็ต การใช้ภาษาจีนท้องถิ่นช่วยให้ผู้ชมเข้าใจถึงรากเหง้าและวัฒนธรรมของชาวจีนโพ้นทะเลได้อย่างแท้จริง

2. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีน (Chinese cultural identity)

ซีรีส์นำเสนอวัฒนธรรมจีนผ่านค่านิยม ความเชื่อ สถาปัตยกรรม การแต่งกาย และอาหาร ตัวอย่างเช่น ค่านิยมรักครอบครัวและการบูชาเทพเจ้า การแต่งกายชุดบาบ๋า ยาหย่า ที่สะท้อนการผสมผสานวัฒนธรรมจีน มลายู และไทย รวมถึงอาหารท้องถิ่นอย่างบะหมี่ฮกเกี้ยนและโอ้เอ๋วที่แสดงถึงวัฒนธรรมพหุสังคมของภูเก็ต

3. บทบาทของซีรีส์ในบริบทการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน (The role of series in the context of Thai-Chinese intercultural communication)

ซีรีส์แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานและการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของวัฒนธรรมจีนและไทย ผ่านการเล่าเรื่องและการสร้างบรรยากาศที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและประเพณีของชาวจีนโพ้นทะเลในภูเก็ต การนำเสนอวิถีชีวิตท้องถิ่นช่วยให้ผู้ชมเข้าใจวัฒนธรรมจีนในภูเก็ตได้อย่างลึกซึ้ง มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทย สร้างความเข้าใจและยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีส่วนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นของภูเก็ตอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากการวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะวัจนปฏิบัติภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในซีรีส์แปลรักฉันด้วยใจเธอ ทำให้เราพบว่า ในปัจจุบันสื่อบันเทิงหลายสื่อสามารถเป็นพื้นที่การเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างมีพลัง โดยเฉพาะในการสะท้อนชีวิตประจำวัน ภาษา และความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นของชุมชนจีนยุคเกิด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อที่แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นมากขึ้น อีกทั้งควรสนับสนุนการบูรณาการองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการสื่อสารเข้าด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของวัจนปฏิบัติในชีวิตประจำวันผ่านสื่อร่วมสมัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

ควรขยายขอบเขตการศึกษาสู่ซีรีส์หรือสื่อบันเทิงที่มีฉากหลังในพื้นที่พหุวัฒนธรรมอื่น ๆ ให้มากขึ้น เช่น ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย นครสวรรค์ ยะลา เบตง หาดใหญ่ ชลบุรี ระยอง อุดรธานี เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการสร้างและสื่อสารอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย นอกจากนี้ควรศึกษาบทบาทของผู้ชม โดยเฉพาะเยาวชนไทย-จีน ว่ารับรู้และตีความวัฒนธรรมในสื่ออย่างไร รวมถึงการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของวัจนปฏิบัติในโลกออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับซีรีส์ เพื่อเข้าใจพลวัตของอัตลักษณ์ในยุคดิจิทัลอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). *สื่อสารมวลชนกับอัตลักษณ์วัฒนธรรม*. เอกสารคำสอนรายวิชา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมหวาน, น. (2557). อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในชุมชนจีนเก่า. *วารสารวัฒนธรรมศึกษา*, 5(1), 125–144.
- จารุณี คงกุล. (2561). วัฒนธรรมข้ามชาติในจังหวัดภูเก็ต. *กระแสวัฒนธรรม*, 18(2), 110-121.
- ฐิติคุณ เพ็ชรกิจ, สัญพร จันทสร, & รัฐวัชร อินทรีย์สังวร. (2563). ภูเก็ตในฐานะทุนทางวัฒนธรรมของซีรีส์ไทยร่วมสมัย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 41(3), 45–66.
- ฐิติคุณ เพ็ชรกิจ และคณะ (2563). อิทธิพลของละคร แพลร์รักฉันด้วยใจเธอ กับการท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ต. *รวมบทความทางวิชาการกิจกรรมท้องถิ่นเล่าเรื่องประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ฐิติคุณ เพ็ชรกิจ. (2565). วัฒนธรรมจีนและซีรีส์วาย. ใน *รวมบทความวิชาการศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน* (น. 160). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ฐิติพร อภิชาติบุตร. (2559). การใช้ภาษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์ในละครโทรทัศน์. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 35(2), 89–107.
- ณัฐมาภรณ์ เดชราช. (2019). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน*. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ณัฐภูมิ มีสกุล. (2562). การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกาหลีผ่านสื่อละครเกาหลี. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 18(2), 206 - 218.
- ดิงาร์ บุญธรรม. (2555). วรรณกรรมไทยจีน: การผสมผสานอัตลักษณ์ในละครโทรทัศน์. *วารสารอักษรศาสตร์*, 39(1), 50–65.
- ดำรง ฐานดี. (2544). *วัฒนธรรมกับการพัฒนา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตี เนื่องจำนงค์. (2562). การสื่อสารวัฒนธรรมผ่านภาพยนตร์และซีรีส์ในประเทศไทย. *วารสารวิจัยสื่อสารมวลชน*, 27(1), 112–129.
- นิลมล ชมหวาน. (2557). สถาปัตยกรรมจีนในเมืองเก่าภูเก็ต. *วารสารภูมิวัฒนธรรม*, 12(2), 125–144.
- นิโลบล วงศ์ภัทรนนท์. (2564). จากตลอดลายมังกร สู่ เลือดข้นคนจาง: การนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 29(2), 76-103.

- บัณฑิต จันทรโรจนกิจ. (2551). ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในสื่อไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 26(1), 35–49.
- ปัทมาสน์ พิณนุกุล, เมตตา ศิริสุข และ ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2564). ภูเก็ต: พื้นที่แห่งการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นจีน. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 19(2), 293–308.
- ประสิทธิ์ ลิปรีชา. (2547). อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ในบริบทโลกาภิวัตน์. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 4(2), 30–50.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เมตตา วิวัฒนากุล. (2548). วัฒนธรรมจีนในสื่อไทย. *วารสารวัฒนธรรมไทย-จีนศึกษา*, 1(1), 1–10.
- ยศสัน ตะสมบัติ. (2551). วัฒนธรรมพื้นบ้านไทย. *มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- รณชัช ทอสกุล. (2563). การอยู่ร่วมของกลุ่มวัฒนธรรมในภูเก็ต. *วารสารสังคมวิทยา*, 14(1), 20–35.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2548). วัฒนธรรมกับการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 23(3), 105–119.
- วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล. (2552). อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม. *วารสารปาริชาติ*, 22(1), 140–152.
- วันจรัตน์ เดชวิสัย และทวนธง ครุฑจ้อน. (2557). วัฒนธรรมจีนในเมืองเก่าภูเก็ต. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 1–12.
- วันจรัตน์ เดชวิสัย และ ทวนธง ครุฑจ้อน. (2557). บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมสืบทอดอัตลักษณ์ชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิเทศศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 4(2), 1–34.
- วันวิสา สันทิจิตรกุล และ นฤมิตร สอดสุข. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อละครโทรทัศน์ไทยในเมือง กวางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน. *การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ*. 4 (1), 301–315.
- วิกรม กรุงแก้ว. (2563). วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาติพันธุ์บาป๋านในจังหวัดฝั่งทะเลอันดามัน. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 22(1). 60–71.
- ศิริพร ภักดีผาสุข. (2550). การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม. *วารสารการศึกษา*, 8(2), 15–30.
- ศิริเพ็ญ อังสิทธิพูนพร. (2556). จิตสำนึกและอัตลักษณ์ชาติพันธุ์. *วารสารจิตวิทยาสังคม*, 9(2), 220–230.
- สุเมธ อาษาสมประสงค์, & Ma Qiang. (2554). ภาพสะท้อนวัฒนธรรมจีนในละครไทย. *วารสารจีนศึกษา*, 12(1), 50–65.
- อมรวิวัฒน์ แท้มพิมาย, นาฏยา พิลางาม, & พิชณรภัช ปิตาทะสังข์. (2564). การเล่าเรื่องเชิงสัญลักษณ์ของซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ”. *วารสารวิทยาการสารสนเทศและเทคโนโลยีประยุกต์*, 3(2), 136–154.
- อมรวิวัฒน์ แท้มพิมาย, นาฏยา พิลางาม และ พิชณรภัช ปิตาทะสังข์. (2564). การเล่าเรื่องเชิงสัญลักษณ์ของซีรีส์ “แปลรักฉันด้วยใจเธอ”. *วารสารวิทยาการสารสนเทศและเทคโนโลยีประยุกต์*, 3(2), 136–154.
- อาภาภรณ์ วงศ์ลักษณ์พันธ์, ชินศักดิ์ ตันติกุล, & วีระ อินพันทัง. (2562). อัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย-จีน.

- วารสารสังคมและวัฒนธรรม*, 10(1), 1–20.
- อาภากรณ์ วงลักษณ์, & คณะ. (2562). แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม. ใน *เอกสารประกอบการสอน*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อินทิรา พงษ์นาค, & ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2558). อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน. *วารสารสังคมศาสตร์*, 11(2), 90–109.

References

- Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford University Press.
- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
- Brown, R., & Gilman, A. (1960). The pronouns of power and solidarity. In T. A. Sebeok (Ed.), *Style in language* (pp. 253–276). MIT Press.
- Hall, E. T. (1976). *Beyond culture*. Anchor Books.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations* (2nd ed.). SAGE Publications.
- Gu, X., & Ong-art, S. (2018). Narrative and culture in Thai and Chinese independent films: A case study of *Mary is Happy*, *Mary is Happy* and *Ne Zha*. *Journal of Private Higher Education Institutions Association of Thailand Under the Patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn*, 24(2), 97–108.
- Samovar, L. A., Porter, R. E., & McDaniel, E. R. (2010). *Communication between cultures* (7th ed.). Wadsworth.
- Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.
- Ting-Toomey, S. (1999). *Communicating across cultures*. Guilford Press.
- Wiwattanakul, M. (2005). Intercultural communication in a globalized world. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(1), 30–40.
- Wood, J. T. (2003). *Interpersonal communication: Everyday encounters* (4th ed.). Wadsworth/Thomson Learning.
- Xinxi, G. (2018). Identity and hybridity in contemporary Chinese diaspora. *Asian Cultural*

Studies, 15(1), 22–35.

Zhang, H. L. (2007). *Intercultural Communication: A Practical Guide*. Beijing Foreign Language Teaching and Research Press.

A Day Magazine. (n.d.). *The hardest brief – EP.08: Director talks “I Told Sunset About You”*. Retrieved from <https://adaymagazine.com/the-hardest-brief-ep-08/>

A Day Magazine. (n.d.). *Journey of “I Told Sunset About You” in Phuket*. Retrieved from <https://adaymagazine.com/journey-i-told-sunset-about-you/>

Podtail. (n.d.). *YNIVERSE Podcast EP.2 – Semiotics in “I Told Sunset About You”*. Retrieved from <https://podtail.com/podcast/yniverse-podcast/--ep2/>

ประวัติผู้วิจัย

คำนำหน้า นางสาวณัฐมาภรณ์ เดชราช

ตำแหน่งทางวิชาการ ๐ ศ. ๐ รศ. ๐ ผศ. ๐ อื่น ๆ

ชื่อ ผู้วิจัย นางสาวณัฐมาภรณ์

นามสกุล ผู้วิจัย เดชราช

ชื่อภาษาอังกฤษ NATCHAPORN

นามสกุลภาษาอังกฤษ DECHRACH

วัน/เดือน/ปีเกิด

ที่อยู่ (บ้าน)

จังหวัด (บ้าน)

รหัสไปรษณีย์(บ้าน)

โทรศัพท์(บ้าน)

แฟกซ์ (บ้าน)

ที่อยู่ (ที่ทำงาน)

จังหวัด (ที่ทำงาน)

รหัสไปรษณีย์(ที่ทำงาน)

โทรศัพท์(ที่ทำงาน)

แฟกซ์ (ที่ทำงาน)

อีเมล

ปริญญาตรี

สาขา ภาษาจีน

ปีที่จบ 2548

สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประเทศไทย

ปริญญาโท
สาขา Chinese Philology
ปีที่จบ 2009
สถาบัน Beijing Language and Culture University
ประเทศ Beijing China

ปริญญาเอก
สาขา Teaching Chinese to Speakers of Other Languages
ปีที่จบ 2019
สถาบัน Shanghai International Studies University
ประเทศ Shanghai China

ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารภายในประเทศ (โปรดระบวรสารที่ตีพิมพ์)

1. Natchaporn Dechrach. (2015). *An analysis of the use of Chinese colloquial pronouns among Thai Students in the country China*. Liberal Arts Journal, Rangsit University. 11 (19).
2. Natchaporn Dechrach. (2019). *A Study of Pragmatics Failure in Using of Thai Language, Intercultural Communication of Chinese Students from Yunnan Financial Economics University, China*. CHOPHAYOM JOURNAL. 30 (1). 165-176.
3. Natchaporn Dechrach. (2019). *The basic idea of improvement intercultural communication competence of Thai students*. Liberal Arts Journal, Rangsit University, 14 (2). 65-81.
4. Natchaporn Dechrach, Piyawan Pengnoraphat and Pat Yodrabham. (2021). *Cross Adaptation Culture of Continuing Education Students 2+2 and 3+1 Department of Chinese Language, University Rangsit*. Ramkhamhaeng Journal Humanities Edition, 40 (1), 1-22.
5. Natchaporn Dechrach, Phisittaphat Panyareaw Thongplew. (2021). *Mission, Role and Direction for Promoting Chinese Research of Confucius Institutes in Thailand*. The

Tenth Chinese–Thai Strategic Research Seminar. Huaqiao University (HQU) China
Society for Southeast Asian Studies (TSSAS) National Research Council of Thailand
(NRCT) Thai-Chinese Culture and Economy Association (TCCEA). P.294-309.

6. Natchaporn Dechrach Yupannasa Srikomen and Thanatcha Pipatpanlop. (2022). THE EXPLORE OF DEMAND TO STUDY OF MASTER OF ARTS PROGRAM IN CHINESE LANGUAGE, COLLEGE OF LIBERAL ARTS, RANGSIT UNIVERSITY. UDON THANI RAJABHAT UNIVERSITY JOURNAL OF GURU EDUCATION. 4 (2), 19-36.
7. Natchaporn Dechrach Phisittaphat Panyareaw Thongplew. (2023). A study of Mission and Role in Research on Chinese language teaching of the Confucius Institute in Thailand. Journal of Liberal Arts, Maejo University. 17 (1), 64-89.
8. Natchaporn Dechrach Nopphawat Yongyuen. (2023). Analysis of Chinese-into-Thai translation defects of Su Mu Zhe songs through the Sino-Thai cross-cultural communication approach. Journal of Sinology. 17 (1), 34-55.
9. Natchaporn Dechrach, Kanlayarat Kaewkong. (2024). A Study of Cross Cultural Adaptability of Thai Students in China: a Case Study of Chinese Language Students, Rangsit University. Journal of Humanities and Social Sciences, CMRU. 6 (2), 37-62.

ผลงานวิจัยที่ได้นำเสนอในการประชุมทางวิชาการภายในประเทศ (โปรดระบุหัวข้อประชุม/ สัมมนาและสถานที่)

1. Natchaporn Dechrach. (2015). *An analysis of “Practical Chinese Textbook”; the case study of Thailand WANG KLAI KANGWON high school*. The 1st International Conference titled “Chinese Culture and Chinese Teaching”. 8-9 Jan,2015. Chiangmai University, Chiangmai, Thailand.
2. Natchaporn Dechrach. (2016). *Application of task-based approach in the Chinese Foreign Teaching--- Chinese short-term training at Rangsit University*. The 1st International Conference, 7Oct, 2016. Ramkamheang University, Thailand.
3. Natchaporn Dechrach. (2019). *The Design of Intercultural Chinese Communication Course in Thailand*. RSUSSH2019 The4th RSU International Research Conference on Science and Technology, Social Science, and Humanities. Rangsit University Thailand.1602-1611.

4. Natchaporn Dechrach, Kanchana Sirisitthimahachon. (2022). *A Brief Analysis of the Construction and Design of Chinese Camps Under the Epidemic Situation in Middle Schools in Thailand – A Case Studies of Prachin Kallayanee School*. RSU International Research Conference 2022 (p.181-187). Pathum Thani.: Rangsit University.

ผลงานวิจัยที่ได้นำเสนอในการประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ (โปรดระบุหัวข้อประชุม/ สัมนาและสถานที่)

1. NATCHAPORN DECHRACH. (2024). 跨文化视角下的中泰两国文明互鉴，文化交流探讨以泰国兰实大学的“你好！—春节—系列文化活动”为例。世界汉语教学学会第十五届国际中文教学研讨会会议。

บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสาร(โปรดระบุวารสารที่ตีพิมพ์)

- 1.Natchaporn Dechrach. (2019). *The basic idea of improvement intercultural communication competence of Thai students*. Liberal Arts Journal, Rangsit University,14 (2). 65-81.

สาขาวิชาที่นักวิจัยเชี่ยวชาญ.

- Cross cultural communication (Thai-Chinese)
- Cultural adaptation
- Teaching Chinese to speakers of other language